

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

32'nci Toplantı
26 Şubat 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2633)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

32'nci Toplantı
26 Şubat 2020 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 13.42'de açıldı.

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2633), görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 19.14'te toplantıya son verildi.

26 Şubat 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.42

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahibi, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 32’nci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde (2/2633) esas sayılı Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 46 milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1-Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2633)*

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 1’inci ve 13’üncü maddeler benzer mahiyette olduğundan birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci ve 13’üncü maddeleri okutuyorum:

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 13- Bu Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen afetler nedeniyle afet yaşanan yerlerde elektrik ve/veya doğalgaz tüketim bedellerinin tahakkuk ve/veya tahsilatlarının süresi ve kapsamı belirlenerek 1 yıla kadar ertelenmesi ile elektrik ve/veya doğal gaz dağıtım ve/veya tedarik şirketlerinin söz konusu ertelemeden kaynaklanan anapara haricindeki tüketicilerden tahsil edecekleri gecikme zammının Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinden karşılanmasına Cumhurbaşkanınca karar verilebilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 13- 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 19- Mücbir sebeplerden herhangi birinin bulunması halinde Bakanlık tarafından bu Kanun kapsamındaki mali yükümlülüklerin ve/veya beyanların ertelenmesi ile mali yükümlülüklerin taksitlendirilmesine karar verilebilir. Bu takdirde mali yükümlülüklerle ilişkin zamanaşımı durur ve hak düşürücü süreler erteleme süresinde işlemez.

Bu hükmün uygulanması için mücbir sebebin malum olması veya ilgililer tarafından ispat veya tevsik edilmesi gerekir.

* (2/2633) esas numaralı Kanun Teklifi 24/2/2020 tarihli 30’uncu Toplantı Tutanağı’na eklidir.

Bakanlık, mücbir sebep sayılan haller nedeniyle; bölge, il, ilçe, mahal veya afete maruz kalanlar itibarıyla mücbir sebep hali ilan etmeye ve bu sürede bu Kanunda belirlenen mali yükümlülüklerden yerine getirilemeyecek olanları tespit etmeye yetkilidir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 2 önergemiz var.

Belki önergelerle birlikte değerlendirilmesi açısından o önergeleri de okutup daha sonra Sayın Ök’e söz vereceğim.

Önergeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin çerçeve 1’inci maddesi ile 7269 sayılı Kanun’a eklenmesi öngörülen Ek 13’üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan “tüketicilerden tahsil edecekleri gecikme zammının” ibaresinin “tüketicilerden tahsil edilmeyen bedellere ilişkin finansman maliyetinin” şeklinde değiştirilmesini ve maddenin ikinci fıkrasında yer alan “usul ve esaslar,” ibaresinden sonra gelmek üzere; “finansman maliyeti kapsamına girecek maliyet unsurları da dahil olmak üzere” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bekir Kuvvet Erim

Sami Çakır

Yaşar Kırkpınar

Aydın

Kocaeli

İzmir

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu da finansman maliyetine netlik kazandırmak amacıyla...

Diğerini okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 13’üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanun’a eklenen ek 19’uncu maddenin birinci fıkrasına “Bakanlık tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Yaşar Kırkpınar

Giresun

İzmir

Sami Çakır

Bekir Kuvvet Erim

Kocaeli

Aydın

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Biliyorsunuz ki maalesef Elâzığ ve Malatya’da, iki gün önce de Van Başkale’de deprem yaşadı; ülkemiz deprem bölgesi. Biz bu getirmiş olduğumuz 1’inci ve 13’üncü maddelerde deprem sebebiyle bir şekilde etkilenen vatandaşlarımızın ve işletmelerimizin bir nebze de olsa mağduriyetlerini gidermeye yönelik maddeler getirdik.

Madde 1’de şöyle: Deprem, yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve tasman gibi doğal afetler sebebiyle ortaya çıkan, vatandaşlarımızın ödemek zorunda kaldıkları elektrik ve doğal gaz gibi faturalarını bir yıl süreyle Cumhurbaşkanlığına öteleme yetkisi veriyoruz. Bunun sonucunda da biz eğer bu maddeyi geçirirsek, Elâzığ ve Malatya’daki depremden, yine Van’daki depremden etkilenen vatandaşlarımızın da bu düzenlememizden yararlanabilmesi adına bunun tarihinin de 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olmasını öngörüyoruz.

Şimdi, tabii, Elâzığ ve Malatya depremlerine baktığımızda rakamlarla da birkaç bilgi vermek istiyorum. Elâzığ'da 43 bin abone sayısı var, Malatya'da da 12 bin abone sayısı var, toplamda 55 bin abone sayımız var. Tabii, biz bu vatandaşlarımızın faturalarını öteliyoruz ama tabii ki bu abonelikleri veren özel şirketler. Bu özel şirketlerin de bundan kaynaklanan sıkıntıları, mağduriyetleri söz konusu oluyor. Biz bu getirdiğimiz düzenlemeyle, bu özel şirketlerin, dağıtım şirketlerinin mali yükümlülüklerini bu ertelemeden dolayı gerçekleşen -sanırım, yeni önergemizde de finansman oldu- finansman maliyetinin Enerji Bakanlığı bütçesinden karşılanmasını getiriyoruz. Şöyle bir öngörü var: 55 bin abonede bir yıl ödenmemesini varsayarsak, Bakanlık bütçesinden gecikme yani finansman bedeli olarak yaklaşık maliyetin 30 milyon TL olacağını öngörüyoruz. 1'inci maddemiz bu.

Başkanım, 13'üncü maddeyi de şimdi açıklayayım.

13'üncü maddede de mücbir sebeplerden dolayı... Mücbir sebepler ne, onları bir ifade edeyim. Sel, yangın, deprem, grizu patlaması, çökme ve heyelan gibi mücbir sebep hâllerinde zarar gören maden işletmecilerimiz için bir düzenlememiz var. Maden işletmelerimizin ödemek zorunda oldukları ruhsat bedeli, devlet hakkı bedeli gibi bazı mali yükümlülükleri var. Tabii ki bu doğal afetler sonucu bazen madenler çökebiliyor ya da işçi bulma, çalışma faaliyetlerini devam ettiremiyorlar fakat bir taraftan da devlete olan yükümlülükleri var. Bu süreç içerisinde Bakanlığımıza yetki vererek... Bakanlık gidip yerinde tespit edecek mücbir sebeplerden etkilenen işletmeleri. Eğer Bakanlık uygun görürse, yine eklediğimiz önergede de Maliye Bakanlığımızdan görüş alarak, onların bu yükümlülüklerini tespit ederek söz konusu bedellerin ertelenmesi ya da taksitlendirilmesi için Bakanlığa yetki veriyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hangi bedeller için?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu ruhsat bedeli, devlet hakkı bedeli çünkü bunlar asla ötelenemiyor, ödemek zorunda oldukları bedeller.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Diyelim ki maden hakkı ödemesi gerekiyorsa -değil mi- böyle bir mücbir sebep olması hâlinde...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Redevans gibi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tancan'a vereyim isterseniz, Sayın Bakan Yardımcımız daha detaylı açıklasın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, maden ruhsat sahiplerinin her yıl ödemesi gereken devlet hakkı ve ruhsat bedelleri var ve Maden Kanunu'nda belli bir süre içerisinde bunları ödemedikleri takdirde ruhsatlarının iptal edilmesi söz konusu. Dolayısıyla bu tür mücbir sebeplerden dolayı ödeme zorluğuna düşmüş olan ruhsat sahiplerinin iptalle karşı karşıya kalmamaları için böyle bir teklife ihtiyacımız var, yasaya ihtiyacımız var ki biz onları belli bir süre erteleyelim ve dolayısıyla iptal yaptırımıyla karşı karşıya kalmasınlar.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir soru sorabilir miyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Elbette.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, biliyorsunuz, bazı kanunlarda mücbir sebepler nedeniyle kamu alacaklarının ertelenmesiyle ilgili düzenlemeler var. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun var, orada da kamu alacaklarının mücbir sebep nedeniyle ertelenmesiyle ilgili hükümler var. Bu genel düzenlemelere ilave olarak bu özel düzenlemeye niye ihtiyaç duydunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani zaten bu düzenleme de aynı o düzenlemeye paralel olarak, o mantıkla kurgulanmış durumda; o, bunları kapsamıyor. Maden Kanunu'nda bunlar ödenmediği takdirde ruhsatların iptal edileceği çok

açık ve net bir şekilde yazıyor. Bu ruhsat sahiplerinin o iptal yaptırımından kurtulabilmesi için böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var. Bahsettiğiniz o genel düzenleme var ama bunları kapsamıyor. Onun için burada da böyle bir düzenlemeye ihtiyaç duyuyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, diyelim ki bir madende bir felaket neticesinde madeni su bastı veya bir göçük oldu, üretiminde herhangi bir şekilde aksama oldu; onu anlıyorum. Böyle bir durumda gerekirse siz ruhsat için ve devlet hakkı için...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ruhsat bedeli ve devlet hakkı için belli bir süre tanıyacağız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Belli bir süre tanıyacaksınız, evet.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Ök; burada yine deprem sonrası alınabilecek tedbirlerle ilgili bir madde getirmişsiniz ama önleyici hekimlikle ilgili bir madde söz konusu değil. Ülkemiz bir deprem ülkesi; siz de konuşmalarınızda söylediniz ve 1999 Adapazarı depreminden sonra binlerce insanımızı orada kaybettik. Bazı tedbirler öngörülmüştü, orada ciddi tedbirler öngörülmüştü ve üzerinden yirmi bir yıl geçti. Şu anda ben şehirlerimize baktığımda -ben Diyarbakır Milletvekiliyim- Diyarbakır’da eski binalar yani 1999 depremi öncesi yapılan binaların tamamına yakını depreme güvensiz ve Diyarbakır da bir deprem şehri ve orada bir deprem olduğunda binlerce insanımızı kaybedebiliriz.

Elâzığ’da depremi yaşadık, düşünün ki -sanıyorum- 5,8’lik deprem yaşadık, binalar çöktü. Yani 5,8 ki büyük bir deprem değildir, normalde Japonya’da o 5,8 sivrisinek vızıltısı gibi gelip geçer, binalarımız yıkıldı. Manisa beşik gibi sallanıyor. Beklenen bir İstanbul depremi var. Ben İstanbul’da hâlâ yaşıyorum, semtlerini geziyorum. Rant olan yerlerde belli kentsel dönüşümler yapıldı ama özellikle orta gelirli kesime ve yoksul semtlere baktığımızda kentsel dönüşüm sıfıra yakın; çok katlı binalar var orada, ilave rant yok, zaten bir yığın var orada, fazla bir imar durumu var ve oralarda bir dönüşüm yok. Şimdi, buralarda siz onlara o dairelerde elektrik veriyorsunuz sizin ihalesini verdiğiniz şirketlerle. Doğal gaz veriliyor binalara, vatandaşlarımız aylık 500 lira, 600 lira, 700 lira gelen doğal gaz faturalarını zor bela ödemeye çalışıyorlar, ödeyemiyorlar, doğal gazları kapatılıyor; elektriklerini ödemeye çalışıyorlar, ödeyemiyorlar, milyonlarca vatandaşımızın elektriği kesiliyor, tekrar açtırmaya çalışıyor; zaten zor bela yaşayan insanlar bunlar. Şimdi, bunlara dönük biz bir master plan yapacağımıza yani “Bu vatandaşlarımızı bu tabut evlerden nasıl kurtarıyoruz?” diye... Milletın Meclisi ne yapar? Bir master plan yapar yani yapısal bir reform yapar. Türkiye sathında depremde öncelikli olan bölgelere göre -yani biliyorsunuz, kırmızı alanlar vardır o haritada- onlara göre bir öncelik belirleyerek bütün bu vatandaşlarımızı, bu insanlarımızı buralardan kurtaracak bir master plan, bir reform yapacağımıza, ne diyoruz? “Ölenlere rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyoruz diyoruz.” Nilgün Hanım sizin getirdiğiniz bu önergeyle. Yani “Ölenlere rahmet diliyoruz, yakınlarına da başsağlığı diliyoruz.” diyorsunuz yani başsağlığı dilemiş oluyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Öyle demiyoruz. Aldığımız önlemler de var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani şöyle ki: İstanbul’da bir deprem olacak, yapılan senaryolara göre orada 200 bin insan ölecek, 1 milyonun üzerinde yaralı olacak, şehir yaşanmaz duruma gelecek, belki asayiş ortadan kalkacak, anarşi olacak; kalanlar, ölenlerden belki daha şansız duruma gelecekler. Bu durumda diyorsunuz ki: “Ben sizin elektrik, doğal gaz faturanızı bir yıl erteleyeceğim.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yaşayanlar şanslı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, yaşayanlar daha şanssız durumda olabilirler çünkü yaşanmaz durumda olan bir şehirde, anarşi olduğunda, yakınlarınızı kaybettiğinizde –Adapazarlılara bunu sorun, Elâzığlılara bunu sorun- kendinizi daha şanssız hissedebilirsiniz çünkü bütün ailesini kaybedip bir başına hayatta kalan insanlar var, onlar kendilerini daha şanssız hissediyorlar. Şöyle söyleyeyim: Şimdi, bu bir boyutu. Biz bir master plan yapmıyoruz.

Ben sizin teklifinizle ilgili de şunları söyleyeceğim Nilgün Hanım: Elâzığ, Malatya depremi oldu, bununla ilgili gündeme geldi bu olay. Düşünün ki Elâzığ ve Malatya herhâlde Türkiye gayrisafi yurt içi hasılasının yüzde 1'i bile değildir, benim tahminim, yüzde 0,3'üdür, 0,4'üdür; yüzde 1'i dahi olduğunu düşünmüyorum toplamının. Ama mesela, İstanbul, Türkiye gayrisafi yurt içi hasılasının herhâlde üçte 1'ine yakınıni oluşturuyor ve İstanbul'da bir deprem olduğunda -orada milyonlarca abone var ve sizin dediğiniz gibi, öyle 20-30 milyonluk bir mesele değil, milyarların konuşulduğu bir mesele olacak- bunun finansmanı ve maliyeti anlamında milyarlar konuşulacak. Burada elektrik dağıtım şirketi özelleştirilmiş durumda, doğal gaz dağıtımı da hâlâ kamuda.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – İstanbul'da kamuda, diğer her tarafta özel.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İstanbul'da doğal gaz dağıtımı kamuda, diğer her tarafta özel.

Elektrik meselesiyle ilgili konuşalım. Diyelim ki İstanbul depremi oldu, milyarların gerektiği bir finansman meselesi gündeme gelecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şirkete “Ben senin faturalarını bir yıl dondurdum.” diyeceksiniz. Herhâlde İstanbul'da milyarlarca liralık fatura dondurulmuş olacak ve bir yıl boyunca o şirket para alamayacak ama doğal gaz üreten şirketlere para ödemeye devam etmek zorunda kalacak. Bu da kamu aslında yani elektrik dağıtım, değil mi? TEDAŞ'a ödeme yapıyor şirketler.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Gaz aldığı, elektrik aldığı şirketlere ödeme yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şirketlere ödeme yapıyor, onlara ödemeye devam edecek ama.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – İşte onun için bir maliyete katlanacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Maliyet ayrı ama bir de finansman bulması gerekiyor.

Şimdi, düşünün ki: Eğer o anda karşılığı yoksa bunun, bir teminat veremezse bu finansmanı da bulamaz. Yani sen dersin ki: “Ben erteledim arkadaş, sen ne yaparsan yap.” bunu bulamaz. Ha, kamuda olsa ayrı bir konu, kamu bir şekilde onu finanse eder ama özelleştirmiş durumdasınız. Bunu düşündünüz mü? Sorum bu. Yani böyle bir durumda bu şirkete: “Erteliyorum, sen ne yaparsan yap, mesele senin.” mi diyeceksiniz? Çünkü büyük rakamlardan bahsediyor olacağız o durumda. Sorum bu, buna göre de cevap istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ülkemiz bir deprem felaketiyle karşı karşıya geldi ve şu anda deprem bölgesinde bulunan vatandaşlarımızın önemli sıkıntılarının olduğu bir gerçek. Dolayısıyla da kamusal otoritenin bu sıkıntıya çözüm araması, bir çözüm yolu bulması da gerekli. Dolayısıyla böyle bir düzenleme de bu ihtiyaca yönelik olarak bir düzenleme.

Burada yapılmak istenen şey, yükümlülüğün bir yıl süreyle ertelenmesi. Bir yıl içerisinde bütün işler yoluna girecek, herkes tekrar işine geri dönecek, üretken hâle gelecek dolayısıyla nakit akışı başlayacak, geliri artacak ve dolayısıyla elde ettiği gelirden yükümlülüğünü ödeyebilecek durumda olacağı varsayılıyor herhâlde; ki ben böyle olacağını düşünmüyorum. Dolayısıyla bence doğru çözüm, bunların tamamen silinmesi. Fakat gökten bildircin helvası yağmayacağına göre, birilerinin kazanıp ortada bir kaynak olması gerektiğine göre bir çözüm bulunması elbette gerekiyor. Dolayısıyla kamusal otorite burada kendi üzerine düşen görevi yapıyor gibi görünüyor. Fakat şirketler kesimine baktığımızda, şirketlerin bilançolarında elde ettikleri gelirden ayırdıkları temettü var, kâr payları var, bir de beklenmedik durumlarda kullanacakları ihtiyat akçeleri var. Bunların bilançolarındaki bu kalemi biz niye bu şirketlere kullandırtmıyoruz? En azından yükümlülüğün bir kısmını niye bu şirketler üstlenmiyorlar? Sıkıştık -kamu maliyesinin geldiği nokta belli- Merkez Bankasının yedek akçesiyle ilgili kanun geçirdik, aldık ve kullandık. Aynı şeyi niye bu şirketler için yapmıyoruz? Niye kamu bunun tamamını üstleniyor? Bu yedek akçeler nerede? Bu şirketlerin bilançolarında. Dolayısıyla bu düzenlemenin de bunu dikkate alması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncesinde de tartıştık finansman maliyeti meselesini. Ben şunu soracağım: Faturanın ödenmemesinden dolayı gecikme zammı alınmasındaki amaç nedir? Gecikme zammı almak, bir anlamda, o firmanın katlandığı maliyeti karşılamak yani bunun içinde finansman maliyeti veya başka maliyet... “Ayrıca ben finansman maliyetini ödeyeyim.” demek doğru mu yani bunu tartışmamız gerek çünkü... Bunu somut örneğe indirirsek: Ben bir elektrik aboneliyim, faturamı ödeyemedim, ertesi ay ödedim; ne yapıyor, benden gecikme zammını alıyor; bir de ilave finansman maliyeti mi hesaplıyor? Yok, zaten o onun içinde yani bilmiyorum ama ayrıca bir finansman maliyeti çıkarıp ödemenin bana göre gereği yok gibi; zaten gecikme zammının içinde ama gecikme zammının daha altında bir para ödemeyi düşünüyorsak bunun başına “gecikme zammını geçmemek üzere finansman maliyetinin” dememiz daha doğru olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama gecikme zammını işletmeyecekler sanırım o durumda.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Gecikme zammını işletmeyecek ama gecikme zammını aşacak eğer böyle yazarsak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – İşletilmeyecek, süresi daha düşük tutulacak.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O zaman onu maddeye koyalım “gecikme zammı tutarını aşmamak üzere finansman maliyeti” diyelim, daha doğru olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akif Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bürokrasinin değerli temsilcileri, Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı; teklifin 1’inci maddesi 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun’a bir madde ilavesi öngörüyor. Maddeye göre, kanunda bahsedilen umumi hayata müessir afet olması hâlinde, afet yaşanan yerlerde elektrik ve doğal gaz tüketim bedellerinin tahakkuk ve tahsilatının bir yıl süreyle ertelenmesi konusunda Cumhurbaşkanına yetki veriliyor. Bu doğru bir düzenleme. Aslında, 7269 sayılı Kanun’a böyle bir madde bugüne kadar neden konulmamış, onun üzerinde belki durmak gerekir.

Erteleme yapılırken, doğal olarak, gecikme zammını devletin üstlenmesi gerekir çünkü özel sektör alacağını alamıyorsa elbette ki onun gecikme zammını da birisinin ödemesi lazım. Vatandaş ödemeyeceğine göre, bu ödemeyi devletin üstlenmesi doğrudur. Belki burada gecikme zammı oranını konuşmakta yarar olabilir çünkü 6183 sayılı Kanun’a göre uygulanan gecikme zammı, kamu alacağını güvence altına almanın gereği olarak bir miktar yüksek tutulmuştur, bir miktar yüksektir. Yani özellikle vergi mükellefleri vergiyi bir finansman aracı olarak kullanmasınlar diye, kredi faizinden aşağı olmamak üzere, bir gecikme zammı oranını Hazine ve Maliye Bakanlığı daima belirler. Bu oranı konuşmak daha doğrudur. Bir bedel ödenmeli, bir gecikme zammı ödenmeli ama bunun oranı ne olmalı; bunun üzerinde durmak belki uygun olur.

Diğer maddede, 13’üncü maddede birkaç tereddüdüm var, o da şu: Maden Kanunu’nda mücbir sebeplerin varlığı hâlinde mali yükümlülüklerin ertelenmesine ilişkin bir düzenleme yapılıyor. Bu erteleme mücbir sebebin varlığı süresince olacak ancak bu mücbir sebepler nelerdir? Maden Kanunu’nda sayılıyor mu bunlar, yoksa genel hükümlere mi gidiliyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayılıyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Kaçınıcı madde?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “Tanımlar” maddesinde geçiyor, neler olduğu yazıyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, ona ben bir bakacağım, ilave söz alma ihtiyacı olursa tekrar söz alacağım.

Bu maddenin ikinci fıkrasında “Bu hükmün uygulanması için mücbir sebebin malum olması veya ilgililer tarafından ispat veya tevsik edilmesi gerekir.” hükmü var. “İspat” demek yeterli değil mi yani neden tevsiki ayrıca yazıyorsunuz? Tevsik, ispatın içindedir. Tevsik, belgeyle olayı ispatlamaktır. Bir de “mücbir sebeplerden herhangi birinin bulunması” diyorsunuz birinci fıkrada, daha sonra üçüncü fıkrada “mücbir sebep sayılan haller” diyorsunuz. Bu ikisi, bu iki kavram uygulamada sorun yaratır mı, bir de onu sizin dikkatinize sunuyorum.

Tanımlar maddesine bakacağım, ilave söz alma ihtiyacı duyarsam tekrar Sayın Başkandan talep edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Maalesef, tabii ki Anadolu coğrafyası büyük oranda deprem kuşağında, deprem bölgesi; kuzeyiyle güneyiyle, doğusuyla batısıyla her an deprem riski taşıyan bir coğrafyada yaşıyoruz ve deprem riski dışında bu depremleri fiilen de yaşıyoruz. Canlarımızı yitiriyoruz, hepsine Allah rahmet eylesin; insanlarımız yaralanıyor, mevcut yaralılarımızda da acil şifalar diliyorum. Dileğimiz, hiç deprem yaşanmasın.

17 Ağustos 1999 depremi hepimizin zihinlerine çok acı bir gün, acı bir anı olarak kazınmış durumda, hiç de unutmamamız gereken bir gün. O sürecin hemen akabinde Ulusal Deprem Konseyi kurulmuştu, maalesef, 2007’de lağvedildi. Ulusal bir yol haritasının belirlenmesi, aslında, bu tür önlemlerin hepsinin önceden belirlenmesi ve ona göre devletin hazırlıklı olması öngörülüyordu. Şimdi, tabii, deprem veya diğer afetler için afetin öncesi, afet esnası ve afetlerin sonrası alınması gereken önlemleri böyle palyatif, “İşte, bir şey yaşandı, arkasından şunu yapalım.” Allah korusun, bir başka afet, ondan sonra “Dur, şu önlemleri de kanuna ekleyelim.” gibi değil, gerçekten akıl ve bilimin yolunda, bilim insanlarının, konuyla ilgili uzmanların bir araya gelip bunları çok önceden yapmış olması gerekirdi. Şimdi, burası afet bölgesi ilan edilebilirdi mesela, bununla ilgili bir düzenlemeyi daha sağlıklı... “Hangi alanı kapsayacağı, bir deprem afeti olduğunda bu afetten etkilenen alanın sınırları nedir, bunun nasıl belirleneceği” konusunda da belirgin, somut bir tanım da olması, belki bu kanun maddeleri 1 ve 13’üncü maddede de bunların tanımlanmasında fayda var. Hangi alan, hangi sınır kimleri etkiliyor, etkilenecek olan veya bundan yararlanacak olan kesimin hangi sınırlar içerisinde olması gerektiğinin de burada tanımlanmasında fayda olabilirdi.

Tabii, burada, 1’inci maddede sadece “elektrik ve doğal gaz” deniliyor, başka giderleri de var, örneğin haberleşme giderleri de var veya suyla ilgili giderleri de var. Tabii, bu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı üzerinden yapılan mali yükümlülüklerin taksitlendirilmesine ve ertelenmesine yönelik bir karar ama burada yerel yönetimlerin de, onların da kanunla, haberleşme, iletişim giderleri de buna dâhil, bu konuda bir sorumluluk, yükümlülük almasında fayda olduğunu düşünüyorum

Şimdi, bu madde ve 13’üncü madde kanunlaştığında, merak ettiğim konu: Geçmişte olan, Elâzığ ve Malatya’daki deprem afetinden etkilenen alanlar için bu geçerli olacak mı yoksa bu kanun çıktıktan sonra oluşacak depremler ve afetler için mi geçerli olacak? Bu konuyu merak ediyorum. Bu konunun etki analizi, bunun maddi anlamda kamuya yükü ne kadar olacaktır? Bunun belirlenebilmesi, tabii, şu anda bu kapsam içerisinde olup olmayacağının tanımlanması da esas diye düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onu söyledi aslında, belki kaçırdınız...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben kaçırılmış olabilirim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ök aktardı ve mevcudu da kapsıyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Mevcudu kapsıyor, 1 Ocaktan itibaren...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Maddede bir tarih belirtilmediği için...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu madde 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 1’inci madde... Ben 13’üncü maddeyi okuyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 13’üncü maddesi de öyle...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yeni bir şey mi getirdiniz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yürürlük maddesinden sonra, son madde...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 1’inci madde ve 13’üncü madde değil mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yürürlük maddesinde.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Kanunun yürürlüğü, peki yani bu üzerinde konuştuğumuz kanunun, torba kanunun yürürlüğü için diyorsunuz.

Diğer konulara da özellikle dikkatinizi çekmek istedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Bitiriyorum.

Tabii, kamuya ait yapılarda bu afetlerin sadece Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının burada kapsam içerisindeki yükümlülükleri üzerine almasının dışında diğer bakanlıkların da aslında üzerine alması gereken yükümlülükleri olduğunu da belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, biraz önce Sayın Kalaycı ve Akif Hamzaçebi tarafından dile getirilen bir husus, özellikle finansman maliyetiyle ilgili bir husus "...en azından gecikme zammını geçmemek üzere..." gibi bir ifadenin konulmasının doğru olacağını ifade etmişlerdi. Onunla ilgili arkadaşlarımız bir önerge hazırlayacaklar -Sayın Hamzaçebi ve Sayın Kalaycı- dolayısıyla kabul görmesi hâlinde o tür bir düzeltme yapma uygun görülecek.

Diğer bir husus da yine Sayın Hamzaçebi tarafından dile getirildi, ben de önemsiyorum bunu. Depremle ilgili bugüne kadar çıkan yasalara bakarsak hep isim zikredilmiş, işte efendim Sakarya depremi, işte Soma'daki, Van'daki deprem veya bir başka bölgedeki depremler ifade edilmiş ama ilk kez böyle bir düzenleme geliyor; bu, bir eksikliği aslında. O açıdan da bu eksikliği giderecek, herhangi bir deprem anında da tekrar bir yasa çıkarma zorunluluğumuz olmayacak diye düşünüyorum açıkçası.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir söz daha alabilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Diğer arkadaşlara söz vereyim, ikinci raunтта size tekrar söz vereceğim efendim.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Herkes selamlar.

Benim iki sorum olacak. Bu, biraz önce konuşuldu, madde yasalaşırsa 1 Ocak 2020'den itibaren yürürlüğe girecek. Dolayısıyla önceki yıllarda yaşanan doğal afetlerden mağdur olanları kapsamayacak. Bu, tekrar, biraz düşünülmesi gereken bir olay diye düşünüyorum.

Bir de bu Elâzığ ve Malatya'da meydana gelen depremde doğal gaz ve elektrik faturalarından kaynaklanan sorunun dışında, mesela orada yaşayan esnaflarımızın, çiftçilerimizin, hatta öğrencilerimizin kredi borçları, prim borçları, KYK borçlarıyla da ilgili bir düzenleme yapmayı iktidar düşünüyor mu?

Bir diğer olay, 13'üncü maddede, dün genel konuşmamda söylemiştim, bilindiği üzere ülkemiz blok mermer ve doğal taş ihracatının yüzde 90'ını Çin Halk Cumhuriyeti'ne yapmakta. Çin Halk Cumhuriyeti'nde yaşanan üzücü olayla ilgili bir düzenleme de bunun içerisinde yer alacak mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Nilgün Hanım, size de, Sayın Bakan Yardımcımıza da sorayım, sözcülerle ilgili toplantıda da sordum ama hangi tarihten itibaren düşünüyoruz bunu, detaylarıyla ilgili olarak? Yani depremden öncekiler çok önemli değil, insanlara masraf, sıkıntı daha sonra çıkıyor ama birçoğu evde değil, çadırda oturuyor. Asıl mağdur olanlar da çadırda oturanlar, onların elektriği ya da doğal gaz faturası olduğu nasıl tespit edilecek? Onunla ilgili bir netlik var mı? Evde oturanlar için problem yok, evinde oturmaya devam ediyorsa durumu sarsılmamıştır, problemi de yoktur ama evi yıkılmış ya da yıkılma tehlikesi altında olduğundan çadıra geçenler, çadırda yaşayanlarla ilgili nasıl bir tespit yapılacak? Oradaki elektrik aboneliği nasıl oluyor? Sorun olmayacak mı onlar?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Şöyle arkadaşlar: Diğer kamu kurum ve kuruluşlarımız, özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız -biraz önce de zikredildi- birçok önlem aldılar ama onu arkadaşlar derleyip toparlarsa paylaşma imkânını buluruz diye düşünüyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani uygulamada sanki karmaşa olabilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onu Sayın Tancan...

Siz elektrik faturalarına yönelik mi söylüyorsunuz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Doğal gaz biraz zor olur çadırda da özellikle elektrik, elektrikle ilgili sıkıntı olur, orada tespit etmek...

Deprem sonrasıyla ilgili olarak bu avantaj getiriliyor ya, depremde sonra, depremde zarar görmüş, evi yıkılmış, evini kaybetmiş ya da kaybetme tehlikesi olanlar çadıra geçiyor. Onlara yönelik getiriyoruz bunu. Oradaki elektrik ve doğal gaz faturaları nasıl tespit edilecek? Oradaki abonelik nasıl olacak?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Onu zaten AFAD veriyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evinde oturanların zaten problemi yok, evde oturan dönemle ilgili de problem yok zaten.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Zaten, şu anda onların her ihtiyacını AFAD karşılıyor. Artı, aile başına 27 bin lira gibi bir destek verildi bildiğim kadarıyla.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O zaman, onlar AFAD tarafından karşılanıyorsa bunu niye getiriyoruz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Onu arz edeceğim efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evinde oturduğu süre için problem yok, zaten iki ay için elektriği ödemezse her hâlükârda kesiyorlar. Zaten borcu birikmiş değildir, sonrasıyla ilgili olarak da borç çıkmayacak. Ne olacak yani ne avantajı olacak?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, Değerli Bakan Yardımcısı ve milletvekili arkadaşlarımız; ben de öncelikle hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcımızı burada bulmuşken, Antalya ili Korkuteli ilçesi Dereköy mahallemizde -ki, önceden köydü burası- şu an yaklaşık 7 bin dönümlük bir tarım alanını ilgilendiren -ki Korkuteli ilçemiz, özellikle “meyvecilik” denince şeftali, kayısı, erik gibi meyvelerin en kaliteli şekilde yetiştiği, yine patatesin en boş şekilde üretildiği- bölgemizde, aynı zamanda Dereköy’le beraber Sülekler, Taşkesiği köylerini de etki altına alacak şekilde bir maden sahası kiralaması yapıldı ve burada da bir maden alanının işletmeye açılacağına dair mahalle halkında bir duyum var ve mahallelilerimiz, köylülerimiz bu durumdan çok rahatsızlar çünkü özellikle ekonomik anlamda şu an şartlardan dolayı yerlerini kiraya vermek zorunda kalan vatandaşlarımız oldu. İşletmeci olarak ismi geçen şirket, burada, uzun süreli kiralamalar yöntemiyle vatandaşların bir kısmının arazisini kiraladı ve burada bir maden işletmesi açılmak üzere.

Ben, bu konuyla ilgili vatandaşımızın şikâyetini buradan sizlere iletmek istiyorum çünkü ifade ettiğim gibi, alan, öncelikle bir taraftan Korkuteli ilçesinin içme ve sulama suyu kaynaklarının bulunduğu bir bölge ve özellikle de bahsettiğim gibi meyve alanları olarak geçen çok önemli bir bölgemiz. Dolayısıyla, burada bir maden sahasının açılması, bölgenin gerçekten ekonomisine ve tarımına ciddi anlamda zarar verecektir.

Bu işletmenin önüne geçilebilmesi adına gerekli işlemlerin yapılmasını Korkuteli, Dereköy, Taşkesiği, Sülekler ve bölge halkı adına sizlerden talep ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim bir iki sorum daha var.

Vatandaşlarımızın, abonelerin birikmiş borcu da olabilir. Genelde, eskisi gibi artık altı aylık, bir yıllık olmuyor; zaten, şirketler iki ayda, üç ayda kesiyorlar elektriği ama o diyelim ki iki üç aylık birikmiş borçlar da buna dâhil midir? Yani “Deprem olduğu andan sonraki faturalar.” mı diyecek yoksa birikmiş bütün borçlar mı ertelenecek? Bunu eklemek gerekir mi lafza? Bence öyle bir şey yok. Eklemediğimiz takdirde, birikmiş borçları yok sayabilir şirketler, depremin oluş anından sonraki faturalara bunu uygular ve bir anda şu durumla karşı karşıya kalabiliriz: Hani Fatih’te intihar eden vatandaşlarımızın intihar ettikleri gün elektriği kesilmişti ya, öyle bir durumla karşı karşıya kalabiliriz. Bu da çok çirkin görüntülere yol açabilir. Bence lafzına öyle bir ifade eklememiz önemlidir diye düşünüyorum.

Sayın Bakan Yardımcım, ikincisi, “bir yıl ertelenmesi” diyorsunuz. Diyelim ki bir vatandaşın bir yılda 5 bin liralık doğal gaz faturası birikti, 2 bin liralık elektrik faturası birikti. Bir yıl sonra, bir anda bu paranın istenmesi durumunda da vatandaş bunu ödeyemez, bir yıl sonrasıyla ilgili de bir yapılandırmaya ihtiyaç olur. Yani buna, bir yıl sonraki faturaların iki yıl boyunca yapılandırılması gibi bir formül koymak gerekir. Düşünün ki zaten vatandaş 500 liralık doğal gaz faturasını ödeyemiyor, 150-200 liralık elektrik faturasını ödeyemiyor, bir yıl sonra bu faturalar 2’ye çıkacak demektir. Yani bir anda bir de “5 bin lira, 2 bin lira ver.” diyecek şirket; veremeyecek. Şimdiden böyle bir sıkıntıyı görüyorum ben, bunu da şimdiden yapılandırmayı yani sonraki faturalara yedirmeyi...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Öyle olmayacak da izah edeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama burada yok o.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – İzah edeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşte, ama buraya yedirmek gerekir mi, yasaya?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “Gerekir mi?” yi de izah edeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, olur.

Diğer bir mesele, şöyle bir durum var: Diyelim ki bir olağanüstü durumda, düşünün ki ben ayakkabı işi yapıyorum, risk alıyorum, malımı satıyorum 100 kişiye, alacağım var, 100 kişiden 10 kişi zor duruma girebiliyor. Allah korusun... Deprem olduğu zaman -Adapazarı’nda yaşadım- Adapazarı’ndaki müşterilerim borcunu ödeyemedi; öyle yaptık, böyle yaptık, helalleştik, kimi ödeyemedi, biz de sildik, “Allah razı olsun.” dedik çünkü yıllardır ekmek yemiştir. O benim riskim oldu

Şimdi, düşünün, bir deprem oldu, normalde vatandaşların büyük çoğunluğu şirkete borcunu ödeyemeyecek zaten ve ne olacak? Birçoğu batacak olacak, hatta ölenler olacak, sen peşine düşemeyeceksin. Ölenin peşine düşülür mü?

Sen diyorsun ki “Arkadaş, ben devlet olarak ölenin de kalanın da zor durumda kalanın da hepsini garanti ediyorum, bütün finansmanını garanti ediyorum.” Böyle bir şey olmaz ki. Yani şirket bir risk almış, başına da bir felaket gelmiş, diyelim ki 10 lira da maliyeti olacak ama zaten onun 20 lira da batağı olacaktı, 30 lira, 50 lira batağı olacaktı. Sen diyorsun ki “Ben hepsini garanti ediyorum.” Bu olmaz, risk paylaşılır. Yani sen erteliyorsan, finansmanını garanti ediyorsan... Mustafa Bey diyor ya “Gecikme faizinden fazla olamaz.” tam tersine, ondan çok daha az olmalı çünkü sen bir şeyi garanti ediyorsun, bir sürü batacak, ölmüşün bile faturasını garanti edeceksin hazine; böyle bir şey olmaz. Bu anlamda, bunun çok daha düşük, hatta yarısı gibi bir şey tanımlanması gerekir bence. Yani “Finansman maliyetinin yarısı karşılanır.” denilir; belki idare eder, belki daha da az olması gerekir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Senin bir müşterin var, onun on binlerce müşterisi olacak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir ama bakın, bu durumda...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen bir müşterininkini kendi vicdanınıza dayanarak “Tamam, ben siliyorum...”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, eyvallah ama bunun da bütün müşterilerinin finansmanını devlet garanti ediyor, millet garanti ediyor, vatandaş garanti etmiş oluyor, böyle bir şey olmaz. Bu riski paylaşmak gerekir, o paylaşım oranını bence iyi çalışmak gerekir.

Diğer mesele, şu, devletin maden işletmeleriyle ilgili erteleme meselesi. Şimdi, burada da benzer bir durum söz konusu olabilir yani onda da yapılandırma söz konusu olacak mı, yoksa bir anda iki yılın parasını mı isteyeceksiniz bir yıl sonra? Bu birinci sorum.

Diğer bir mesele, diğer bakanlıkların da... Ben bunu Başkana soruyorum. Başkan yok gerçi ama veya Nilgün Hanım’a sorayım.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Vekili var Sayın Vekilim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Başkan var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru, Başkan var, özür dilerim.

Yok, belki Başkan daha çok çalışmıştır diye, kusura bakmayın Şirin Bey, sizinle ilgili, şahsınıza bir şey söylemedim.

Yani bu, madenle ilgili böyle bir şey var, başka bakanlıkların da olabilir böyle ihtiyaçları. Düşünün ki turizmde tahsis veriliyor. İstanbul’da -dün de konuştuk- vakıflarla ilgili kira ödeniyor, tahsisler var; işletmeler de zor duruma girebilir bir deprem anında, bir olağanüstü durum veya sel anında turizm işletmeleri de zora girebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütün bakanlıkları siz taradınız mı? Ya, arkadaş, bakın, Enerji Bakanlığının böyle bir talebi var; turizmin, çevrenin, başka bakanlıkların da böyle bir talebi var mı diye taradınız mı? Onlardan size ulaşım oldu mu?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bir afet olduğunda toplumsal dayanışma ihtiyacı aşikâr. Dolayısıyla, halk açısından, zaten büyük mağduriyet yaşadığı ve zorluklarla karşı karşıya kaldığı bir afet anında, sosyal devletin bu tarz ertelemeler uygun görmesi yapılması gereken iş. Dolayısıyla, maddenin o kısmıyla ilgili bir tereddüt yok ama toplumsal dayanışmada ortaya çıkacak mali yükü kimin üstleneceğine dair mesele, bir siyasi tercih meselesi.

Şimdi, bu şirketler, burada bahsi geçen elektrik ve doğal gaz dağıtım şirketleri büyük özelleştirmeler sonucunda el değiştirmiş olan ve esasında bir avuç, mülkiyet sahipliğiyle tanımlanan şirketler.

Şimdi, bu maddeden şunu anlıyorum ben: Türkiye’de özelleştirmeler iyi gün özelleştirmesidir, kötü gün olursa özelleştirilmiş olan yandaş şirketlere destek verilir. Destek nereden verilir? Bütçeden verilir. Bütçenin kaynağı nereden gelir? Halkın vergisinden gelir. Dolayısıyla “toplumsal dayanışma” diyoruz ama esasında, o gecikme zammının yükünü veya borçlanmanın ortaya çıkaracağı faiz yükünü ileride toplanacak olan vergiyle bir kez daha halktan toplamış oluyoruz. O yüzden, burada madde değişikliğiyle, mali yükün paylaşımında, özelleştirilmiş olan, dolayısıyla kârıyla da zararıyla da özel olarak riski üstlenmiş olan şirketlerin “toplumsal dayanışma” adı altında buraya biraz katkıda bulunması gerekiyor. Bütün yükü yeniden halka bırakmak açık bir siyasi tercih, ben bu siyasi tercihin doğru olmadığını düşünüyorum. Güçlü bir sosyal devlet önce halkı korur. Özelleştirme kararı vermiş bir zihniyetle bu işi yapmışsa da o zaman kamunun orada bir rolü olmadığını düşünür zaten, riski de özel şirketlerin üzerine bırakır. Yani bu açık siyasi tercihin yanlış olduğu görüşümü paylaşmak istiyorum.

Bir de biraz önce Sayın Paylan sordu, cevabı duymadığım için tekrar etme ihtiyacı duyuyorum. Yeniden yapılandırma ihtiyacı doğacak. Yani zor durumda olan vatandaşların ödeme güçlüğü zaten bugünden var, yarın çifte katlanmış olanları nasıl ödeyecekler? “Bir yapılandırma yapılacak.” gibi bir kafa işareti gördüm ama duymadığım için soruyorum: Bir yapılandırma olacak mı?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Topluca cevap verecekler Sayın Böke.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Tamam, teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Hamzaçebi...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Ben bir soru ekleyebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bir de bankalar da bu dönemde kredi borçlarını ertelemiş gözüküyorlar, haberlerden öyle okuyoruz. Bir düzenleme de bankalara yapılacak mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu pakette yok.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim.

Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Maddedeki, bu, mücbir sebeplerle ilgili çelişki yaratabilecek, uygulamada sorun yaratabilecek bir hususu biraz daha açık cümlelerle ifade etmek istiyorum. Bir kere “mücbir sebep sayılan haller” ifadesini kesinlikle düzeltmek lazım. Birinci fıkrada mücbir sebeplerden söz ediliyor, ikinci fıkrada mücbir sebepten söz ediliyor, üçüncü fıkraya gelince “mücbir sebep sayılan haller” diyoruz. Onu “mücbir sebep halleri” diye değiştirmekte yarar var. Sanki kanunda “Tanımlar” maddesinde sayılan mücbir sebepler dışında ayrıca Bakanlık aldığı yetkiyle mücbir sebep sayılan başka halleri de belirleyebilecek gibi bir anlam çıkıyor buradan. Niyet o değil ama böyle bir anlam çıkıyor, onu düzeltmekte yarar var.

Birinci fıkranın ilk cümlesinde şöyle diyorsunuz: “Mücbir sebeplerden herhangi birinin bulunması halinde Bakanlık tarafından bu Kanun kapsamındaki mali yükümlülüklerin ve/veya beyanların ertelenmesi ile mali yükümlülüklerin taksitlendirilmesine karar verilebilir.” Bakanlık yetki alıyor, sorun yok. Son fıkraya geliyoruz: “Bakanlık, mücbir sebep sayılan haller nedeniyle; bölge, il, ilçe, mahal veya afete maruz kalanlar itibarıyla mücbir sebep hali ilan etmeye...” Burada başka bir yetki alıyor Bakanlık, mücbir sebep hâli ilan etme konusunda yetki alıyor. “...ve bu süreçte bu Kanunda belirlenen mali yükümlülüklerden yerine getirilemeyecek olanları tespit etmeye yetkilidir.” Bu “mali yükümlülüklerden yerine getirilemeyecek olanlar” derken birinci fıkradaki yetki kapsamına giren işlemlerden daha farklı bir şeyi kastediyorsunuz, öyle anlıyorum ben. İlk fıkraya göre Bakanlık beyanları erteleyebilir, yükümlülüklerin taksitlendirilmesine karar verebilir. Daha sonra “bu yükümlülüklerden yerine getirilemeyecek olanlar” derken, örneğin bir maden ocağında sel meydana geldi, yangın meydana geldi, grizu patlaması meydana geldi; o maden nedeniyle ödenmesi gereken maden hakkını ödetmeyecek mi Bakanlık?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Erteleyecek.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama “Yerine getirilemeyecek olanları tespit etmeye yetkilidir.” cümlesi başka bir anlama geliyor burada. Bence birinci fıkradaki yetki ile son fıkradaki yetkiyi ya birinci fıkrada ya son fıkrada birleştirin; 2 ayrı yetki var gibi gözüküyor burada.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yani mücbir sebep oldu diyelim, sel oldu; selden o bölge içerisindeki bütün işletmeler zarar görmemiş olabilir. Burada, Bakanlık gidip onu, zarar gören işletmeyi tespit edip ona göre... Biz, öyle bir şeyi ifade etmeye çalıştık yani.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama birinci fıkranın ilk cümlesinde mücbir sebep hâli ilan etmeden Bakanlık karar veriyor değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Son söylediğinizi bir daha alabilir miyiz? Ne dediniz son cümleinizde?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Birinci fıkrada, Bakanlık mücbir sebep hâli ilan etmiyor, sadece, mücbir sebeple ilgili bir başvuru yapıyor maden ocağı işletmesi “Benim madenimde grizu patlaması meydana geldi, belgeleriyle size sunuyorum, yükümlülüklerimi erteleyin.” diye; değil mi? Ama son fıkrada, mücbir sebep hâli ilan edecek Bakanlık; bu başka bir şey. Bir çelişki var 2 fıkra arasında, onu düzelterip gidermekte, sadeleştirmekte yarar var.

Bir de soracağım soru şudur: Bir maden şirketinin Türkiye’nin muhtelif yerlerinde madenleri var. Bir maden ocağında, Manisa’da, Soma’daki bir maden ocağında grizu patlaması meydana geldi ve başvurdu “Yükümlülüklerimi erteleyin.” diye. Peki, o şirket İstanbul’da bir vergi dairesinin mükellefi, tüm kazancını orada beyan ediyor, katma değer vergisini orada beyan ediyor. Maden hakkını Manisa’da mı ödüyor, nerede ödüyor bilemiyorum? Gerçi siz, vergi yükümlülüklerini erteleme konusunda bir yetki almıyorsunuz -Maden Kanunu kapsamındaki yükümlülükler bunlar ama- grizu patlaması meydana gelmeyen diğer madenlerdeki yükümlülükleri ertelemeyeceksiniz herhâlde, öyle mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama emin değilsiniz herhâlde, öyle anlıyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır hayır, çok eminim; burada yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bunları bir daha değerlendirmekte yarar var. Yani ilk fıkranın ilk cümlesi ile son fıkradaki yetki cümlesini baştan bir daha ele alıp yeniden yazmakta yarar var.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Arkadaşlar, şimdi ben işin başka bir yönünü gündeme getirmek istiyorum. Bakın, biliyorsunuz, elektrik özelleştirmesi yapıldığında 3 alanda olmak zorunda yani üretim, dağıtım ve perakende alanında. Şimdi, bizde bu özelleştirme yapılırken yanlış yapıldı; bütün itirazlara rağmen dağıtım şirketleri –ki 21 bölgeye ayrıldı Türkiye- 21 bölgeyi satın aldılar ve perakende şirketleri de kendileri kurdular; mesela, güneydoğudan aklıma gelen, Dicle diyelim.

Arkadaşlar, zaten biz bunlara bir bölgeyi sattık ve yanlış bir özelleştirme yaptık. Bunların kâr marjları ve elde ettikleri kârlar görece olarak çok yüksek zaten. Dolayısıyla da biz onlardan pekâlâ şöyle bir fedakârlık yapmalarını isteyebiliriz: Yani, depremin olduğu bölgelerdeki zarar görmüş insanların elektrik borçlarının silinmesiyle ilgili olarak bir talepte bulunabiliriz. Bence bunun hiçbir sakıncası yok, zaten onların kazançları içinde baktığımızda çok cüzi rakamlar bunlar sonuç olarak diyebilirim. Öyle bir şey ki biz onlara burada bir tekel sahası hediye ettik yani geçmişte devlete ait olan bir tekel konumunu özel şirketlere devrettik ve bu özel şirketler, yapılmaması gereken şekilde -bence bir felakettir- perakende şirketlerini de kendileri kurdular. Dolayısıyla da burada müthiş bir tekelci kâr yarattık diye düşünüyorum bütün bu...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Gerçi, oradaki yedek akçe ne kadar, ona bakılır. Belli orada, tutuluyor bu zaten.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Dolayısıyla da bence bu kadar kibar olmamız ve her şeyi olması gerektiği gibi düşünmemiz gerekmiyor çünkü realite, rekabetçi bir marjla çalışan elektrik şirketleriyle karşı karşıya olduğumuz gerçeği değil; öyle bir realite yok yani. Dolayısıyla da pekâlâ bu şirketlerle de konuşulabilir ve anlaşılabilir diye düşünüyorum ben şahsen. Onun için de yani bu kadar uzun uzun tartışmamıza gerek yok. Bu şirketler tekelci kârlar elde etmekte. Zaten yanlış yapılmış olan bir özelleştirme, bunu herkes biliyor. Dolayısıyla da onlara verilmiş olan bu tekel hakkının içinde pekâlâ bu marjlar yedirilebilir gibi geliyor bana.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Aslında benim söyleyeceğim de hocam söyledi. Yani bir siyasi tercih gibi düşünmek lazım. Yani bir taraftan Enerji Bakanlığı bunu ödeyecek, yine bizim cebimizden çıkmış olacak ve şirketi korumuş oluyor. Yani vatandaşın şeyinde bir tercihi yok. Şimdi, sözleşmelerden söz edilebilir, anlaşmalardan söz edilebilir yani şirket geliyor Kızılayla anlaşıyor, diyor ki: “Bu kadar parayı veriyorum, git buraya yatır.” Ve ona “kaçınma” deniyor. Çağırınlar şirket yöneticilerini, bir

uzlaşma, anlaşma yolunu bulsun. Yani sonuçta “olağanüstü hâl, afet, felaket” deniyor, televizyonlar dayanışma çağrılarını yapıyor, insanlar SMS’ten yardıma çağrılıyor... Şirketleri çağırıp bunlarla ilgili, sözleşmelerle ilgili düzenleme ve uzlaşma yoluna gidilir.

Bu kadar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Toplantıya yeni katıldığım için öncesinde yapılan konuşmaları tam dinleyemedim ama Genel Kurulda da gündem dışı İstanbul’daki olası depremle ilgili alınması gereken önlemlerle ilgili görüşlerimi paylaştım vekillerimizle. Şimdi, o yüzden ben madde 1’le ilgili tekrara düşmemek açısından sadece bir iki öneride bulunmak istiyorum. Şimdi, aşağıda da değindim bu konuya. Bu gelen kanun teklifinde baktığımız zaman bugün Türkiye’de olası bir deprem beklentisi özellikle İstanbul için çok yüksek ve Türkiye genelinde de sürekli sallantılar yaşıyoruz, depremler yaşıyoruz. Daha sabah Malatya’da erken saatlerde 4,9 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi. Aslında sürekli konuşuyoruz artık ve önümüzdeki süreçte bu konuda daha fazla çalışma yapmamız lazım. Şimdi, gelen kanun tekliflerine baktığımızda bir torba kanun 37 madde ve içerisinde depreme yönelik 1 madde var, 2’nciyi de ihdas ettik burada hep birlikte ama 2’si de deprem olduktan sonra, afet gerçekleştikten sonra alınacak önlemlerle ilgili. Afet olmuş vatandaşların yarasını sarmaya çalışıyoruz, afet olmuş 112 acil vatandaşlara nasıl hızlı ulaşabilir, bunlar... Tabii ki bunlar da olmalı, bakın, “olmamalı” demiyorum ama bizim önceliğimiz artık öncesinde nasıl önlemler almalıyız.

Çevre ve Şehircilik Bakanı yakın zamanda, geçen hafta İstanbul’da belediye başkanlarıyla da bir toplantı yaptı, bir kentsel dönüşüm zirvesi yaptı. Aslında bu da olumlu bir gelişme. Şimdi, önümüzdeki süreçte bize yine torba teklifler gelecek Sayın Başkan, biliyoruz, artık yani bunu ne kadar söylesek de getiriyorsunuz. Benim önerim, bundan sonraki yapılacak olan çalışmaların içerisine depremin öncesinde vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlayıcı önlemleri getirecek kanunlar yapalım, bu tür çalışmaları ekleyelim ve bu kanun teklifleri öyle gelsin. Bu madde 1’le ilgili ben bu şekilde görüşlerimi belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, birçoğunuz tarafından dile getirilen bir husus, önlem alınması konusu. Biliyorsunuz, bu kanunla tabii, bu maddelerle doğrudan ilişkisi olmamakla birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aslında Türkiye’de bu tür depreme karşı duyarlı olmayan, dayanıklı olmayan binaların, evlerin tespitini tamamıyla yapmış durumda yani aşağı yukarı 7,6 milyon konutun olduğu ifade ediliyor. Buna yönelik de kapsamlı bir çalışma yapmış durumda. Gerekirse şunu da yapabiliriz, yani uygun bir ortamda Çevre ve Şehircilik Bakanımızı da buraya davet edip bu konuya yönelik görüşlerini, nedir eylem planları ki buna yönelik bir eylem planı hazırladılar, beş yıllık bir süreçte 1,5 milyon konutun bu çerçevede yapılmasına yönelik bir karar aldılar.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çok iyi olur. Biz de önerilerimizi sunarız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Dolayısıyla, bunları biz detaylı olarak orada konuşabiliriz diye düşünüyorum. Aslında önemli bir konu, doğru, çok önemli bir konu. Buna yönelik tedbirler mutlaka alınması gerekiyor ama şunu da söyleyemeyiz, yani “Bugüne kadar bir şey yapılmadı.” diyemeyiz. Sadece TOKİ’nin aşağı yukarı 900 bine yakın yapmış olduğu konut var ve...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, onların hepsi yeni alanlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, yeni alanlar. Yeni alanlara yönelik bir problem görünmüyor, yeni yapılan, son on beş yirmi yılda yapılan binalara yönelik bir problem görülüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eski şehirlerde var bu sorun, eski yapılarda var bu sorun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Ama eski binalara, eski yapı stokuna yönelik de bir çalışmayı şu anda Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız yapmış durumda. Dolayısıyla yani bu çalışmaya yönelik de Bakanlığımız gelip bize bu konuda kapsamlı bir bilgi de verebilir. Doğru, haklısınız...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ayrıca, Sayın Başkanım, kamu idarelerine ait 298 bin yapı için Yapı Kayıt Belgesi düzenlediği Bakanlığın bana, yazılı soru önergeme verdiği cevapta var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Allah’ınızı severseniz, imar affı yaptınız ya!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani okullar, hastaneler, camiler olmak üzere 298 bin yapı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum, duyarlılığınızdan dolayı da teşekkür ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Öneriniz çok iyi, yaparsak çok iyi olur.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir soru daha ekleyebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, şunu söylüyoruz, diyoruz ki: Arkadaş, bu şirketler ödesin yani biz erteleyelim, yasayı çıkaralım. Ben şunu merak ediyorum: Diyelim ki biz böyle bir yasa çıkarsak -siz sözleşme yapmışsınız bu şirketlerle- “Bunları bir yıl ertele.” dersek bu şirketler size dava açar mı, açarsa kazanır mı, sözleşmenizdeki hükümler nelerdir? Yani diyelim ki “Finansman maliyetini bir yıl ertele, ben de bu finansman maliyetinin yarısını karşılıyorum ya da hiç karşılamıyorum.” dedik yasada. Kısıt orada mı, onu merak ediyorum. Yani sözleşmeye göre bu...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – E, tabii, canım yani onun için...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onu merak ediyorum ben yani sonucu ne olacak?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Anladım, onu Sayın Tancan cevaplandırın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hukuki bir mütalaa rica ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, peki.

Sayın Ök, sözü size veriyorum, sonra sözü Sayın Tancan’a vereceğim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Siz de aslında benim söyleyeceklerimi söylediniz ama şunu ifade etmek istiyorum: Göreve geldiğimiz süreçten beri yani AK PARTİ hükümetleri olarak göreve geldiğimiz süreçten beri, bizim dönemimizde yapılan binaların tamamı ciddi bir şekilde Deprem Yönetmeliği kapsamında; sıkı bir Deprem Yönetmeliği vardır. Binaların beton kalitesinden tutun demirlerin kalınlığına kadar her ne şekilde inşa edilecekse ona göre yapılmıştır; asıl sorun, bundan önceki yani 2002 yılından önceki binalarda.

Bir de şunu ifade etmek istiyorum, siz de söylediniz: 2012 yılından bu yana kadar 1 milyon 350 bin konut kentsel dönüşüm kapsamında yapıldı ve beş yıllık projeksiyonda da 1,5 milyon konutu hayata geçirmeyi hedefliyoruz. İlk etapta 6 milyon 700 bin dönüştürülmesi gereken bina var. Tabii, bunu tek başına, devlet olarak yapamayız. Yani buna devlet, millet, herkes yani vatandaşlarımız da bu

konuda hassasiyet gösterip oturmuş olduğu binalarla ilgili olarak da onların can güvenliğini koruyucu şekilde bu hassasiyeti göstermeleri gerekiyor. “Hadi bakalım, bunları birden, hep beraber yapalım.” dediğimizde bu ülkenin herhâlde on-on beş yıllık bir bütçesi buna müsaade etmez ama aşama aşama, acilden başlayarak bununla ilgili gerekli önlemleri alıyoruz.

Tabii ki, deprem bölgemizde... Bugün, Van’da gördük, Van depremi sonucunda gerçekten -bilmiyorum, gidip gören var mı Van’ı- Van yeniden inşa edildi. Yani bunları da görmezden gelemeyiz.

Teknik birkaç soru vardı, Sayın Tancan da cevaplandıracak ama şunu söylemek istiyorum: Deprem anında... Bir soru gelmişti “Deprem sonrası çadırdakiler ne olacak?” şeklinde. Eğer çadır bölgesindeyse AFAD tarafından karşılanıyor, onun haricinde, bir de şöyle düşünün: Deprem olmuş ama korkudan içeriye giremiyorlar yani panik hâlinde insanlar oluyor. Biz Denizli Acıpayam bölgesinde de yaşadık, inanın insanlar en az iki ay içeriye giremediler artçı sarsıntılardan dolayı ama evleri için “Oturulabilir.” raporu olmasına rağmen insanlar o süreçte -evde buzdolabı çalışıyor, girip çıkıyorlar, hayatı ihtiyaçlarını alıyorlar ama- dışarıda kaldılar. E, devam eden de bir süreç var. Bunu rahatlatma adına biz bunu getirdik. İşte, biz sadece sonradan, yaraları sarmak adına değil, zaten bununla ilgili gerekli önlemleri alıp gerçekten o kentsel dönüşümle birlikte, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın sıkı çalışmasıyla birlikte -zaten bizim önümüzdeki projeksiyonda var- inşallah hep birlikte, devletimizle, milletimizle el ele bunun üstesinden geleceğiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nilgün Hanım, çok düşük bir meblağdan bahsediyorsunuz. Yani evini terk etmiş, kimse yok evde, buzdolabı falan çalışıyor, o kadar. Yani orada bir elektrik sarfiyatı ve bir şey, bir yük yok ki vatandaş için.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama olur mu, var tabii ki. Yani belli bir süreçte orada kullandıkları elektrikle ilgili sarfiyat var. Mesela, farz edelim ki bu süreçte taşınanlar da var. Elâzığ’da deprem oldu, biliyorsunuz, onunla ilgili de desteklerimiz var. Eğer vatandaşlarımız depremden etkilendiyse, vatandaşlarımızın hemen yeni bir yer bulmaları dâhilinde 5 bin liraya kadar direkt destek veriyoruz. Yani aylık ortalama 450 liraya kadar bir yıllık kira desteği yardımı da veriyoruz. Yeni geçmiş olduğu evde de elektrik, doğal gaz gibi ihtiyaçları olacak Sayın Kuşoğlu, onları da bununla tazmin etmiş oluyoruz, bu anlamda da destek oluyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, karşılıklı olmasın ama bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nilgün Hanım, şunu sormuştum ben size ve Sayın Bakan Yardımcıma: Şimdi, deprem öncesiyle ilgili zaten önemli bir sorun yok ama deprem sonrasında...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kullanıyor ya, bir aylık tahakkuk.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - ...örneğin, Elâzığ’da evi hasar görenler zaten elektrik kullanamıyorlar, bir masraf, elektrik gideri söz konusu olmayacak zaten orada.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yeni eve geçiyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nasıl?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yani evi hasarlıysa, giremezse, sonuçta bir yıl boyunca orada kalacak değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kira yardımı yapıyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, kira yardımı yapılıyor. Yeni evde de tüketim bedeli olmayacak mı? Biz onda da yardımcı oluyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşte, onun elektrigine de destek sağlanıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hangi eve geçiyorlar, yeni eve? Birçoğu çadırdır oturuyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kiralayabilir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yeni ev yok, yeni ev yapılana kadar zaten bir yıl burada süre, bir yıldan fazla bir zaman geçmiş oluyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çadır var, çadır kentler var, elektriği AFAD karşılıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şunu söylüyorum: Yani bir destek, biz de bunu destekliyoruz, destekleyelim de neyi destekliyoruz yani hangi gideri de destekliyoruz, onu tam anlayamadım. Yani sonuçta, deprem öncesinde en fazla iki aylık elektrik gideri vardır bir evin ödeyemediği, depremden sonra da evine girebiliyorsa sorun yok zaten, evine giremiyorsa, çadırdır yaşıyorsa onun neyini ödeyeceğiz? Zaten dediğiniz gibi AFAD karşılıyor bütün bunları, onu söylüyorum. Yani konuştuğumuz, tartıştığımız çok küçük bir meblağ sonuçta.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Doğru.

Teşekkür ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkanım, bir soru soracağım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben şimdi bir elektrik faturasına baktım. Bu faturada enerji bedeli var tüketim olarak -gündüz, puant, gece- Enerji Fonu var, TRT payı var, ETV var, KDV var vesaire. Şimdi, burada söz konusu maddede “tüketim bedellerinin” diyor. Mesela, burada TRT payı veya ne bileyim, Enerji Fonu, faturaya yansıyan tüketim dışındaki kalemler ne olacak? Bunu sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

13’üncü maddeyle ilgili son bir şey ifade etmek istiyorum. Şimdi, maddenin son fıkrası, Vergi Usul Kanunu’nun 15’inci maddesinin son fıkrasının Maden Kanunu’na uyarlanmış hâli, şimdi iki kanunu karşılaştırdım. Yine, maddenin ikinci fıkrası da Vergi Usul Kanunu’nun 15’inci maddesinin ikinci fıkrasının hemen hemen aynen alınmış hâlidir. Yalnız, Vergi Usul Kanunu sadece beyanname verme hâlini düzenler. Yani vergi ödemek, Vergi Usul Kanunu kapsamında bir vergi ödevi değildir; o, 6183 sayılı Kanun kapsamındadır. Siz, 1’inci maddede devlet hakkının da ödenmesini taksitlendirme konusunda yetki alıyorsunuz, sonra fıkrasında ise -aslında yoruma bağlı, Vergi Usul Kanunu’ndan alınmış olmakla birlikte- ödemeyi de o kapsamda taksitlendirebileceksiniz gibi. Oysa Vergi Usul Kanunu’nun mantığı vergi ödemeyi kapsamına almaz, dolayısıyla Vergi Usul Kanunu hiçbir zaman vergi borçlarının taksitlendirilmesine ilişkin bir hüküm ihtiva etmez. Son fıkra uyarınca da eğer aynı mantığı burada yürütecek olursak siz hiçbir mali yükümlülüğü taksitlendiremezsiniz. Sayın Başkan, bence belki Gelir İdaresinden arkadaşlarla birlikte oturup bu maddeyi tekrar, bir daha yazmakta yarar var.

İkincisi, sınırsız bir yetki alıyor Bakanlık. Ne kadar süreyle erteleyeceksiniz, kaç yıl, bir yıl, iki yıl, üç yıl, beş yıl? Vergi Usul Kanunu der ki: “Mücbir sebebin varlığı hâlinde mücbir sebep kadar süreler işlemez.” Oysa siz daha ileri bir yetki alıyorsunuz, mücbir sebep varsa Bakanlık olarak biz devlet

hakkını iki yıl, üç yıl, dört yıl, beş yıl erteleyebiliriz, taksitlendirebiliriz gibi bir yetki alıyorsunuz. Elbette böyle düşünerek bunu yazdınız demiyorum ama maddeden çıkan anlam bu, bunu oturup bir daha, yeniden kaleme almakta yarar var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Akif Hamzaçebi’nin dile getirdiği hususla ilgili olarak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha önce de pek çok sorumuz vardı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz yoktunuz Başkanım, o açıdan söyledim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teknik bir konu olması nedeniyle söylüyorum.

Sayın Tancan, Gelir İdaresi Başkanıyla bunu yani bu kanun tabii Genel Kurula gönderildikten sonra veya işte -bugün muhtemelen tamamlayacağız- tamamladıktan sonra, yarın bir gün olur, bir araya gelip Sayın Akif Hamzaçebi’nin dile getirdiği hususu lütfen bir konuşalım. Eğer gerçekten bir sıkıntı yaşıyorsa bu problemi çözücü bir şekilde bunu dikkate alıp tekrar bir kaleme alalım. Tamamıyla teknik bir konu olduğu için söylüyorum.

Sayın Tancan, buyurun, kısaca siz de soruların yanıtlarını vererseniz...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çok kısaca sayın vekillerimizin belirtmiş olduğu hususları açıklamak istiyorum. Bu 13’üncü maddeyle alakalı, biz Hazine ve Maliye Bakanlığının birçok yetkilisiyle toplantı da yaparak ifadeyi oluşturduk. Onlar açısından bir sorun olmuyor olmakla birlikte yine sizin önerinize de uyalım. Hemen, yarın Gelir İdaresi Başkanlığıyla da Sayın Vekilimizin...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tancan, bizim tutanağı da alın, Sayın Hamzaçebi’nin ifade ettiği tutanağı da alın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii, tutanağı da alalım, o endişeleri tekrar değerlendirelim. Eğer metinde bir değişiklik gerekiyorsa da Genel Kurul aşamasında o değişikliği gerçekleştirelim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bu tüketim bedeli dışındaki şeyler için de...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir de tüketim bedeliyle ilgili bir sorusu var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii, hepsini cevaplayacağım.

Şimdi, en büyük soru bunun kapsamı ne olacak? Bu kapsamı Cumhurbaşkanlığı kararına bırakıyoruz, metinde de görüyorsunuz. Şu anda kesinleştirdiğimiz bir kapsam söz konusu olmamakla birlikte kafamızdaki kapsam düşüncesi şu, tabii, bunu Hazine ve Maliye Bakanlığıyla da tartıştıktan sonra Cumhurbaşkanlığı kararını olgunlaştırmayı düşünüyoruz: Bütün abonelerin değil, bu depremde etkilenmiş olan, ağır hasarlı veya orta hasarlı bina sahiplerinin bu kapsama alınması mantıklı ve makul gözüküyor. Bu ağır hasarlı olanlar şu anda kullanılmıyor ve yıkılıyor bildiğiniz gibi. Dolayısıyla orada bir tüketim söz konusu değil. Makul olan şudur: Bu aboneler nerede oturuyor? Bunların bir kısmı “konteyner kent” veya “çadır kent” denilen yerlerde oturuyor ve oradaki tüketimleri de zaten AFAD karşılıyor. Dolayısıyla orada oturanlar zaten bu kapsama girmeyecek. Ama orada oturmayıp da başka bir binaya kira için geçip de kiralamak suretiyle oturmakta olan kişiler kapsama alınacak ve bunların faturaları aylık olarak ötelenecek. Yani bir sene sonra ocak ayında bunlara pat diye 5 bin lira bir fatura

gelmesi söz konusu olmayacak. Biliyorsunuz, şu anda aylık olarak faturalar müşterilere gönderiliyor, ocak ayının tüketimi ocak ayında, şubat ayının tüketimi şubat ayında. Bunların bir yıl ertelenmesi de kapsamda ifade edileceği için düşüncemiz şu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Abdullah Bey, böyle kaç kişi olacak? Çadırdaki oturmayıp da yani bir deprem felaketinden sonra çadırdaki değil de...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Başka bir binada oturuyorsa...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir felaket sonrasında bina kiralayacak kaç kişi çıkar? Orada zaten kiralayacak bina da yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sadece onunla değil Sayın Vekilim, sadece onunla değil kapsam.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çok sınırlı yani biz yüzde 1’den bahsediyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sınırlı bir şey olacak tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman yardım çok sınırlı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır, yardım sınırlı değil arkadaşlar. Elektriğe yönelik söylüyor Sayın Paylan ya, dinleyin Sayın Kuşoğlu’nu bir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dinledim, dinledim, çok sınırlı, genişlemesi lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Kişinin mesela ticaretle uğraşan bir kişi olduğunu düşünelim ve binasının ağır hasarlı olduğu için depremden etkilendiğini düşünelim. Onun ticarethane noktasındaki tüketimleri için de bu kapsamı şu anda düşüntüyoruz. Bu kapsama giren ne kadar olursa maliyeti de ona göre değişecek. Yani şu anda yaptığımız hesaplamalara göre veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tespitlerine göre, Sayın Vekilimizin de ifade ettiği gibi, 55 bin abonenin bundan etkileneceğini tahmin ediyoruz. Tüketim bedeli içerisinde faturadaki tüm unsurlar dâhil olacak yani o biraz önce bahsettiğiniz KDV, TRT veya BTV gibi rakamları da kapsamda düşünmemiz gerekiyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Fatura bedelini diyoruz, fatura bedelini.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Fatura bedeli ayrı konu, tüketim bedeli ayrı konu. Ama bu sefer uygulamada sorun yaşayabilirsiniz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani o kapsamı Cumhurbaşkanlığı kararına bıraktığı için kanun metni, o kapsam içerisindeki ifadeler...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama kanun tüketim olarak kapsama almış oluyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tüketimden kaynaklanan bir ertelemeyen dolayı ne kadarlık bir finans maliyeti ortaya çıkıyorsa bunların hepsinin Enerji Bakanlığı bütçesinden karşılanması...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Finansman maliyeti şeyine de dâhil ediliyor bu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama diğerleri finans maliyetine girmiyor ki faturaya gelen tüketim üzerinden...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bunun detaylarının hepsinin usul, esas ve yönetmelikte belirleneceği ifade ediliyor, oranın konusu yani kanun genel çerçeveyi...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 55 bin abone etkilenecek. Kaç abonenin 55 bini? Toplamda kaç abone?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Toplam abone sayısı 295 bin Elâzığ’da var, 377 bin Malatya’da var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 50 bin bile fazla, inanın, oradan 5 bin çıkmaz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yok, çıkar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerçekten çıkmaz. Ya, biz bunu firma için yapmış olduk.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Firma için yapmıyoruz. Yani firmaya “Sen bunu ertele.” dediğimizde ertelemez.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, arkadaşlar.

1’inci maddeye yönelik önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeye yönelik bir önergemiz daha var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 1’inci maddesiyle 7269 sayılı Kanun’a eklenen ek 13’üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan “tüketicilerden tahsil edecekleri gecikme zammının” ibaresinin “tüketicilerden tahsil edilmeyen bedellere ilişkin finansman maliyetinin gecikme zammı tutarını geçmemek üzere” şeklinde ve ikinci fıkrada yer alan “Bu maddenin” ibaresinin “Finansman maliyeti kapsamına girecek maliyet unsurları da dahil olmak üzere bu maddenin” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Faruk Aksu

Mustafa Kalaycı

İbrahim Aydemir

İstanbul

Konya

Erzurum

Uğur Aydemir

Manisa

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, şimdi anladık cevap üzerine ki “Yalnızca ağır hasarlı binalar bu kapsama girecek.” diye bir şey söylendi, ben bunun yanlış olduğunu düşünüyorum. Adapazarı’nda ben kurtarma faaliyetlerinde yirmi gün bulundum, Gölcük ve Adapazarı’nda veya diğer kurtarma faaliyetlerinde aktif olarak çalıştım. Yani bir sokakta 20 tane bina varsa, 5’i yıkılmışsa orada hayat durur. Yani bir mahallede ölümler çıkıyorsa hayat durur. Kapsamı yalnızca ağır hasarlı veya yıkılmışlar çerçevesinde yapamazsınız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu, önemli bir konu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani hayat duruyorsa bir bölgeyle ilgili tanımlanmalı yani esnaf iş yapamaz, hayat durur, böyle bir şey olamaz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vergilerini üç ay erteliyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, olamaz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

Sayın Paylan'ın dile getirdiği husus önemli. Özellikle Cumhurbaşkanlığı kararında bunları dikkate alırsanız çok memnun oluruz efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani, şimdi, Cumhurbaşkanlığı kararı tabii henüz yazılmış değil, kanun yasalaşmadan böyle bir şeye girmedik. Ben sadece düşüncemizi ifade ettim ama bunların hepsini dikkate alalım. Özeti şu: “Bundan kimler, ne kadar etkileniyorsa” şeklinde kapsama almaya çalışalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama, bakın “etkilenme” dediğiniz gerçekten bir şehirdir, bir ilçedir, bir mahalledir yani onun tamamı etkilenir; esnaf iş yapamaz, insanlar bir yere gidemez, ölüleriyle uğraşıyor, yıkımla uğraşıyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onlara yönelik düzenlemeler var zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama erteleme bölgeyle ilgili olmalı yani mutlaka bölgeyle ilgili yapmalısınız, şehirle ilgili yapmalısınız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir şey daha söyleyeceğim Sayın Başkan kayda geçsin diye.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kayda geçsin Sayın Başkanım.

Bununla ilgili kesin çözüm de arkadaşlar, partimizin görüşü olarak da söyleyeyim -bu şirketlerin bütün özelleştirilmeler kamulaştırılmalı, vatandaşımıza da ihtiyaç sınırında doğal gaz ve elektrik ücretsiz olarak verilmeli, sosyal devlet ancak bunu yapar, ancak böyle kamunun elinde olursa bütün tedbirleri kamu alır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

1'inci maddeyi oylarınıza....

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Başkanım...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen ya... Bir kişiye on kez söz veriyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Başkanım, 2'nci kez...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, size 2'nci kez, doğru söylüyorsunuz.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler.

Başkanım, anlamaya çalıştığım için soruyorum. Elâzığ ve Malatya'da doğal gaz ve elektrik ile ilgili işletmeler kamu işletmeleri değil, değil mi? Özel.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tüm Türkiye'de özel.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Pekâlâ bu bölgelerdeki vatandaşlarımızın devlete olan borçları, mesela esnaflarımızın -biraz önce de söyledim- çiftçilerimizin, öğrencilerin -KHK borçları veya primleriyle ilgili- kamuya olan borçlarında bir erteleme, bir düzenleme söz konusu değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Söz konusu.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Söz konusu mu orada?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Söz konusu, evet.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Nasıl?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Maliye Bakanlığının böyle bir yetkisi var.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Böyle bir çalışması var mı? Anlamaya çalıştığım için soruyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, buraya ilgilendiren bir konu değil. Maliye Bakanlığının, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yaptığı çok sayıda düzenleme var. Arkadaşlara söyledim, bunların hepsini biraz sonra sizinle paylaşırlar.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tamam.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde bir önerge vardı, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, 1 ve 13'üncü maddeleri önergeleriyle birlikte kabul ettik.

Değerli arkadaşlar, 24'üncü, 33'üncü ve 35'inci maddeler yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin düzenlemeler yapıyor YEKA'ya yönelik.

Bu üç maddenin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24, 33 ve 35'inci maddeleri okutuyorum:

MADDE 24- 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4- Bakanlık, yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması, bu alanların ve bağlantı kapasitelerinin yatırımcılara tahsisıyla yatırımların hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla kamu ve hazine taşınmazları ile özel mülkiyete konu taşınmazlarda kurum ve kuruluşların görüşü alınarak yer seçimi yapmak suretiyle yenilenebilir enerji kaynak alanları (YEKA) oluşturur. Bu husus tapu kütüğüne şerh edilir. Şerh tarihinden itibaren üç yıl içinde 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 10 uncu maddesine göre kamulaştırma bedelinin tespitiyle Hazine adına tescili isteğinde bulunulduğuna dair mahkemeden alınacak belge tapu idaresine ibraz edilmediği takdirde, bu şerh tapu idaresince resen sicilden silinir. Yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımını ve verimliliğini etkileyici imar planları düzenlenemez. Belirlenen yenilenebilir enerji kaynak alanları imar planlarına resen işlenmek üzere Bakanlık tarafından ilgili mercilere bildirilir.

Elektrik enerjisi üretimine yönelik yenilenebilir enerji kaynak alanlarının ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak belirlenmesi, derecelendirilmesi, korunması, kullanılması, bu alanları kullanacak tüzel kişilerde aranacak koşulların belirlenmesi, TEİAŞ ve/veya ilgili dağıtım şirketi tarafından bağlantı ve sistem kullanımı hakkında görüş verilmesi ve kapasite tahsisi yapılması, yapılacak yarışma, yenilenebilir enerji kaynak alanı tahsisi, teminat alınması, yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde teminatın irat kaydedilmesi, yerli malı kullanım şartlı aksamın özellikleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesisleri için Bakanlık tarafından Türk Lirası olarak belirlenecek tavan fiyat üzerinden teklif edilecek en düşük fiyat o yenilenebilir enerji kaynak alanı için yarışma şartlarında belirlenecek süre boyunca YEK Destekleme Mekanizması kapsamında uygulanır.

Yarışma sonucunda oluşacak fiyatın yarışma şartlarında belirlenecek süre içerisinde güncellenmesine ilişkin usul ve esaslar ilgili yarışma şartnamesinde Bakanlık tarafından belirlenir. Bu madde kapsamında kurulacak üretim tesisleri için önlisans ve lisans verme koşulları, iptali ve tadili ile ilgili hususlar EPDK tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Özel mülkiyete konu taşınmazların yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak belirlenmesi hâlinde, söz konusu alanlar üzerinde 2942 sayılı Kanununun 27 nci maddesi uyarınca acele kamulaştırma yapılabilir. 9/11/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu kapsamında belirlenen bölgelerin aynı zamanda bu Kanuna göre yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak da belirlenmesi hâlinde, bu alanların tahsis edileceği tüzel kişilerin belirlenmesi dışındaki diğer gerekli işlemler 4737 sayılı Kanuna göre yürütülür. Ancak bu alanları kullanacak tüzel kişiler, bu madde hükümleri kapsamında Bakanlık tarafından belirlenir.”

MADDE 33 - 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 5 inci maddesinin onikinci ve onüçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 35- 6446 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27- (1) 5 inci maddenin bu maddeyi ihdas eden Kanunla yürürlükten kaldırılan onikinci ve onüçüncü fıkralarına yapılmış atıflar, 5346 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine yapılmış sayılır.

(2) 5 inci maddenin bu maddeyi ihdas eden Kanunla yürürlükten kaldırılan onikinci ve onüçüncü fıkraları kapsamında yapılmış YEKA yarışmaları sonucunda imzalanmış sözleşmeler için mezkur fıkraların hükümleri uygulanmaya devam edilir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

24’üncü maddede yaptığımız düzenlemeyle mükerrer düzenlemeleri ortadan kaldırmak ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin düzenlemelerin tek kanun metninde yer almasını sağlamak amacıyla 6446 sayılı Kanun’un 5’inci maddesinin on ikinci ve on üçüncü fıkralarını yürürlükten kaldırıp konuştuğumuz 5346 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesine aktarıyoruz. Bu aktarmada YEKA alanlarıyla ilgili de yeni bir düzenleme getiriyoruz. Biliyorsunuz, yenilenebilir enerji kaynak alanlarında hem hazine mülkiyeti hem de vatandaşlara ait yerler de olabiliyordu; bu, mevcut kanunda var zaten hâlihazırda. Burada vatandaş lehine bir uygulama getiriyoruz. YEKA alanı ilan edilen yerler için tapuya şerh düşülüyordu, bu şerhe de diyoruz ki: YEKA alanı ilan edilen yerlerin kamulaştırılması üç yıl içerisinde yapılmalıdır. Eğer üç yıl içerisinde yapılmazsa tapudan şerh tapu müdürlüğünce resen silinecek. Böylelikle, bu yerleri satın almak için giden, mağdur olan üçüncü kişileri de koruma altına almış oluyoruz. Ayrıca, üç yıllık süre içerisinde kamulaştırma işlemlerine başlanılmaması hâlinde şerhin tapu idaresince kaldırılması sonucunda mevcut arazi sahiplerinin hakkının da korunmasıyla ilgili bir düzenlememiz.

Aynı zamanda, 24’üncü maddemiz içerisinde, YEKA yarışmaları kapsamında uygulanan döviz cinsinden tavan fiyatında artık Türk lirasına döneceğiz. Bu Türk lirası, biliyorsunuz, Cumhurbaşkanımızın başlattığı Türk lirası seferberliği doğrultusunda önemli bir gelişmedir. Kamu kurum ve kuruluşlarımızın yapacağı yatırımlar ve çalışmalarda TL’ye dönerek yerlilik ve milliliğimizi

bu konuda da göstermeyi hedefliyoruz. Ayrıca, yarışma sonucunda oluşacak fiyatın yarışma şartlarının belirlenecek süre içerisinde güncellenmesine ilişkin usul ve esaslar ilgili yarışma şartnamesinde Bakanlık tarafından da belirlenecek.

Burada çok sıkça gelen bir soruya ben hemen açıklık getirmek istiyorum. Biliyorsunuz, bunlar yarışma şeklinde oluyor. Bugüne kadar yarışmaya giren firmalar -şartnameleri döviz cinsinden olduğu için- bundan etkilenmeyecek; bundan sonraki yarışmalarda TL'ye dönülecek. Dolayısıyla, yarışmaya giren firmalar TL'yi baz alarak ona göre fiyat teklifinde bulunacaklar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tancan, sizin ilave edeceğiniz bir şey var mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, sayın vekilim ifade etti. Aslında bu hükümlerin, bildiğiniz gibi, bir kısmı 6446 sayılı Kanun'da bir kısmı da YEK Kanunu'nda zaten var. Değişiklik getirdiğimiz sadece iki ana husus var. Birincisi, artık bundan sonraki YEKA yarışmalarının TL olarak yapılabilmesi, bunun sonucu olarak da yarışma şartnamesinde ilan etmek üzere bir eskalasyon belirlenmesi. Diğer değiştirdiğimiz... Değiştirdiğimiz de değil, aslında vatandaşın hakkını korumaya çalıştığımız husus da eğer herhangi bir alana “YEKA alanıdır.” diye şerh koyarsak bu yıllarca uzayıp da mağdur olmasın diye, üç yıl içerisinde kamulaştırma işlemlerine başlanılmadığı takdirde otomatikman o şerhin hükümsüz kalmasını getiren bir değişiklik var. Diğerleri, aslında hâlihazırda var olanlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri ve değerli katılımcılar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Efendim, yenilenebilir enerji kaynakları çok çeşitlidir. Hepsini tek bir çatı altında değerlendirmek yerine ayrı ayrı ele alınmaları gerektiğini düşünüyoruz çünkü her birinin teknik şartları birbirinden farklıdır. Mesela rüzgâr enerji santralleri çok fazla gürültüye neden olurken biyogaz enerji santralleri ise hava ve çevre kirliliğine sebebiyet vermektedir. Bununla beraber, güneş enerji santrallerinin ise çevreye herhangi bir zararı söz konusu değildir. Açıklamış olduğumuz bu nedenlerle yenilenebilir enerji kaynaklarının ayrı ayrı ele alınıp bu şekilde düzenleme yapılmasını daha uygun olacağını düşünüyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Nasıl yapılacak mesela, anlat bize.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Örnek veriyorum: Biyogaz enerji santralinin yerleşim merkezine uzaklığıyla ilgili bir kıstas getirilebilir mesela.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – E, burada var mı böyle bir şey?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Burada öyle bir şey yok ki.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Düzenleme ne getiriyor biliyor musunuz?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Biliyoruz efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ne getiriyor bu düzenleme?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Yenilenebilir enerji kaynak alanları oluşturuluyor ama bu alanlar oluşturulurken imar planı ilke kararlarına dikkat edileceğine ilişkin bir ifade biz göremedik.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Burada imarla ilgili bir şey yok, onunla ilgili bir düzenleme yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Burada imarla ilgili bir şey yok arkadaşım ya.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Zaten mevcut kanunda bu var, YEKA alanlarının neresi olacağı da... YEKA alanlarını da öyle kafanıza göre ilan edemiyorsunuz, tüm kurum ve kuruluşlardan, bakanlıklardan, her yerden gidip bir...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama çok şikâyet var diye biliyorum Nilgün Hanım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır. Gidip onlar karar veriyor, diyor ki: “Tarım arazisi mi, değil mi?” Görüş soruyorsunuz, onun doğrultusunda yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şikâyet yok mu hiç? Vatandaş niye ihtiyaç duyuyor?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hani, buradaki düzenleme imarla ilgili, YEKA alanlarının belirlenmesiyle ilgili bir düzenleme değil; onu da ifade etmek istiyorum, sanırım bir yanlış anlaşılma var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, konuyla ilgili başka sivil toplum ya da meslek kuruluşu temsilcisi kimler var, bir öğrenelim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarından söz almak isteyen var mı?

Söz almak isteyen yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de Belediyeler Birliğinin söylediği şöyle bir şey, diyor ki: “Bu konu, YEK konusu ayrı ayrı ele alınması gereken bir konu, önemli bir değerlendirme bu çünkü her yenilenebilir enerji sorusu daha farklı çevre etkileri olan... Daha farklı düzenlenmesi gerekiyor.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben şunu anlamadım: Burada...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Biz ne yapıyoruz? İki ayrı kanunda YEK yer alıyor, 6440’la YEK kanununda yer alıyor; biz bunları birleştiriyoruz, 6440’tan alıyoruz, YEK kanununa koyuyoruz. Diyor ki Belediyeler Birliği temsilcisi de: “Bu şekilde toparlanması doğru değil, ayrı ayrı ele alınmalıdır. Her YEK’in kaynağına göre ayrı ayrı kanunla ele alınması lazımdır ya da aynı kanunda bile olsa farklı bir kriterle ele alınması gerekir.” Çok önemli gördüm ben onu, doğru söylüyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, arkadaşımız onu kastetmedi galiba Sayın Vekilim.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Onu kastettim, aynen o şekilde kastettim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “Ayrı ayrı kanunlarda kalsın.” mı diyorsunuz?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Ayrı ayrı kanunlarda değil...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Aynı kanunda olsa bile bu farklılıkları yani YEK’in...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Arkadaşın söylediklerinden ben şunu anladım: Değişik değişik yenilenebilir kaynaklar söz konusu; rüzgârdır, güneştir, biyokütledir veya hidroelektrik santrallerdir...

Şimdi, öncelikle şunu ifade edeyim: Gerek YEKA kapsamında gerek YEKA kapsamında olmaksızın herhangi bir enerji üretim tesisi yapılacaksa ÇED’e tabi zaten, ÇED almak zorunda. Onun çevresel etkileri konusunda bir sorun söz konusuysa zaten ÇED belgesi alamayacak ve o tesis zaten yapılamayacak. Yani bu genel bir çevre kuralı. Dolayısıyla bu kanun hiçbir tesisi ÇED mevzuatından muaf tutan bir ifadeye de sahip değil, hâlihazırdaki metinde de yok. Zaten dediğim gibi...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O zaman neden bir kanunda toparlıyoruz ki?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani değiştirmişken hepsinin YEK kanununda olması daha doğru, ayrı ayrı maddelerde düzenlenmiş olmasını, tek maddeye...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şu da olabilir: Mesela, eğer Belediyeler Birliğinin bu konuda böyle bir görüşü varsa kaleme alın, gönderin Bakanlığa, Bakanlık baksın ona. Bir mahzuru yok bunun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ama bunlarla alakalı da bütün ilgili kurumlardan görüş alınmadan ilan edilmiyor.

Yine, karıştırılmaması gereken bir husus: Şu ana kadar 1 tane, Karapınar’da YEKA alanı ilan etmiş durumdayız. YEKA alanı ile diğer, YEKA alanı ilan edilmeksizin vatandaşın gidip santral kurduğu tesisleri birbiriyle karıştırmayalım, o farklı. Sayın Garo Vekilimiz “Şikâyetler var.” falan derken, onlar YEKA alanları dışında başka, lisanslı olarak faaliyet gösterip santral kuran tesislerle ilgili olabilir. Çünkü Karapınar’la ilgili bize bilakis “Ne zaman bu tesis yapılacak?” diye yöre halkının beklentilerinden başka bir şey gelmiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Belediyeler Birliğinin görüşünü biraz daha ayrıntılı dinleyebilirsek...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, varsa bir hazırlıklarını yapsınlar, sonra imar yeri falan...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama daha önceden Bakanlık bildirseydi, bu konuyla ilgili görüşlerini alsaydı yazılı olarak da gelirdi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla da paylaştık, onlardan da bize herhangi bir intikal olmadı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Belediyeler Birliğinin görüşü alınmamış ama... Yani onlar zamanında bilseydi getirirlerdi tabii. Böyle olması daha sağlıklı sonuçta.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir mahzuru yok ama burada, her birinin ayrı kanunu vesaire, bu kapsamlı bir şey Sayın Kuşoğlu yani burada bizim ele alacağımız bir konu değil. Ama şu var: Varsa bir çalışmaları getirirler, koyarlar; değerlendirilir, biz de bakarız, ona göre gerekirse...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ona vakitleri olsa yaparlardı diyorum ben de. Şu aşamada muttali oluyorlar ve itirazlarını söylüyorlar. Biraz daha vakit verebilirseniz...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kime vakit vereyim efendim?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Belediyeden gelen arkadaş.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Vakit vereyim.

Buyurun konuşun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Efendim, biz çalışmayı daha sonra yazılı olarak...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İlave ne söylemek istiyorsanız söyleyin.

Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – İlave olarak söylemek istediklerim bu kadar ama sizin de dediğiniz gibi bu, biraz teferuatlı bir çalışma.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bakın, Sayın Kuşoğlu diyor ki: “Daha detaylı anlatın.” Daha detaylı anlatın, düşünceniz neyse, dağarcığınızda ne varsa...

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Efendim, daha detaylı anlatabilmemiz için bizim kendi bünyemizdeki Çevre ve Şehircilik Müdürlüğümüzden görüş almamız gerekir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir şey olmadığı için, bir şey alamayacağımız için ben çok şey yapmadım Sayın Kuşoğlu.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Düzenlemeden daha önce haberimiz olmadığı için efendim...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Söyleyin, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Deminki görüşlerinizi tekrarlar mısınız çünkü onları önemli gördük.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tekrarlayın tabii.

Buyurun, tekrarlayın.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Çok fazla sayıda yenilenebilir enerji kaynakları mevcut, bunların hepsinin tek bir çatı altında değerlendirilmesi yerine, ayrı ayrı ele alınması gerektiğini düşünüyoruz çünkü her birinin teknik şartları birbirinden farklı. Rüzgâr enerji santralleri gürültü kirliliğine sebebiyet verirken, mesela biyogaz enerji santralleri hava kirliliğine ve çevre kirliliğine sebebiyet vermekte, güneş enerji santrallerinin ise çevreye hiçbir zararı söz konusu değil; bu nedenlerle ayrı ayrı ele alınması gerektiğini düşünüyoruz biz.

Bizim bu düzenlemeden anladığımız, yenilenebilir enerji kaynak alanları oluşturuluyor ama bu alana hangi santralin yapılacağına ilişkin bir düzenleme yok. Yani rüzgâr enerji santrali de yapılabilir, güneş enerji santrali de yapılabilir veya biyogaz enerji santrali de yapılabilir; biz, bir kriter, bir kıstas göremedik. Hani “Buraya biyogaz enerji santrali yapılmaması lazım veya buraya sadece güneş enerji santrali yapılabilir.” gibisinden bir düzenleme, kriter göremediğimiz için böyle bir tereddütte kaldık.

Ayrıca, ikinci fıkrada yer alan ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerinin alınmasına ilişkin düzenlemeye “belediyelerin” ifadesinin de özellikle dercedilmesi gerektiğini düşünüyoruz biz efendim.

Saygılarımı sunarım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, izin verir misiniz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Söz vereceğim efendim.

Teşekkür ediyorum.

“Bize bilgi gelmedi.” cümlesi de doğru değil. 18/02/2020 tarihinde yani on gün önce Belediyeler Birliğine de bu kanun teklifimiz gitmiş yani on gün önce bu teklif Belediyeler Birliğine ulaşmış.

Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Teşekkür ediyorum.

Aslında ben o konuya değinecektim, Türkiye Belediyeler Birliği Temsilcimiz konuyu izah etti.

Değerli arkadaşlar, bakın, maddenin önceki hâlinde “Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra kamu veya Hazine arazilerinde yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımını ve verimliliğini etkileyici imar planları düzenlenemez.” diyor. Devam eden kısmını okumuyorum, yeni hâlinde “Bakanlık, yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması, bu alanların ve bağlantı kapasitelerinin yatırımcılara tahsisıyla yatırımların hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla -bu kısmını geçtim- kamu ve hazine taşınmazları ile özel mülkiyete konu taşınmazlarda -özel mülkiyete konu taşınmazları kapsam içerisine alıyor- kurum ve kuruluşların görüşü alınarak yer seçimi yapmak suretiyle yenilenebilir enerji kaynak alanları oluşturur.” diyor.

Şimdi, burada görüşler alınarak vesaire falan... Şimdi, bir rüzgâr enerji santralini istediğiniz bir yere koyamazsınız. Rüzgâr varsa rüzgârın olduğu yerde olur ve rüzgâr şiddetinin gün içerisinde, hafta içerisinde, ay içerisinde veya yıl içerisinde dağılımına bağlı olarak rasyonel olduğu bir alanda olur. Tabii, bu, konut alanlarına yakınlığı, görsel ve diğer birtakım turizm alanlarına yakınlığı gibi faktörler de dikkate alınması gereken bir husus.

Bir biyokütle enerji santralini istediğiniz bir yere koyabilirsiniz, illa da onun “kaynak alanı” diye bir şey yok. Jeotermal kaynak alanı vardır. Güneş enerji santralini istediğiniz bir yere koyabilirsiniz. Tabii, onun da güneşe olan açısı vesaire gibi şeyleri vardır. Ama kaynak alanı, enerji kaynak alanı belli olan, konumu belli olan yerler başkadır, diğerleri başka.

Şimdi, burada özel mülkiyete konu taşınmazlar da işin içerisine girerek aslında her şekilde kamulaştırma ve acele kamulaştırmayı da devreye sokarak yapılmak istenenin, işte birtakım mahkeme kararlarını falan da aşmak, hızlandırmak ve artık daha çok zapturapt altına almayı getiren bir husus görüyorum; bir. Ben bunu çok tehlikeli yani doğru olmayan bir cümle, tümce olarak görüyorum.

İkincisi “Yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımı ve verimliliğini etkileyecek imar planları düzenlenemez.” Bu alanları belirlerken, dediğim gibi, bir biyokütle enerji santrali için bir alan belirlediniz, özel mülkiyet alanı, acele kamulaştırma yaptınız, bir yere orayı devrettiniz, konut alanlarına yakın. “Burayı imar planıyla da değiştiremezsin.” diyorsunuz. Belediyeleri, yerel yönetimleri sınırlayıcı, kısıtlayıcı, elini kolunu bağlayıcı bir uygulama ortaya koyuyorsunuz. Tabii, bu alanların yer seçimi yapılırken, bu kanunda çevresel etki değerlendirmeye dair bu alan tanımlaması yapılırken ÇED’le ilgili ve çevresel etkileri konusunda herhangi bir düzenleme, herhangi bir uygulamaya yönelik bir mesele yok. “Yer seçimi”nin çok riskli bir ifade olduğunu... “Kurum ve kuruluşların görüşü alınarak yer seçimi yapmak suretiyle yenilenebilir enerji kaynak alanları oluşturur.” Yani yer seçimi ne demektir? Özellikle jeotermal için soruyorum. Jeotermal enerji kaynağı, yer seçimi yapacaksınız, bunun yer seçimi olur mu? Bunun yeri de konumu da bellidir. Bunun, burada yapılmak istenenin... Evet, yenilenebilir enerji kaynağı olmalıdır, evet, bunun Türkiye enerji tüketimindeki payının artırılması konusunda devletin ön açıcı, teşvik edici uygulamaları olmalıdır ama gerek jeotermal enerji santrallerinin gerek rüzgâr enerji santrallerinin gerek güneş enerji santrallerinin yer seçiminin yapılarak yapılması esnasında çevreye, doğaya etkilerinin ve o bölgede yaşayan insanların görüşlerinin alınması; ki bu da Çevresel Etki Değerlendirme uygulamasıyla ancak mümkün olabilir ve mahkeme süreçlerinin önünü tıkamadan, acele kamulaştırma gibi uygulamalara izin vermeden yapılması, mahkeme yollarının, hukuk yollarının da açık olması gerekiyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tancan, bence, sizin, burada, ister rüzgâr olsun ister güneş olsun ister diğer alanlarda olsun süreci bir anlatmanızda yarar var. Kaç kurumdan izin alınıyor? 25-30 tane kurumdan bildiğim kadarıyla izin alıyor yani sadece bir hazırlık süreci ne kadar yıl sürüyor, ne kadarlık, hangi süreçlerden geçiyor, bunları da biraz sonra size söz verdiğimde kısaca anlattırsanız daha sağlıklı anlaşılacağını düşünüyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, biz, yenilenebilir enerjiye yatırım yapılmasını destekleyen bir siyasi partiyiz ancak arkadaşlar, mevcut uygulamalarda çok ciddi şikâyetler var. Bu YK alanları meselesi olsun, olmasın; sonuç olarak, bunları, bu meseleyi Enerji Bakanlığı regüle ediyor yani biz de şikâyetleri size ulaştırıyoruz, siz de bunları biliyorsunuz zaten.

Düşünün ki güzelim bir yerde bir köy var. Adam, yüz yıllardır orada yaşamış, bağı, bahçesi var. Ona birkaç yüz metre ötede bir rüzgâr santrali alanı ilan ediliyor. Millet de “Ne güzel, rüzgâr santrali olacak.” diyor. Bir çalışmaya başlıyor, onun sesini siz çok iyi biliyorsunuz, 1 kilometre mesafeden bile bir insanı uyutmaz bir rüzgâr santrali eğer ki sesi o alana doğru geliyorsa. Bu tip sakıncaların şu ana kadar iyi regüle edilmediğini düşünüyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ben o kadar gittim, hiç ses duymadım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yapmayın Allah’ınızı severseniz.

Sen kulaklarına bir baktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Erim, senin kulağın duymuyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Rüzgâra karşısın, güneşe karşısın, kömüre karşısın. Ne yapalım? Mum mu yakalım?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, karşı değiliz. Regüle edilmesini istiyoruz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Gaz lambasıyla mı oturalım? Ne yapalım?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen bir kulaklarını temizlet.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – En güzel enerji rüzgâr.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bak “Gaz lambasına mı dönelim?” diyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biyogazla ilgili çevre kirliliği meselesi var.

Jeotermal Aydın’ın incirlerini mahvetti. Bütün bunlarla ilgili...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – İnciri hiç ağzına alma. Bak, kamera var, kamera kayıtları ortada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan Yardımcım, bunları daha iyi regüle etmek lazım. Her işe girilirken ilk başta hatalar yapılabilir, buna katılıyorum, hatalar da yapılmıştır, yanlış yer seçimleri yapılmıştır ama artık regülasyon zamanı belli bir tecrübeye de ulaşmış olması lazım Bakanlığın, bu anlamda yer seçimlerini daha iyi yapabiliriz. Türkiye çok geniş bir coğrafyaya sahip, her yere illaki rüzgâr santrali dikeceğiz diye bir şey yok. Güneş en az sakıncalı olanı yani kimseye zarar vermeyeni büyük oranda güneş ama orada da verimli arazilerde olmaması gerekiyor, daha çok kıraç alanlarda olmasına özen göstermemiz gerekiyor, tarım alanlarına konulmaması gerekiyor, öyle bir regülasyon mutlaka olmalı.

Bu anlamda, bu regülasyonla ilgili, artık bu konuda daha az hata yapacağınıza ikna edecek bir açıklama sizden bekliyoruz.

Diğer mesele, bu TL’ye dönülmesiyle ilgili. Açıkça söyleyeyim, sizin bizi bilgilendirmenizde şöyle bir ifade duydum: “Biz bunu paçallayabiliriz.” Yani bir bölüm dolar, bir bölüm TL yapabiliriz gibi bir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O mahrem değil miydi Sayın Paylan? Orada, Komisyonunda, öyle diyordunuz ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bu paçallamanın olmayacağına dair bir ifadeyi buraya yerleştirmemiz gerekiyor. Yani gerekiyorsa tamamen TL olmasını mutlaka yasaya dercedelim ki siz paçallamayın bunu.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu yasa yürürlüğe girdikten öncekiler döviz olarak devam edecek, sonrakiler TL olacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru.

Bu konuda da benim önerim tamamen TL'ye dönülmesi. Tabii, burada da yatırımcının hedge maliyeti olacak ama hedge maliyetinden çıkmanın tek bir yolu var; bu konuda AR-GE çalışmalarına hız verilmesi. Yani bizim bütçeden, bu enerji meselesiyle ilgili AR-GE'yi diğer ülkeler gibi yapabilmemiz gerekiyor. AR-GE konusunda ne durumdayız? Türkiye'de bunların yatırımlarının yapılması, güneş pillerinin, artık o hücrelerin Türkiye'de yapılması, bu konuda da ne durumdayız? Eğer Türkiye'de bu yatırımı yaparsak TL oranı yükselir, o zaman döviz riskleri azalır. AR-GE'ye yatırım yapabilirsek, bu güneş pillerini depolama santrallerini, depolama pillerini yapabilirsek ancak bu konuda TL'ye dönüş olabilir. Bu AR-GE'lerde ne durumdayız, bu konuda da bilgi vererseniz sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben, Türkiye Belediyeler Birliği temsilcisinin konuşmasından sonra olayın şekli bir noktaya gittiğini değerlendiriyorum.

Burada önemli olan şu: Bu yatırımların -varsa- risklerini bertaraf edecek mekanizmaların olup olmadığı veyahut bu kodifikasyonla bunların önüne geçilip geçilmediği noktasıdır. Kanun yapma tekniği bakımından da birbiriyle ilgili olan düzenlemelerin bir araya getirilmesi bence mantıklıdır. Burada, zaten ikincil düzenlemelerle de mevcut kanunla da bu söylediğiniz riskleri yok sayan bir şeye ben rastlamadım, bu düzenlemede de var, zaten öteden beri yapılan uygulamalar içerisinde de ÇED uygulamasında da bunlar var.

Burada belki şu söylenebilir: Türkiye'de bir fiziki planlamaya ihtiyaç var. Türkiye'de üst ölçekli planların tam manasıyla tanımlanması; neresi tarım arazisi, neresi turizm arazisi, neresi sanayi alanı, bütün bunlara ilişkin üst ölçekli planların tanımlanmasından sonra zaten belediyeler de imar planı yaparken bunlara uymak zorunda. Yani bu, hukuktaki normlar hiyerarşisi gibi üsttekinе uya uya bütün planlar devam edecektir, öyle olduğu vakit de zaten bu endişeler ortadan kalkmış olacaktır, burada da bence buna müzahir bir düzenleme yapılıyor diye değerlendiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Enerji Bakanlığı yetkilileri de hazır buradayken, ben, enerji politikalarıyla ilgili genel bir değerlendirme yapmak istiyorum izninizle.

Enerji, bir ülkenin, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmesindeki en önemli etmenlerden birisi ancak ülkemizde olduğu gibi yerli teknoloji yoksa, enerji arzı yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarında değilse, ağırlıkla ithal kaynaklara dayalıysa, enerji talebi çevre ve toplum çıkarları doğrultusunda planlanmıyor ve yönlendirilmiyorsa, enerji yatırımlarında toplumun değil, yalnızca kazançlarını azamileştirme amacıyla olan sermaye gruplarının çıkarlarını gözetken politika ve uygulamalar dayatılıyorsa, enerji, toplumsal ve ekonomik gelişmeye katkı sağlayan bir unsur olmaktan çıkar, ciddi bir soruna dönüşür.

AKP iktidara geldiğinde, Türkiye'nin enerji tüketiminde dışa bağımlılığı yüzde 68'di, 2017 yılında yüzde 76. 2018 yılında elektrik üretimi için kullanılan kaynakların yüzde 51'i dış kaynak. AKP iktidarının tüm yaptığı, cumhuriyetin birikimlerini satıp savarak günü kurtarmaya çalışmak. Enerji sektöründe cumhuriyet hükümetlerinin kurduğu ve yüz yıla yakın birikimi olan tüm kamu kurumları da âdetâ haraç mezat satıldı; TÜPRAŞ, Petrol Ofisi, PETKİM, EÜAŞ'a bağlı santraller, Türkiye Gübre Sanayii ve daha onlarcası. AKP iktidara geldiğinde elektrik kurulu gücümüzün yüzde 67'si kamudayken bugün kamunun elindeki santrallerin kurulu gücü, özelleştirmeler sonucunda toplamın yüzde 20'sinin altına inmiştir.

Değerli Komisyon üyeleri, enerji güvenliği bağlamında, tek bir ülkeye bağımlı olmak, bir ülkenin dış politikasında ve güvenlik politikasında ciddi zafiyetlere sebebiyet verebilecek olan çok riskli bir eğilimdir. Bu nedenle, Türkiye yenilenebilir ve millî kaynakları azami ölçüde kullanmanın yanı sıra dışarıdan ithal ettiği enerjiyi de çeşitlendirmeye -ülke ve enerji çeşidi bağlamında- zorunludur. Oysa Türkiye, Rusya ve İran gibi ülkelere, son yıllarda enerji politikası bağlamında çok yoğun bir bağımlılık içerisine girmiştir.

Diğer önemli konu ise enerji talep tahminlerinin doğru şekilde yapılmasıdır. Bu noktada ise devreye mutlaka bilim girmelidir. Gerçekçi ve bilimsel temelde yapılacak olan tahminler Türkiye'nin enerji politikasında doğru bir rota çizmesine yardımcı olacaktır. Bu bağlamda, nüfus artışı, ekonomik büyüme, sanayileşme, kırdan kente göç, yakıt fiyatlarının olası seyri ve küresel enerji politikaları gibi unsurlar da hesaplamalarda göz önünde bulundurulmalıdır.

Bir diğer önemli husus ise çevre güvenliğidir. Çevre etki değerlendirme raporları mutlaka dikkate alınmalı ve halkın karşı çıktığı projeler gerçekleştirilmemelidir.

Enerji piyasasında tekelleşme diğer önemli sorundur. Serbest piyasa mantığında, teoride sermayenin tabana yayılacağı iddia edilmesine karşın, Türkiye'de uygulanan özelleştirme politikaları sonucunda ilginç bir şekilde enerji piyasasında sermaye tabana yayılmamış, tersine hem istihdam oranları düşmüş hem tekeller ortaya çıkmış hem de enerji fiyatları hızla artmıştır. Dolayısıyla, Türkiye'de uygulanan politikaların piyasa ekonomisine uygun olmadığı, devletin stratejik tercihlerle piyasayı kontrol ettiği ve bunun halkımızın lehine olmadığı görülmektedir.

Sektörle alakalı bir diğer önemli öneri ise EPDK'nin gerçek anlamda özerk bir yapıya kavuşturulmasıdır. Bu bağlamda EPDK bünyesinde siyasal aidiyet ve yakınların rol oynamadığı ve tamamen teknik ölçütlere dayalı bir lisans verme süreci oluşturulmalı ve kurum üzerindeki siyasal baskılar ortadan kaldırılmalıdır. Bu doğrultuda Türkiye'de bir ulusal enerji platformunun oluşturulması ve ulusal enerji strateji merkezinin kurulması da önemlidir.

Yenilenebilir -güneş, su, rüzgâr- enerji kaynaklarının Türkiye'de geliştirilmesi elbette elzemdir. Türkiye bu konuda çok avantajlı bir ülke olmasına karşın, stratejik tercihlerde yenilenebilir kaynaklar en son sırada gelmektedir. Bu ise Türkiye'yi dışa bağımlı kılan bir unsur hâline gelmeye başlamıştır. Böyle devam edilmesi hâlinde Türkiye birkaç on yıl sonrasında tamamen Rusya ve İran gibi ülkelerin yörüngesine giren görüntü arz etmeye başlayabilir.

Son olarak, nükleer santral konusuna değinmek istiyorum değerli arkadaşlar. Akkuyu Nükleer Santrali'nin üreteceği elektriğin yarısı için Türkiye Cumhuriyeti alım garantisi vermiştir, 19 milyar kilovatsaat...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tamamlıyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Garanti edilen alım fiyatı devlet kontrolündeki elektrik piyasasının 4,3 katıdır. Bu yolla Rus şirketine on beş yıl için fazladan ödenecek miktar, başka bir deyişle halkımızın uğrayacağı zarar 27 milyar dolardır.

Diğer yandan, Akkuyu'da inşa edilecek reaktörlerin Rusya'da daha yeni kullanılmaya başlandığı ve anlaşmanın yapıldığı dönemde dünyada işletme hâlinde olan bir örneği olmadığı, dolayısıyla Akkuyu'da inşa edilecek reaktörlerde kullanılan teknolojinin hiçbir yerde denenmemiş, dolayısıyla risklerden arındırılmamış bir teknoloji olduğu bilinmektedir. Akkuyu Nükleer Santrali, ülkemizin elektrik ihtiyacına cevap vermekten çok, siyasal yönü öne çıkan bir iktidar projesi niteliğindedir. İktidar, Akkuyu Nükleer Santrali'nin cumhuriyetin 100'üncü yılında devreye gireceğini söylüyor ve böylece enerjideki makus talihimizden yani enerji esaretinden kurtulacağımızı müjdeliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Son cümlem Başkanım, tamamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Oysa asıl esaret, on beş yıl boyunca Rusya'ya fazladan yapılacak olan 27 milyar dolarlık ödemedir. Bunu bizim çocuklarımız ödeyecek. Bununla da kalmayacak, çevremiz, insanımız tehlikeye atılacak. Dolayısıyla, cumhuriyetin 100'üncü yılında, esarettten kurtuluş hediyesi belki bu felaket olacaktır diyorum.

Bir de 1 ve 13'üncü maddelerde konuşurken sordum, cevap alamadım; iki gün önce geneli üzerinde yaptığım konuşmada da sordum, cevap alamadım. 13'üncü maddedeki mücbir nedenlerin içerisinde Çin'deki salgın hastalık var mıdır? Bunun da yanıtını istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan Yardımcım, yarışmalarda dövizle tekliften Türk lirasına geçişi olumlu buluyoruz. Herhâlde burada bir ulusal çıkar, menfaat gördünüz ki buna bu şekilde karar verdiniz. Uygulamada ne tür sıkıntılarla karşılaştınız ki uygulama sizi böyle bir karar almaya yöneltti? Bir örnekle bunu açıklayabilir misiniz?

Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Enerjiyle ilgili, elektrik enerjisiyle ilgili bir kanunu görüşürken asıl konuşulması gereken konu, Türkiye'de elektrik üretiminin maliyeti nedir, üyesi olmaya çalıştığımız AB'deki, AB ülkelerindeki maliyeti nedir? Özellikle, doğal gaz kaynaklı elektrik enerjisi üretimindeki bu fiyat önemli.

Türkiye’de BOTAŞ’ın hangi fiyattan ithalat yaptığı açıklanmıyor ancak bu rakamın 240 dolar civarında olduğu tahmin ediliyor; sektördeki yetkililer, ilgililer böyle bir rakam telaffuz ediyorlar. Avrupa Birliğinde bu rakam 200 doların altında. Spot piyasadaki alımları düşündüğümüzde Avrupa’daki rakamın 165 dolar seviyelerine kadar indiği söyleniyor. Sayın Enerji Bakan Yardımcısı, bu konuda, Komisyonu, milletvekillerini bilgilendirirse iyi olur. Türkiye’de bu maliyet, elektrik üretiminde kullanılan doğal gazın ithalatının maliyeti nedir; AB ülkelerinde nedir? Türkiye, kanımca, pahalı elektrik tüketiyor. Bu pahalı elektriği nasıl ucuzlatacağız? Ana meselemiz budur aslında. Bu, hem tüketiciler için hem imalat sanayisi için hem ekonomideki diğer sektörler için de son derece önemlidir.

İkinci olarak, maddeyle ilgili bir iki hususu söyleyeceğim. Biri, çerçeve maddede yer alan madde 4’ün birinci fıkrasında kamu ve hazine taşınmazlarından söz ediliyor. “Kamu taşınmazları” kavramı çok geniş bir kavramdır. Kamu taşınmazı, hazine taşınmazını da kapsamına alır. Kamu, bir ülkede, o ülkede yaşayan vatandaşlara hizmet veren devlet kurumlarının tamamıdır; buna belediye de girer, merkezî yönetimdeki kurumlar da girer, EPDK da girer. Belki belediye şirketlerinin bile girebileceğini söyleyebiliriz.

İki: “Hazine taşınmazları” diye bir kavram yok. Ya “hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar” diyeceksiniz ya da daha geniş bir kavram kullanmak istiyorsanız “hazinenin özel mülkiyetindeki ve devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar” demek lazım. “Hazine”nin “h”si de büyük olacak, onu söyleyeyim; “hazine” özel kelimedir. O yazımı düzeltmekte yarar var.

Maddeyle ilgili ikinci olarak söyleyeceğim konu şu: Madde... Şöyle bir akım var: Basit yargılama usulünü giderek genişletiyoruz. İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda yer alan bu müesseseyi, devletin yapacağı bütün işleri kapsayacak şekilde, aşırı bir şekilde genişletiyoruz. Bu teklifte, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu’ndaki irtifak hakkı iptallerine ilişkin davaların basit yargılama usulüyle görüleceğine dair bir madde var. Burada bir basit yargılama var, bir de acele kamulaştırma. Her işi de acele yapacağız. İlgili 4’üncü maddede yani 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun’un 4’üncü maddesinde “acele kamulaştırma” yok. Sektörle ilgili diğer kanunlardaki hükümlerden yararlanılarak uygulamada böyle bir yola gidiliyor. Buraya acele kamulaştırmayla ilgili bir yetki konulmuş durumda. Acele kamulaştırmada –biliyorsunuz- kıymet takdiri işlemi beklenmeksizin kamulaştırma işlemi yapılabilir. Şimdi, maddenin 1’inci fıkrasında Enerji Bakan Yardımcımız Sayın Tancan vatandaşı güvence altına alan bir hüküm olduğunu ifade etti. Doğru, orada yer alıyor. Hüküm şöyle: “2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’nun 10’uncu maddesine göre kamulaştırma bedelinin tespitiyle Hazine adına tescil isteğinde bulunulduğuna dair mahkemeden alınacak belge tapu idaresine ibraz edilmediği takdirde kamulaştırmayla ilgili tapu siciline konulmuş olan şerh tapu sicilinden resen silinir.” Bu güzel, kıymet takdiri yapılacak. Ama acele kamulaştırmaya geldiğimizde kıymet takdiri, biliyorsunuz, yapılmıyor. Kıymet takdiri daha sonra yapılacak. Onun ne zaman yapılacağını bilmiyoruz ve bu işlerle ilgili muhtelif Bakanlar Kurulu kararlarına ve Cumhurbaşkanlığı kararlarına baktım, sürekli olarak acele kamulaştırma kararı alınmış. Yani ikinci fıkradaki normal kamulaştırma usulü uygulanmayacak, acele kamulaştırma uygulanacak. Acele kamulaştırmada da kıymet takdiri sonradan yapılacak. Bu, vatandaşın mağdur olması demektir. Acele kamulaştırma şart mıdır? Niye her işi acele yapıyoruz? Birakalım normal kamulaştırma, 2942 sayılı Kanun’a göre acele olmayan bir kamulaştırma süreci içerisinde bu kamulaştırmaları yapalım.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkürler Sayın Hamzaçebi.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben bir iki konuya daha aslında vurgu yapmak istedim.

Bu kanunda özel mülkiyete konu taşınmazların kapsam içerisine alınıp sonra acele kamulaştırma yapılması tabii, aslında gerçekten çok ciddi riskleri olan bir konu ama bu “Yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımını ve verimliliğini etkileyici imar planları düzenlenemez.” hükmü bir başka, hani “Sadece bu alanlarda resen plan yaparım.” diyorsunuz bir sonraki tümcede ama “Burada bunları etkileyen, verimliliği etkileyen imar planı düzenlemesi de yapamazsın.” diyorsunuz yani “Belediye bu alanlara bunun verimliliğini etkileyecek veya kullanımını etkileyecek imar planı uygulaması da yapamaz.” diyorsunuz. Yani yerel yönetimlerin elini kolunu bu anlamda bağlıyorsunuz.

Bir başka konu, bu getirdiğiniz teklifin, değişikliğin 4’üncü maddesinin son fıkrası, son paragrafında özel mülkiyete konu taşınmazlar ve acele kamulaştırmadan bahsediliyor. Ayrıca, “Endüstri Bölgeleri Kanunu kapsamında belirlenen bölgelerin aynı zamanda bu kanuna göre yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak da belirlenmesi hâlinde yani endüstri bölgeleri yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak da belirlenirse bu alanların tahsis edileceği tüzel kişilerin belirlenmesi dışındaki diğer gerekli işlemler kanuna göre yürütülür ancak bu alanları kullanacak tüzel kişiler bu madde hükümleri kapsamında Bakanlık tarafından belirlenir...” Gene, bir önceki ve sizin 6446’dan gelen elektrik enerjisi üretimiyle ilgili, yani “Bu alanları kullanacak tüzel kişilerde aranacak koşulların belirlenmesi, yenilenebilir enerji kaynak alanı tahsisi, teminat alınması gibi usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir...” Yani öyle bir kanun ki “Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesisleri için Bakanlık tarafından belirlenecek Türk lirası tavan fiyatı üzerinden teklif edilecek.” gibi yani kanun aslında, gerçekten, diğer birçok kanunu yok sayarak dilediği yerde dilediği gibi dilediği YEK tesisini belirleyip dilediği kişiye vermeyi öngören bir fecaat olduğunu düşünüyorum. Bunun özellikle vurgusunu da yapmak istedim Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Çok kısa bir düzeltme yapabilir miyim Sayın Başkan?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Birazdan söz verebilir miyim, Sayın Emecan çok bekledi.

Az önce de, aslında, önce size söz vermem gerekiyordu, Sayın Sındır’a söz verdim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Konuyla ilgiliyse buyursun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Biraz önce, acele, kamulaştırmayla ilgili kıymet takdiri konusunda bir cümle kullandım, onu düzeltiyorum: Kıymet takdiri dışındaki işlemler sonradan tamamlanıyor Kamulaştırma Kanunu’nun 27’nci maddesine göre. Onu düzeltmiş olayım.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Geneli üzerine yaptığım konuşmada enerji piyasasıyla ilgili genel olarak görüşlerimi belirtmiştim, o yüzden çok tekrara girmeyeceğim ama küçük bir hatırlatmayla, sektöre baktığımızda, yenilenebilir enerji kaynakları içerisinde HES’lerin en fazla yer tuttuğunu da konuşmamda belirtmiştim. Sektörü bu anlamda değerlendirmek gerekiyor. Aynı zamanda, sanayideki tüketime de kriz sebebiyle azalmasıyla arz fazlası oluşabiliyor sektörde, bunu da yaşadık, gördük. Aslında bir planlama sıkıntımız olduğu da ortada.

Aynı zamanda, Belediyeler Birliğinden gelen arkadaşımızın uyarılarının da ben dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum. Anladığım kadarıyla, sektörün de çok fazla görüşü alınmamış. Yani alındı mı, bilmiyorum çünkü hem basına yansıyan hem de bize gelen görüşlerde özellikle bu TL'yle ihalenin zorunlu hâle gelmesi eleştiriliyor. Yani “Şu anda bu kadar katı olmamalı, dövizle de yapılması gereken noktalarda yapılabilmeli, en azından Cumhurbaşkanına daha esnek bir yetki verilmeli.” şeklinde görüşler tarafımıza geldi. Size gelmedi mi bu görüşler? Geldiyse bile neden yine de bu yönde bir kararlar Komisyona madde getirildi? Bu konuya bir açıklık getirirseniz seviniriz.

Ben de tekrara düşmek istemiyorum ama yine, kanun teklifinde benim de dikkatimi çeken iki şey var. Birincisi, önemli konuların yönetmeliklere bırakılıyor olması. Hakikaten, hem yapılacak yarışma, yenilenebilir enerji kaynak alanı tahsisi, teminat alınması yükümlülüklerinin yerine getirilmesi hâlinde teminatın irat kaydedilmesi, yerli malı kullanım şartlı aksamın özellikleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasların Bakanlığa bırakılması -Türk lirasını söyledim- bu madde kapsamında kurulacak üretim tesisleri için ön lisans ve lisans verme koşulları, iptali ve tadiliyle ilgili hususların EPDK tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenmesi gibi birçok konu yönetmeliklere bırakılmış. Özellikle, bu TL'yle ilgili konuda cevap alırsak sevinirim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkürler.

Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ederim.

Ya, bir kere, her şeyden önce bu kadar teknik bir konunun, belki Plan ve Bütçe Komisyonundan önce -burada da tartışılın çünkü Türkiye ekonomisinin planlaması ve bütçeye dair büyük etkileri olan meseleler bunlar ama- Enerji Komisyonunda değerlendirilmesi gerekliliğinin altını çizme ihtiyacı duyuyorum. Yani herkesin her şeyi bilmesini bekleyerek torba yasalara sıkıştıran siyasi anlayış hiç kimsenin hiçbir şey bilmediği vasat bir düzen ortaya çıkarıyor. Ya, bir kere, bu zaten Türkiye ekonomisini sınırlayan bir gerçekliğe dönüşmüş vaziyette. Vasatlığa saplandık çünkü işi bilenlerle konuşmuyoruz meseleyi; dostlar alışverişte görsün.

Şimdi, burada bu teknik meseleyi Enerji Komisyonunun değerlendirmesi gerekliliğini söyledikten sonra, dolayısıyla kendim teknik meselelere girebilecek bilgi ve birikime sahip olmadığım için şu soruları sorma ihtiyacı duyuyorum: Açık ki iklim değişikliği krizi var dünyada, bir kriz yaratılmış vaziyette düzenin doğasıyla, burada yenilenebilir enerjinin fosil yakıtlar yerine tercih edilmesi gerekliliği neredeyse artık bütün dünyada kabul edilen bir gerçekliğe dönüştü. Yenilenebilir enerjiye daha çok vurgu yapan ve burada da yerli üretimi mümkün kılacak AR-GE'yi geliştirmenin Türkiye'nin enerji ve ekonomi politikalarında öncelikli olması gerektiği aşikâr. Ama bu yasal düzenlemeler o öncelemeye hizmet ediyor mu, etmiyor mu sorusuna bir yanıt arıyorum ben veya ediyorsa da nasıl ettiğini düşünüyoruz çünkü çok yeni ve geniş yetkiler alınıyor gibi gözüküyor. Bu yetkilerin hangi amaca ve kime hizmet edeceğine dair bir değerlendirme ihtiyacı duyuyorum ben. Taban fiyat belirlenirken ve güncellenirken bir yasal sınırlamanın olmayacağı gözüküyor. Bunun nasıl etkiler yaratmasını öngörüyoruz bundan sonra yenilenebilir enerjinin üretimine ve Türkiye'nin gelecekteki enerji ihtiyacını karşılamasına dönük?

Şimdi, baştan beri şunu söylüyoruz: Türkiye'de bu içinin ne olduğu bilinmeyen kamu-özel iş birlikleri ve esasında pek çok batık krediye yol açmış olan enerji sektöründeki projelerin döviz üzerinden yapılmış olması Türkiye'nin geleceğini ipotek altına alan bir yüke dönüşmüş vaziyette yani yolcu garantileri, alım garantileri, hasta garantileri ve bunların enerji sektörüne dair de ağır bir yük

getirdiği açık. Onun için bu açıdan değerlendirildiğinde TL'ye dönüş tercih edilen ve bütün kamu-özel iş birliği ve böyle bilinmeyen yükümlülükler doğuracak olan projeler için TL'ye dönüşün bir ihtiyaç olduğu Türkiye ekonomisi açısından ve halk açısından çok açık. Diğer kamu-özel iş birliği projelerinde de benzer bir düşünce var mı? Buna da yanıt arıyorum ben. Bir de tabii, bu TL'ye dönüşün desteklenebilmesi için, bu projelerin fizibilitesinin varlığı için yerli üretimin de desteklenmesi gerekiyor. Bu yönde bütüncül bir çerçeve var mı? Ama tekrar, bu teknik bir tartışma ve hani, bu teknik tartışmayı teknik gözün değerlendirmesine ihtiyacın da tekrar altını çizmek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Tancan, buyurun lütfen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz; dile getirilen hususlarla alakalı çok kısa bilgilendirme yapmak istiyorum.

Şimdi, dövizle ihalede ne tür sorunlar yaşandı da böyle bir tercihe gidildi? Hatırlarsanız, 2018 yılındaki dövizdeki ani artışlar YEKDEM kapsamındaki üreticilere de ödemelerin döviz üzerinden yapılıyor olması –ki hâlâ öyle yapılacak- yani artık bundan sonrakileri hiç olmazsa TL yapalım amacıyla bunu hazırladık. Birdenbire tüketiciler üzerinde çok öngörülemeyen büyük maliyet, elektrik fiyatı artışlarına sebep oldu. Dolayısıyla bu tür artışların oluşmasını engellemek, fiyatları daha öngörebilmek, ani olarak, direkt dövizde endeksli olarak etkilenmesini önlemek amacıyla bundan sonra yapacağımız YEKA yarışmalarını TL olarak yaptığımız takdirde ödemeler TL olacağı için dövizdeki büyük hareketlenmelerden o santrallerin satış fiyatları etkilenmeyecek. Dolayısıyla gerek sanayicilerimiz gerek diğer mesken veya ticarethane sahipleri de bundan o kadar daha az etkilenecektir. Bu etkiyi hiç olmazsa bundan sonraki santrallerde minimize etme adına böyle bir düşünce oluştu. Onun için bundan sonraki yarışmaları TL olarak yapmayı planlıyoruz.

AR-GE ve yerleşmeye hizmet ediyor mu? Ediyor. YEKA yarışmalarımız da... Bugüne kadar sözleşmesi imzalanan 2 büyük YEKA yarışması yaptık. O 2 YEKA yarışmasında da yarışma koşullarında firmaların belli bir oranda yerlilik oranını sağlaması koşulu zaten vardı ve on yıl süreyle de AR-GE çalışmasını yapma koşulu vardı. Dolayısıyla firmalar on yıl süreyle gerek rüzgârda gerek güneşte AR-GE çalışmasını da yapmak zorundalar ve üretecekleri panel ve türbinlerin de belli bir oranda yerli olarak üretilmesini sağlamak zorundalar; o açıdan yerleşmeye de hizmet ediyor. Mevcut projeler -oyun oynanırken koşulların, şartların değiştirilmesi doğru olmadığı için- ihale edilmiş, yapılmış projeler, mevcut koşullarda tabii ki devam edecek, aksi takdirde şartları sonradan değiştirmek gibi ve insanların devlete karşı güvenlerini sarsacak çok daha vahim noktalara ulaşılabilir. Bu, bundan sonraki yarışmalarda TL olarak yapılmasını öngören bir husus.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamamıyla TL mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tamamıyla TL yani orada hiçbir tereddüt yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Enflasyon önemli, enflasyonu kontrol altına alınca çok kolay olacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, değerli arkadaşlar, 24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25'inci ve 34'üncü maddelerin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okutuyorum:

MADDE 25- 5346 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretiminin desteklenmesi amacıyla uygulanan tarifeler ile YEK Destekleme Mekanizması kapsamındaki diğer gelirlerin değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar EPDK tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 34- 6446 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü cümlesine “grupları” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesi amacıyla ayrı tarifeler” ibaresi ve fıkraya üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Tüketiciler talep etmesi halinde yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesi amacıyla belirlenen tarifelerden faydalanabilir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biliyorsunuz, artık günümüzde çevreye duyarlı tüketici sayısı her geçen gün artmakta, aynı zamanda firmalar da bunu pazarlama tekniği olarak da kullanıyor. Diyorlar ki: “Biz artık enerjimizi çevreye duyarlı...” Ya da “Hayvanları koruyan ürünleri üretiyoruz.” gibilerinden bunları kullanıyorlar. Biz bu kapsamda getirmiş olduğumuz düzenlemeyle vatandaşımız ya da işletme “Ben artık kullandığım elektriğin yenilenebilir enerjiden gelmesini istiyorum.” derse buna imkân sağlıyoruz. Ayrıca, tüketiciden gelen yeşil enerji kullanabilme talebi doğrultusunda da EPDK’ye farklı fiyatları belirleme yetkisi veriyoruz çünkü bu yeşil enerjinin fiyatı normal belirlenen fiyattan farklı olacağını düşünüyoruz. Aynı zamanda bu farktan elde edilecek olan gelirlerin de YEK Destekleme Mekanizması kapsamında Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması kapsamında değerlendirerek piyasanın yenilenebilir enerji kaynaklarının piyasasının gelişimine katkı sağlamak için onlar tarafından bu farkın kullanılmasının önünü açıyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Evet, maddeye yönelik söz talebi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bir önce başka bir söz talebim var. Biz biraz önceki maddede bilgi rica etmiştik Bakan Yardımcısından, onu alamadık. Ben çıktım yani YEKA’yla ilgili...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yaptınız mı açıklama?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yok, o açıklama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, çünkü eleştirilerimiz vardı, hani bu yer seçimiyle ilgili mevcut durum...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sonra isteyenlere verecekti diye geçti, daha sonra, toplantıdan sonra verilecek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eleştirilerimiz vardı, onu alamamıştık yani...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Başkan, söz talebimiz var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, söz vereceğim.

Madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var Başkanım, yapmayın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Var mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Önce bunu yapalım, sonra...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bu maddelerle onun bir ilgisi yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var Başkanım, var. Yani ben o zaman...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Nasıl var, nasıl var? Anlatın o zaman, söz veriyorum size.

Buyurun, anlatın, nasıl YEKA'yla ilgili?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu YEKA'yla ilgili yani karbon emisyonuyla...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ne var, bu madde ne getiriyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok önemli Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Söyler misiniz, bu maddeler ne getiriyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söylüyorum, söylüyorum, tabii ki YEKA... “Karbon emisyonu salmayan enerjiyi ben tüketmek istiyorum.” diyen tüketicilere bir imkân getiriyor. Evet, bu duyarlılığın bütün dünyada arttığını gösteriyor. Yani Greta hareketini biliyorsunuz, bütün dünyada yeni kuşakta “Çevremiz bitmiş durumda, karbon emisyonunu artırmamamız gerekiyor.” diye bir duyarlılık var; bu duyarlılık bütün dünyada yayılıyor. Türkiye’de de bu duyarlılığın olması lazım, işletmeler de bu duyarlılıkta olursa ve bu şekilde “Arkadaş, ben çevreye zarar vermeyen yani kömürden üretilen elektriği kullanmayacağım, güneş enerjisinden üretilen elektriği kullanacağım.” derse o tarifieden elektrik tüketecek. Şirket de bunu niye yapacak? PR olarak kullanacak. “Arkadaş, ben çevreye duyarlı enerji tüketiyorum.” diye PR yapacak, mallarını da gençler, yeni kuşak tercih edecek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – O zaman destekliyorsunuz maddeyi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Destekliyoruz Başkanım ama bu YEKA meselesidir. Yani bu YEKA konusunda da bizim bir bilgilenme ihtiyacımız var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, söz verelim, vermeyelim demiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama siz istemiştiniz zaten. Bu, onunla ilgili.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, benim bunu oylamamın ne mahzuru var, onu soruyorum yani. Bir mahzuru yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, o zaman siz “36 maddeyi oyluyorum.” deyin, kapatalım o zaman.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, oylamayayım. Hayır, şimdi oylamayayım.

Söz veriyorum.

Sayın Tancan...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben de bir soru soracağım Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, düğmeye yeni bastınız.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yok, hayır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya, arkadaşlar, bakın...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Garo Bey’den bile önce bastım Sayın Başkan. Lütfen, rica ediyorum. Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, ben “Oylama yapıyorum.” dediğim anda bir tane ışık yanmıyordu, onu söyleyeyim.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Derken bastım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Derken basmış olabilirsiniz.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, daha iyi anlaşılın diye şu birkaç konuyu kısaca özetleyeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz süreci baştan aşağı bir anlatın.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Şu konuda ben de bir söz alsaydım da ondan sonra söz verseydiniz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – YEKA süreciyle diğer...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye...

Sayın Sındır’ın da sorusu varmış, onu da alalım, ondan sonra devam edin.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Yani söz veriyorsunuz, bari ben de konuşayım, sonradan vermenizin bir anlamı kalmayacak Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii tabii, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Şimdi, az önce ifade edildi. Bu, özellikle yenilenebilir enerji konusunda duyarlı, özellikle de gelişmiş Batı ülkelerinde uygulanan, benim de bizzat şahit olduğum bir düzen, bir uygulama. Vatandaş “Ben faturamın bedelini yenilenebilir enerji kaynağı kullanarak ödemek istiyorum...” Yani çünkü bunların hepsi aynı şebeke, şebekede böyle bir ayırım yok ama o kaynağın, fatura üzerindeki fazladan ödenen bedelin yenilenebilir enerji konusundaki teşviklere ve yatırımlara yönelik kullanılmasına yönelik bir şey. Güzel, ben de bu maddenin olumlu olduğunu düşünüyorum ama bu maddenin maddi anlamda, parasal anlamda size getireceği kaynak nedir, sağlayacağı kaynak tahmininiz nedir, öngörüünüz nedir? Ya da kaç vatandaş veya hangi gelir düzeyindeki kimlerin... Bu konuda herkes duyarlı ama iş fatura ödemeye, para ödemeye gelince insanlar zaten emekli maaşıyla, asgari ücretle veya orta gelir düzeyinde de olsa kendi iradesiyle bu tür ekstra para ödeme konusunda sıkıntı yaşarken merak ettiğim konu; sizin bu konuda bir beklentiniz var mı? Yani hangi gelir düzeyinde kimlerin ve ne kadar gelir getirecek bir uygulama olacaktır? Bu, zaman içerisinde belki çok daha yaygın bir duruma gelebilir anlaşıldıkça, bilinç düzeyi arttıkça veya farkındalık oluştuğca ama şu an itibarıyla bu madde hükmü uygulamaya geçtiği andan itibaren beklentinizi merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Sındır.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Ben özellikle rica ediyorum çünkü bölgeden arayanlar var, gerek işçi arkadaşlarımızdan -10 bine yakın işçi var bölgede, Muğla’da- gerekse mermer işverenlerinden. Şimdi sordum, cevap alamadım, tekrar soruyorum. Başkanım, artık cevap verilmezse bir daha sormamam gerekiyor sanırım.

Şimdi, Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde mücbir sebep olarak "Sel, yangın, deprem, grizu patlaması, çökme, heyelan ve benzeri hâller" tanımlanmış. Yönetmelikte "benzeri hâller" ibaresi kullanılarak mücbir sebep hâlleri sınırlandırılmaktan kaçınılmış muhtemelen. Şimdi, Çin'deki üzücü hastalık, bu mücbir nedenler kapsamı içerisine giriyor mu, girmiyor mu? Buna bir cevap istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, bu 24'üncü maddeyle alakalı... Bu maddede alacağı yeni yetkiyle kamu ve hazine taşınmazları ve özel mülk üzerinde YEKA alanları oluşturma kararını kurum, kuruluş görüşleri alarak belirleyecek ve bunu tapu kütüğüne şerh düşecek, bu şerhten itibaren üç yıl boyunca 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 10'uncu maddesine göre kamulaştırma işlemleri yapılacaktır.

Şimdi, söz konusu Kamulaştırma Kanunu'na bakarsak, 2942 no.lu Kanun'da bu şerh tarihinden itibaren süre altı ay olarak belirlenmekte. Buradaki süre üç yıla çıkartılmış; bu, Kamulaştırma Kanunu'na aykırı bir davranış değil midir? Yani, normalde Kamulaştırma Kanunu der ki: "...şerh tarihinden itibaren altı ay içerisinde 10'uncu maddeye göre kamulaştırma bedelinin tespitiyle..." şeklinde devam ediyor. Bu, Kamulaştırma Kanunu'na aykırı bir durum değil midir? Aynı zamanda, burada, maliklerin taşınmazlarının alımı satımı konusunda özel zorluklar doğmayacak mıdır gibi bir sorum vardı size.

Ayrıca, burada, Bakanlık, taban fiyat uygulamasında cetvellerden uzaklaşıyor; cetveller ortadan kalkacak anladığım kadarıyla ve artık herhangi bir yasal sınırlama da olmayacak gibi gözüküyor. Var mı yasal sınırlama burada?

Sorularım bunlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tancan, buyurun lütfen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Başkanım, sayın vekillerim...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu, özellikle Sayın Paylan'ın biraz önce ifade ettiği süreci de bir anlatın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii; çok kısaca, vaktinizi fazla almadan özetleyeyim.

Bir de şunu hassaten vurgulamak istiyorum: Yenilenebilir enerjiyi desteklemelere yönelik yürütülen politikalar kapsamında, şu andaki elektrik üretiminin yüzde 44'ü yenilenebilir enerjiden karşılanıyor ülkemizde. Bunun dünya ortalaması yüzde 25 yani biz Türkiye olarak dünya ortalamasının yüzde 19 puan üzerinde bir...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hidroelektriği de sayıyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet, hidroelektriği de sayıyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hidroelektriği de sayıyorsunuz yani?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii tabii, sayarak, tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu, AB ortalaması mıydı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – AB ortalaması şu an yok ama onu da bir sonraki...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hidroelektrik dışındaki kıyaslama nedir?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hidroelektriği oradan da çıkartıp yani karşılıklı olarak çıkartıp kıyaslamak lazım. Onu da kıyaslayalım, onu da notuma...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama AB’yle kıyaslayın bir de lütfen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Olur, AB’yle de kıyaslarız. Yani, neticede yenilenebilir enerji üretiminde iyi noktada olduğumuzu ifade ediyorum, onun için bu rakamları söyledim.

Şimdi, şu sorulardan ve konuşmalardan sonra şu izahatları yapmakta fayda gördüm: YEKA ile diğer yenilenebilir enerji süreçlerini tekrar, kısaca bir özetleyeyim. Normalde YEKA süreci yokken vatandaşlar, yatırım yapmak isteyen yatırımcılar gerek güneşle alakalı gerek biyogazla alakalı gerek hidroelektrik santralleriyle alakalı başvurularını EPDK’ye yapıyor; yalnız güneş ve rüzgârla ilgili başvurular toplu olarak alınıyor, ilan ediliyor “Şu tarihte alacağız...” Çünkü burada bir kapasite kısıtı var. Yani, herkesin her istediği yerde güneş veya rüzgâr santrali kurabilmesi mümkün değil. Bunların şebekeye bağlanabilecekleri bir kapasite söz konusu; sisteme ancak bu kapasite kadar güneş veya rüzgâr santrali bağlanabilir. Bunu yapmak isteyenlerden de başvuruları önceden, en az iki yıl öncesinden ilan edilmek üzere toplu olarak alınıyor. Toplu olarak alınan yerlere genelde 1’e 10-12 oranında başvurular çıktı yani bir kapasite varsa bu kapasiteyi 12 kişi talep etti. “Bu tahsis kime yapılabilecek?” ile alakalı yarışmalar yapılmak suretiyle de, yarışmadaki kurallar çerçevesinde gerek rüzgâr gerekse güneşte kimin kapasite kullanabileceği belirlendi. Bu da belirlendikten sonra şahıslar geliyor, EPDK’ya ön lisans başvurusunda bulunuyor, ön lisanslarını da aldıktan sonra inşaat öncesi gerekli izinlerin alınmasıyla alakalı iki yıllık bir süreç var. Nedir bu gerekli izinler? İmar planının yapılması. Belediyedeki arkadaşımız biraz önce itiraz etti ama bence neye itiraz ettiğini bilmiyor çünkü süreci bilmiyor. İmar planı yapılmadığı takdirde lisans aşamasına zaten geçmiyor. Bir belediye “Hayır, bu santralin burada yapılması mümkün değil; imar planını onaylamıyorum.” dediğinde zaten...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yok öyle bir şey, hayır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır. Binlerce...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Resen yapıyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Binlerce örnek var. Yok, öyle bir şey demeyin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ya, kanun maddesinde “Resen yapılır.” diyor zaten.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yok, öyle bir şey demeyin, YEKA’ya gelmedim bak, dur, YEKA’yı anlatmıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – YEKA’yı anlatmıyorsunuz şu anda.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii, tabii, YEKA’yı anlatmıyorum. Normal, yenilenebilir enerjiden elektrik üreten santral yapma prosedürünü anlatıyorum ve bu prosedür hâlâ var, YEKA’nın bunu ortadan kaldıran bir yapısı da yok.

Yani, bir kişi hidroelektrik santral kuracak, bir kişi biyogaz santrali kuracak, bir kişi jeotermal santral kuracak; gidiyor EPDK'ye başvuruyor. Bağlantı görüşü "Evet, bu santral şebekeye bağlanabilir, teknik olarak mümkündür." diye alındıktan sonra da kişiye, yatırımcıya ön lisans veriliyor. Ön lisans aşamasında yatırıma hazırlık süreçlerini bitirmesi gerekiyor. Nedir bu yatırıma hazırlık süreçleri? Olumlu ÇED raporunu alacaktır, imar planını yaptıracaktır, eğer ormanlık bir alanda ise ormanla ilgili izinlerini alacaktır. Yani, inşaata başlamasıyla alakalı hangi kamu kuruluşundan ne tür izinler alması gerekiyorsa hepsini alacak, alıp da bu izinleri getirip EPDK'ye sunduğunda ancak lisans aşamasına... Artık lisans aşaması, işlerin yapım aşamasıdır.

İmar planları bu ön lisans aşamasında yapılıyor. İmar planını yaptıramadığı için zaten lisans aşamasına geçemeyen yatırımcılar var veya -biraz önce sayın vekilimin ifade ettiği gibi- varsayalım, bunlar, gürlütlü oluşturuyor, kirlilik oluşturuyor; bunların hepsi ÇED sürecinde zaten tartışılıp evet, gerçekten insan veya başka bir varlığa zarar verecek bir tesis ise zaten ÇED'ini alamıyor ve zaten lisansa başvuramıyor. Bütün bu izinler belediye buranın imar planını yaptıktan sonra, ÇED iznini aldıktan sonra, ormansa orman iznini aldıktan sonra ve -Sayın Başkanım da ifade ettiği gibi- bu aşamalarda en az 25-30'a yakın -nitekim burada sektörden arkadaşlar da var daha doğru sayıyı verebilirler- kurumdan, kuruluşlardan görüşler alınıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden bu kadar şikâyetler var Bakan Yardımcısı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani işte şikâyetin haklı olup olmadığını sorgulamak lazım. ÇED aşamasında...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tancan şu da var: Şikâyetin yeri belliyse onu da alın, bakın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Çok yerde var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani mesela nerede, ne tür şikâyetler var, neye yönelik var?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Rüzgâr enerji santrali Çeşme'nin Germiyan Köyü...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Rüzgâr...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rüzgarlarda şikâyet var, jeotermallerde çok var, biyogazda var. Yani en az güneşte şikâyet var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi sayın vekillerim...

CAVİT ARI (Antalya) – HES'lerde çok yüksek.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bakın, Sayın Bakan Yardımcım Çeşmen'nin Germiyan köyünün hemen dibinde rüzgâr enerji santralleri yapıldı. Şimdi, o bölgede, o köy halkı istemiyor ve orası alan olarak tanımlanmış, oraya santral yapılıyor. Şimdi, rüzgâr enerji santralini herhangi bir yere yapamazsınız, orada rüzgâr olması lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Tabii.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Dolayısıyla, o YEKA'ya giriyor. E, şimdi siz onu belirlerken oraya uygun olmayan bir yer belirlediniz. Burada ÇED süreci yok mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – İzah edeyim, bitirince anlaşılacak.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – YEKA'nın belirlenmesinde ÇED süreci var mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Anlatacağım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tabii, soruyoruz, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Onları da izah edeceğim. Yani neticede bir YEKA usulü var, bir normal usul var; ikisi de birlikte yürüyor. YEKA'nın farklarından birazdan bahsedeceğim, neler YEKA?

Şimdi, dolayısıyla, bu itirazı olan kişiler veya bunun insan sağlığına bir etkisi olduğunu ifade eden kişiler, ÇED aşamasında bunun dile getirilmesi ve ÇED aşamasında bunun dikkate alınması icap eden...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – YEKA aşamasında bu niye dikkate alınmıyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – YEKA'ya geleceğim.

Varsayalım ki ÇED'i de aldı ve fakat daha sonra bu ÇED'le alakalı da vatandaşların mahkemelere ÇED'in verilmemesi gerektiği yönündeki itirazları söz konusu olabiliyor. O süreçte de bunlar değerlendiriliyor. Eğer gerçekten bu itiraza konu hususlar kabul edilebilir, makul... Ancak şunu da burada belirtmekte fayda var: Bir kısım kişiler çevre hassasiyetiyle alakası olmaksızın, çevrenin arkasına sığınarak tamamen kopyala yapıştır mantığıyla davalar açabiliyorlar. Bunların elimizde çok örnekleri var. Rüzgâr santralleriyle ilgili açtıkları davada balık geçiş yollarının olmadığını ifade edecek kadar konudan uzak, tamamen göstermelik...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Balık geçiş yolu mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - HES'lerde olur o, rüzgârda olmaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bilmiyor vatandaş.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Ama işte, nasıl yaklaşıldığını göstermek adına da önemli bir husus.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Avukat yanlış belge vermiş.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Garo Bey'in mutlaka bir gerekçesi vardır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Neticede çevreyle ilgili belgeler de alındıktan sonra bunlar yatırıma geçiyor.

Şimdi gelelim YEKA'ya. Bu, normal lisans süreci. Bugüne kadar -dediğim gibi- 2 tane YEKA yarışması yaptık yani “Rüzgârların hepsi YEKA'dır, güneşlerin hepsi YEKA'dır.” gibi algılanmasın, onu vurgulamak istiyorum. Biraz önce bahsettiğim süreç var, bu YEKA değil. Biz yaklaşık üç sene kadar önce yenilenebilir enerji kaynak alanları oluşturma ve burada tüm yatırımcıları yarıştırmayla alakalı bu yasanın ilk hâlini oluşturduk, oluşturdu Meclisimiz. Şimdi, istiyoruz ki YEKA'larda biz sahayı hazırlayalım, bütün ÇED'ini alalım, kamulaştırmasını yapalım, yatırımcı hazır bir sahada sadece yatırımını yapmak üzere yarışsın; YEKA'ların özelliği bu. Dolayısıyla bu YEKA sahalarını da belirlerken ilgili tüm kuruluşlardan görüş alıyoruz “Şu sahanın YEKA alanı olarak, güneş veya rüzgâr alanı olarak belirlenmesindeki görüşünüz nedir?” diye. Bu görüşleri alıp “Evet, bu saha artık yenilenebilir enerji kaynak alanı olabilir.” kararı oluşturduktan sonra burayı kaynak alanı olarak belirliyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Vatandaşa soruyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani ilgili kuruluşlara soruyoruz. ÇED’i alınırken ve imar planı yapılırken vatandaşların tabii ki konudan haberi oluyor yani vatandaşların hiç haberi olmaksınız...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hiç haberi olmuyor Sayın Bakan Yardımcım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Mümkün değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl oluyor, ilan mı veriyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – ÇED sürecinde mutlaka orada toplantılar yapılıyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – ÇED süreci değil, YEKA belirliyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ÇED yoksa, YEKA belirleme...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – YEKA belirlediğimiz yerlerde de ÇED süreci var, ÇED’den muaf değil, aynı süreçler orada da var yani vatandaşın bilgisi olmaksınız oradaki yerel yönetimin, belediyelerin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç YEKA belirlediniz şu ana kadar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 2 tane YEKA belirledik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Birisi Konya Karapınar’da bin megavatlık güneş alanı, ikincisi de rüzgâr YEKA. Rüzgâr YEKA’sında da alanı belirlemeksizin yatırımcıya diyoruz ki...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Nerede belirlediniz rüzgâr YEKA’sını?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – İl sınırlarını belirliyoruz sadece.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede rüzgâr YEKA’sı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çanakkale, Muğla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 3 oldu şimdiye kadar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, söyleyeceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyse arkadaşlar verirler.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Balıkesir, Çanakkale, Aydın, Muğla.

CAVİT ARI (Antalya) – Antalya’yı bulaştırmayın Sayın Bakan Yardımcım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – İl sınırlarını belirliyoruz ve yatırımcıya diyoruz ki: Bize alternatif 5 tane bölge getireceksin. Bölge olarak birinci tercihim şurası, ikinci tercihim şurası, üçüncü tercihim şurası. Birinci tercihten başlıyoruz ÇED alınabilir mi, ÇED’le alakalı bir sorunu var mı? Diğer kurumlarla bunu görüşüyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – ÇED’le zaten... Alınıyor zaten Sayın Bakan Yardımcım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi “Alınıyor zaten.” var mı? Alınmayanlar da var Sayın Vekilim yani alınmayanlarla ilgili bir sürü örnek verebiliriz.

CAVİT ARI (Antalya) – “ÇED Gerekli Değildir” kararınız var mı bu konularda?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “ÇED Gerekli Değildir” belli bir gücün altındakiler için alınabilir yani belli bir gücün... YEKA’lar o gücün çok üzerinde.

CAVİT ARI (Antalya) – İşte, o yüzden gücün bölüp bölüp tahsis edildiğini de biliyoruz Sayın Bakan Yardımcım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sorun zaten ÇED.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ama o Çevre Kanunu bir de yani.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sorun orada zaten. Diyelim ki mahkeme, kararı iptal etti; 2009/7 sayılı Genelge’yle yeniden YEKA toplantısı yapıp ÇED her hâlükârda veriliyor. Bunu sorduk soru önergesiyle, on binlerce ÇED başvurusunun sadece yüzde 1’ine mi ne olumsuz görüş verilmiş.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Yani o orana, o bilgiye haiz değilim; Çevre Bakanlığına sormak lazım.

Yalnız, sayın vekilim 3 kere sordu “Çin’deki virüsten dolayı oluşan husus mücbir sebep sayılır mı?” diye. Açıkçası burada ona karar verecek kişilerin yerine geçip “Evet sayılır.” veya “Sayılmaz.” demek doğru değil. O kişiler ilgili genel müdürlüğümüze bu konuda başvuru yaparlarsa onlar bunu mutlaka olumlu veya olumsuz cevabını verirler yani ona buradan cevap vermek çok doğru bir...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Ari, sizin bir talebiniz mi var?

CAVİT ARI (Antalya) – Sonra konuşacağım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sonra, peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, oylayacak mısınız şimdi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, oylayacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yoksa ben söz almak istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, veririm.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim bilgiler için.

Şimdi, Sayın Başkanım, bu torbada başka bir madde daha var, onunla birleştirerek sorumu soracağım ve önerimi yapacağım Nilgün Hanım’a ve bütün arkadaşlara.

Şimdi, dün Kredi Garanti Fonu’yla ilgili bir düzenleme yaptık. Biz onunla ilgili hiçbir şart konmadığı konusunda eleştirdik yani rastgele herkese verilebilir bu Kredi Garanti Fonu. Bakın, karbon sıfır şartı da önemli bir şarttır. Mesela dünyada artık bu kredi verme anlayışında da, devletin desteklediği kredileri verme anlayışında bir; üretime dönük olması önemseniyor yani üretimi artırma, katma değeri yüksek ürünleri destekleme meseleleri gibi meseleler var ama bunun yanında “Çevreye az zarar vereceğim.” taahhüdünde bulunan... Diyelim ki “Bir arıtma tesisi kuracağım.” diyor bir şirket, o dereyi kirliliyor, havayı kirliliyor, diyelim ki “Bacaya arıtma tesisi kuracağım.” diyor, diyelim ki “Bu tip yatırımlar yapacağım.” dediği zaman Kredi Garanti Fonu devreyi geçebiliyor mesela bu tip durumlarda,

karbonu azaltmak üzere. “Evet, ben devlet olarak da buna destek veriyorum, Garanti Fonu’nu devreye sokuyorum, daha düşük maliyetli kredi kullansın.” diye. İşte, bu konuyu da değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Yani bu tip desteklerde diyelim ki YEKA yatırım yapacak, yenilenebilir enerji kaynağı yapacak, çevreye zarar vermeden, halkı rahatsız etmeden, o zaman “KGF devreye geçebilir.” diye bir şart koyabiliriz, bu bir. İkinci şart şöyle oluyor KGF meselelerinde dünyada: Diyelim ki “En az yüzde 50 kadın çalıştıracam.” diyor mesela, kadın istihdamını desteklemek anlamında, o zaman KGF devreye geçebiliyor veya çocuk işçi çalıştırmama şartını yerine getiriyor, bunu belgeliyor, o zaman KGF destek veriyor veya iş güvenliği şartlarının tamamını yapan veya son üç yılda hiç iş kazasına yol açmamış şirketler diyelim ki KGF’ye sokulabiliyor. Bunları değerlendirmemizi öneriyorum. Yani karbon emisyonu konusu da tam da Enerji Bakanlığımızın... Belki onlar bunun üzerine çalışabilirler, bu KGF’yle birlikte bizler çalışabiliriz ve bunlar desteklenebilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu bahsettiğiniz konular önemli. Özellikle Kredi Garanti Fonu’nun kullanılmasında işte üretime yönelik yatırımlara destek verilmesi, çevreye duyarlı yatırımlara destek verilmesi konusu önemli ama bununla ilgili bir yasal düzenleme ihtiyacı yok. Neticede Kredi Garanti Fonu yönetimi, Hazine ve Maliye Bakanlığı bu kararı kendi içinde verebilir. Geçmişte de benim Bakanlık yaptığım dönemde bunları çok tartıştık yani bu verilecek olan kaynak nerelere kanallize edilmeli, ne kadar işletme sermayesine verilmeli, ne kadar yatırıma verilmeli; bunlar bizzatıhi ilgili yöneticilerin söylemesi gereken, tartışması gereken hususlar ama önemli konular, bunları da biz aktaralım, ilgili yöneticilerimize aktaralım ama bunun bir yasal düzenlemeye dönüşmesi gibi bir şey çok doğru bir yaklaşım değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu bir planlama. Biz Plan Komisyonuyuz, bu bir planlama aklıldır yani.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Doğru, öneriniz güzel, kötü bir öneri değil ama bunun yasal düzenleme gerektirecek bir durumu da söz konusu değil, onu da özellikle ifade etmek istiyorum.

Buyurun Sayın Ari.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, şimdi, Sayın Bakan Yardımcımız, ÇED’lerle ilgili açılan davaların, örneğin dava dilekçelerinde balıkların göç yolunun bulunmadığına dair beyanlar olabildiğine kadar, böyle sanki klişe dilekçeler yazıldığını ifade etti. Yani bu tip dava dilekçeleri veya uygulamada karşılaşılan dava sayısı -ben size söyleyeyim- bir ikidir yani birkaç tanedir ama Türkiye’de ve özellikle Antalya’da yaşanan çok sayıda acı gerçek var Sayın Bakanım. Bakın, ÇED raporları alımı konusunda veya da “ÇED Gerekli Değildir.” kararından sonra Antalya’da –örneğin ben kendi ilimden bahsedeyim- çok sayıda sulama veya içme suyu kaynağına çok yakın yerlerde, mitolojik çağdan kalmış tarihi eserlere yakın yerlerde, yine Kumluca, Alakır, Alanya, Alara Çayları gibi, o bölgenin önemli çaylarını o kadar kurutacak derecede bugün HES’ler yapıldı.

Şimdi, sözde yüzde 10’luk can suyu var, girip de o can suyunu takip edecek 1 devlet görevlisinin olduğuna ben inanmıyorum veya takip edildiğine de inanmıyorum. Oradaki şirketin inisiyatifine bırakılmış, o yüzde 10’luk can suyunun dahi takip edilmediğini ben iddia ediyorum.

Bakın, şimdi, bizim burada yani böyle belki dava dilekçesini hazırlayan kişilerin anormal diyeceğimiz gerekçelerle açtığı davaları değil de bence gerçekleri tartışarak doğaya sahip çıkmamız lazım, su kaynaklarımıza sahip çıkmamız lazım, çevreye sahip çıkmamız lazım.

Lütfen, sizden rica ediyorum, gidin, Kumluca Alakır Çayı’na bir bakın; çay resmen kurudu yani o bölgede çok sayıda köyün tarımsal sulamasında kullanılan çay bu işler yüzünden resmen kurudu.

Şimdi, bu arada, YEKA'larla ilgili de şunu anladık ki devlet olarak siz bu bölgenin bu projeye uygunluğunu önceden tespit edip ondan sonra firmalara bir anlamda proje tahsis yöntemini uygulamaktasınız. Şimdi, burada “ÇED gereklidir.” raporu alınma sürecinde devlet olarak bu işin içine girince acaba gerçeklerin ortaya çıkması yani ÇED raporuna göre burada böyle bir HES'in yapılmasının uygun olmadığı sonucunun çıkması daha da zorlaşıyor mu? Daha da zorlaşmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Sonuçta, devlet olarak bu yapılmakta, hiçbir resmî kurum devletin yaptığı böyle bir çalışmaya “Hayır.” diyemeyecek. Süreçte çevre daha çok zarar görecektir diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, son sözlerinizi alalım Sayın Tancan.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – YEKA'da da yine 2 usul var: Sahayı biz de belirleyebiliriz, vatandaş yani yatırımcı da önerebilir. Bizim belirlediğimiz 1 tane var, Karapınar ve biz orada ÇED'i aldık yani kamu aldı. Vatandaşın kendisinin önerdiği, bizim de inceleyerek, ilgili kurumlara sorarak “Burası YEKA alanı olabilir mi?” deyip olumlu görüşleri aldıktan sonra “Evet, burası olabilir.” dediğimiz alanlarda vatandaş yine kendi ÇED'ini alacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bakan Yardımcımız Sayın Tancan'a teşekkür ediyorum sabrı için.

Değerli arkadaşlar, 14'üncü maddeyi okutacağım. Bu, mesleki yeterlilik belgesine yönelik, bu belgenin 2021 sonuna kadar uzatılmasına yönelik bir madde.

Maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2021” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bununla ilgili bir önerge var.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklî ederiz.

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, söz veriyorum size.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Burada İşsizlik Sigortası Fonu'ndan kimse var mı Başkanım?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcısı Sayın Ahmet Erdem burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fondan kimse yok, değil mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önemli değil, fonun sahibi orada. Arkadaşlar, yani...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Soruyorum Başkanım, var mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bilmiyorum, var mı arkadaşlardan?

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NADİDE YİĞİTELİ – Ben varım efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı varmış.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, İşsizlik Sigortası Fonu’yla ilgili maddeler var bu torba yasada. Daha önemli madde arkadan geliyor, orada İşsizlik Sigortası Fonu’ndan işverenlerin işçilerle ilgili primlerinin ödenmesi gibi bir madde geliyor bunun devamıyla ilgili. Bu madde de maalesef, bir süredir devrede. “İşverenlerin ödemesi gereken, tehlikeli ve çok tehlikeli mesleklerde çalışanlar tarafından alınması gereken Mesleki Yeterlilik Belgesi’ne ilişkin sınav ve belge ücretlerinin -nereden ödenmesine- İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanmasına...” diyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Doğru.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, buna karşıyız Sayın Başkanım çünkü İşsizlik Sigortası Fonu’nun patronların yükümlülüklerini yerine getirmek için kullanılmasına karşıyız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşsizlerin meslek sahibi olmasını ve bu belgeyi almasını istemiyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İstiyoruz. Hayır, böyle bir anlam çıkaramazsınız benim cümlemden, zorlamayın lütfen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tam tersine, bunu sonuna kadar destekliyoruz. Bunun faturasının...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – O, o demek çünkü.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O anlam çıkıyor ama.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonuç olarak, patronlar tehlikeli bir iş kolunda yatırım yapmış değil mi Uğur Bey? Tehlikeli bir iş kolunda yatırım yapmış. Çalışanlarla ilgili belge almak için böyle bir iş kolunda yatırım yapmışsa bu konuda işçilerle ilgili belge alma yükümlülüğü de patrona aittir.

Şimdi, bu belgeyi alma yükümlülüğünün işçinin fonundan, işsiz fonundan alınmasına karşıyız.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Paylan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ök, sabırlı olun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eğer illaki teşvik etmek istiyorsanız hazinenin kasasından yaparsanız yapın, ben buna karışmam ama işsiz fonu ve işçinin fonundan bunun karşılanmasına karşıyız. Bu konuda “hayır” oyu vereceğiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ök...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Getirmiş olduğumuz bu Mesleki Yeterlilik Belgesi’yle ilgili, hem çalışanların hem de işverenlerin desteklemesi amacıyla bu mesleklere yönelik yapılan sınav ve belge için alınacak ücretin İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanmasını getiriyoruz.

Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum: Fon'un amacı sadece prim ödeyenlere işsiz kaldıklarında ödeme yapmak değildir; Fon'un amacı, aynı zamanda, istihdamı artırıcı koruyucu tedbirler almak -altını çizerek söylüyorum- iş gücünün niteliklerini artırmaktır. Burada vereceğimiz bu Mesleki Yeterlilik Belgesi de iş gücünün niteliklerini artırmaya yöneliktir.

Ben farz edelim ki patronum ve iş yerimde de tehlikeli meslekler grubunda yeterliliğe sahip kişiler çalıştırmam lazım ve nitekim öyle de bir işletmem var. Bu işlerde o belgeleri alan kişileri çalıştırmak zorundayım. Eğer mevcutta benim çalışanlarım bu belgeye sahip değilse -siz diyorsunuz ya “Herkes maliyete bakıyor.” diye- ben patron olarak şunu diyebilirim: “Sen benim istediğim kalifikasyonları sağlamıyorsun, sen bu işten ayrıl.” Ben o belgeye sahip yeterli kalifikasyonu almış, kendi bütçesinden almış kişiyi istihdam edebilirim. Ama biz burada ne yapıyoruz? Mevcut kişiyi, bir kere, koruma altına alıyoruz bununla birlikte çünkü hazır böyle bir belge imkânı var, patron gider, bunu yapar.

İkinci olarak, çalışacak kişinin kalifiye olmasına... İş arıyorsam ben, diyorum ki: “Böyle bir belgeye sahip olursam İşsizlik Sigortası Fonu'ndan da hazır böyle bir imkânım var, ben bu belgeyi alırım, hazır belgeli bir şekilde gideyim, iş arayım.” O işçinin niteliklerini artırıyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, bir soru sorayım, siz bunu anlatırken. Diyelim ki ben Mesleki Yeterlilik Belgesi aldım, bu belgeyi sadece Türkiye’de mi kullanabiliyorum?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, bu belgemiz kesinlikle bir akredite belge. Bu belge sayesinde hem yurt dışında hem yurt içinde bu belgeyi alan iş gücümüz gidip...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Avrupa’nın her ülkesinde geçerli mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Avrupa’nın her ülkesinde geçerli, aynen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu arada, Türkiye’de de 143 meslekte bununla ilgili bir zorunluluk var. Hemen bir rakam da vermek istiyorum: Bugüne kadar 776.295 kişi bu belgeden yararlanmış ve bugüne kadar da 672 milyon 859 bin 730 lira 53 kuruş İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmıştır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İşçiler cebinden mi karşılayacaklar?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tabii ki, işçiler cebinden karşılayacak.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Parayı işçilere verelim ya.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, arkadaşlar, aynı şeye geliyor, işçilere vermekle aynı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aynısı, aynısı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Aynı şeye gelmiyor Sayın Başkan.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Zihniyet farkı var.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, kesinlikle aynı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bir saniye arkadaşlar, bir saniye...

Sayın Paylan, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama mevcuttaki işçiyi koruyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı şeye gelmiyor arkadaşlar, bakın, “Şu anda 776 bin kişi belge almış.” dedi değil mi? Ben, şimdi net bir soru soruyorum: Bu sektörlerde çalışan kaç işçi var arkadaşlar, kayıtlı veya kayıtsız? En az 10 katıdır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bilemiyoruz tabii, şu anda rakamlar yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – En az 10 katıdır diyorum, bakın, inşaat sektörü buna dâhil mi Nilgün Hanım? Dâhil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bu 776 bin kişinin 10 katı bu sektörlerde çalışıyordur, tehlikeli sektörlerde.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Belge sahibi olan var mı, onu bilemiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Tehlikeli” diyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, mümkün değil, 10 katı olamaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, inşaat sektörü buna dahil mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Toplam çalışan sigortalı sayısı kaç ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, “sigortalı veya sigortasız” diyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Nereye gidiyorsunuz? Hiç fark etmez kardeşim, “tehlikeli” diyorsun yani bu çalışanların yüzde 80’i tehlikeli meslek grubunda mı çalışıyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, Başkanım, kayıtlı veya kayıtsız olarak söylüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Mümkün değil.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tehlikeli veya tehlikesiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kayıtsız olarak çalışanları da soruyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, dinleyelim Sayın Paylan’ı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kayıtsız olarak da çalışan bunun 10 katıdır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çok tehlikeli.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Tehlikeli veya çok tehlikeli” diyor, tabii yalnızca inşaat sektöründe kaç kişi çalıştığını, rakamları söylesinler, milyonlarca vatandaşımız çalışıyor.

Belge alan sayısı son derece sınırlı. Yapmamız gereken şey ne? Patronlara bu parayı vermeden bütün bu sektörlerde çalışan işçileri destekleyecek veya onları teşvik edecek düzenleme yapmak, patron çalıştırıyorsa, gönderiyorsa bunun parasını patrona vermek yerine, belge bedelini ödetmek yerine bütün işçilerimize bu çağrıyı yapıp onların bu belgeyi almalarını sağlamak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşte, onu yapmaya çalışıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sağlamış mıyız? Hayır, sağlamamışız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşte, bu uzatmayla onu sağlamaya çalışıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mesela, bir iş yerinde...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, soru sorabilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sorabilirsin.

Bir saniye ya, Sayın Paylan bitirsin, ondan sonra siz soracaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O anlamda, yalnızca onda 1’inin belgeyi aldığı bir sistemin başarılı olduğunu söyleyemeyiz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bununla ilgili bilgi vermek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bir saniye, sakın olun, sakın olun.

Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, bu işçi kursa gitti, belgesini aldı. Bu belgesini aldıktan sonra patron da bunu işten çıkardı. O belge o iş yerinde mi kalıyor, işçiyle beraber gidiyor mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşçide.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşçiyle beraber gidiyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani bu kadar basit. Nasıl işverenin cebinde kalıyor para?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum, sorunuzu aldık.

Sayın İpekyüz, buyurun.

Arkadaşlar, Sayın İpekyüz’ü dinleyeceğiz.

Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bu işsizlik sigortasıyla ilgili diğer maddeye geçtiğimizde zaten birazdan konuşacağız. Fakat burada benim anlamadığım, sürekli uzatıyoruz bunu. Yani işçilerin lehine gibi görünüyor, doğru. Peki, bu sınavı kim yapıyor?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Mesleki Yeterlilik Kurumu.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Özel mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Özerk bir yapısı.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Özel mi, özerk mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çalışma Bakanlığının denetiminde.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yani niye bir bakanlık Türkiye Cumhuriyeti’nde bu kadar bir şeye sürekli para vermek için İşsizlik Fonu’ndan ayırıyor da... Yani Millî Eğitim Bakanlığı var, Aile ve Çalışma Bakanlığı var, birçok kurum var. Bile bile bir şirkete bunu uzatmak için İşsizlik Fonu’ndan para alıp veriliyor, eğitimi vermiyor veya bir sınavı düzenlemiyor, belgeyi düzenlemiyor. Niçin bunu uzatıyoruz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, şöyle Sayın İpekyüz, biraz da bu konularla ben de ilgilendiğim için müsaade edin, ben anlatayım: Şimdi, bu Kurum, Mesleki Yeterlilik Kurumu Avrupa Birliğine akredite bir kurum yani Avrupa’nın benzer kurumlarının denetimine de tabi, onun denetiminde bu belgeler veriliyor, Bakanlığın ilgili kuruluşu yani kendi içinde özerk bir yapısı var ve yönetim yapısına baktığınızda da sivil toplum kuruluşlarından da yönetimde olan kişiler var, böyle karma bir yapı. Diyelim ki bir bakanlık Mesleki Yeterlilik Belgesi verdiği zaman onu Avrupa Birliği kabul etmiyor. Ama diyelim ki su, tesisat işiyle uğraşan bir işçimiz bu belgeyi aldıktan sonra gidip bu belgeyle Almanya’da da çalışabilir, Hollanda’da çalışabilir, İtalya’da da çalışabilir; AB’nin herhangi bir ülkesinde bu belge geçerli, böyle bir özelliği var bu belgenin. Dolayısıyla ben açıkçası -tabii, o sizin eleştiriniz ayrı- ama bunu önemsiyorum. Yani Mesleki Yeterlilik Belgesi almış kişi sayısının Türkiye’de artması gerçekten hem bizim standardımızı daha da yukarı çekecektir, işçi kalitesini artıracaktır hem de belki dışarıda da iş bulma imkânı sağlayacaktır.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, o, hem eğitim açısından hem koruma açısından ve deneyim açısından çok çok önemli yani bu, işçi sağlığı ve güvenliği açısından da önemli. Yüksek kulede çalışan, bir sağlık kurumunda çalışan, madende çalışan... Fakat burada -bende liste de var- 1.500 liradan 700 liraya kadar, 400 liraya kadar bir ücret var. Ve bunu İşsizlik Fonu’ndan alıyoruz ve Türkiye Cumhuriyeti’nde bakanlıklar var, eğitim kurumları var, bütçesi var, çalışan personel var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, siz de Garo Bey’le aynı şeyi söylüyorsunuz anladığım kadarıyla.

Sayın Böke buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Birkaç sorum var. Birincisi, kaç kişiyi ilgilendiren bir düzenleme bu?

İkincisi, ya burada Mesleki Yeterlilik Belgesi’nin olumsuz olduğunu düşünen kimse olduğunu zannetmiyorum. Mesleki Yeterlilik Belgesi sizin de söylediğiniz gibi kıymetli bir şey yani hani bu vasatlığı aşmak açısından ama temel sorun şu: Ne zaman ki bir sıkıntı olsa, işsizlik hariç, İşsizlik Sigortası Fonu’na el atıyoruz. İşsizlik Sigortası Fonu’na el attığımızda da parayı aktarmayı seçtiğimiz ekonomik aktör grubu sermayedar oluyor.

Türkiye’de şu anda 4 milyon 380 bin kişi işsiz, sadece 590 bin kişi işsizlik ödeneğinden faydalıyor, temel sıkıntı bu. Aynı bir fon mu oluşturulur, aktif iş gücü politikalarının finansmanı için bir tartışma mı yapılır? “Her şey İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanır ama işsiz derdi karşılanmaz.” dediğinizde bu bir siyasi meseleyle dönüşüyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz de Sayın Paylan’la aynı görüşü ifade ediyorsunuz.

Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem’e söz vereceğim, buyurun Sayın Erdem.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; şimdi, tabii bu işsizlik sigortasının gelirlerinin harcanacağı maddede, 4447’de özellikle iş gücünün istihdam edilebilirliğini artırmak var. Bu 143 meslekte bunlar, MYK belgesi almadan çalıştırılmıyor. Dolayısıyla, işçinin bu mesleklerde çalışabilmesi için evvela bu belgeyi alması lazım.

Şimdi, bu belgeyi sadece bir iş yerinde çalışan almıyor. Bir işsiz düşünün, kendisi işe girmek istiyorsa kendisi müracaat ediyor, eğitim kurumuna gidiyor, bu belgeyi almak için eğitim alıyor, ondan sonra akredite edilmiş kuruluşlar imtihana tabi tutuyor, ondan sonra da MYK’den de belgeyi alıyor. Dolayısıyla, işverenin çalıştırdığı işçiye verilecek diye bir zorunluluk yok, burada...

BAKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, yasal bir engel olduğunu arkadaşlar söylemedi zaten yani yasal açıdan bir engel olduğunu. Sadece şunu ifade ettiler, bunun, İşsizlik Fonu’ndan sağlanmasına karşı olduklarını ifade ettiler. O da bir görüş, ona da saygı duymak lazım ama yasal olarak tabii ki bir engel yok, işsizliği gidermeye yönelik bir tedbir bu neticede.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkanım, şimdi, bu 143 meslek iş kollarında... Mesela diyelim ki inşaat sektöründe, inşaat sektörünün bütün mesleklerinde gerekli değil, onun belli başlı mesleklerinde gerekli. Bunların içerisinde 143 tane mesleğin 3,5 milyon kişiyi kapsadığını düşünüyoruz. Bunların içerisinde de bütün bu sektörlerde 3,5 milyon, bu mesleklerde 2 milyon kişi olduğunu değerlendiriyoruz, bunların 900 bini aldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kayıt dışı ne kadarmış?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Efendim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kayıt dışı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kayıt dışıysa, kayıt dışıdır yani.

AİLE ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Kayıt dışı, kayıt içi, bunu şimdi Sayın Vekilim, yani, biz bunu çalışıp çalışmadığına bakmaksızın veriyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kayıt dışı olursa yakalar zaten kayda alır yani.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Niye hemen inşaat sektörü geliyor örnek olarak?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar ağır iş kolunda kayıt dışı çalıştırmaları yasak.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yani.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hemen inşaat sektörü.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yasak normalde ama çalıştıyorsa da bir şey yok yani bir şey diyemeyiz ama dediğiniz gibi 10 katı değilmiş yani üçte 1'i.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tabii, yakalanınca cezası var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, kayıt dışını söylemiyor ama.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, siz haklısınız efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İfade etmedi bakın Başkan...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İnşaatı kastediyorsunuz en az üçte 2 kayıt dışıdır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İnşaatı kabul ediyorum ama ağır iş kolu farklı bir şey.

Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, evet siz bir şey söyleyecektiniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kayıt dışılıkla ilgili, benim söyleyeceklerime aslında cevap verdiler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Söylediyse tamam teşekkür ediyorum. Arkadaşlar teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, ilave var mı söyleyeceğiniz?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben tekrar anlamak için bir süre...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Verebilirim efendim verebilirim.

Sorun, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tekrar anlamak için soracağım, çalışmayan bir işçi bu eğitimlere başvurduğu zaman İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yine onun o eğitimi karşılıyor şu an?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, o da güzel bir şey.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kontrol edilebilir yani.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Efendim?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kontrol edilebilir yani İşsizlik Sigortası Fonu'ndan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Güzel bir şey.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu konuda, bu eğitimlerin içeriğiyle ilgili de...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sigortasız olanlar başvurabiliyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye ya, Sayın Aydemir bir saniye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu konuda, bu eğitimlerin içeriğiyle ilgili de sıkıntıların olduğunu biliyoruz. Ya ben açıkça söyleyeyim, bu gündeme geldiğinde bu belgeyi almış bir inşaat işçisiyle görüştüm. İnanın yani eskiden ehliyet verilen yerlere uğramadan ehliyet verilirdi ya –hatırlarsınız o dönemleri- samimiyetiyle söylüyor...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Öyle değil ya, ben biliyorum ya, yapmayın ya. Bir kişi geliyor, size bir şey söylüyor, öyle değil kardeşim ya, yapmayın ya, yapmayın ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Allah Allah. Peki, ben de öyle olduğunu iddia ediyorum.

Sayın Başkan, tarafsız yürütün lütfen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Yapmayın arkadaşlar ya! Ben o kurumlara gittim, onların eğitimlerini gördüm, çalışmalarını gördüm, yapmayın ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ben de iddia ediyorum, hayır.

Bakın, özel şirketler bunlara vermiyor mu, limitet şirket?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İstisnalar kaideyi bozmaz ya.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Şart değil, işsiz olan da gidiyor, onunki de karşılanıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, özel şirketler vermiyor mu bu hizmeti?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Soralım kim veriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Özel şirketler veriyor Sayın Başkan. Aynı, ehliyeti eskiden özel ehliyet kurumları verirdi, şimdi de özel şirketler veriyor. Limitet şirketi bakın, “web” sitesi burada -ismini vermeyeyim şimdi- bunun gibi özel şirketler veriyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Arkadaşlar, bunların tamamı akredite kurumlar, eğitime tabi olan kurumlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eyvallah. Özel şirketler veriyor mu vermiyor mu? Özel şirketler veriyor bu hizmeti Sayın Başkan. Özel şirketlerde de şöyle oluyor: Belgeyi kolay verene, açıkça söylüyorum bakın... Çünkü, işçiler işinden oluyor, yevmiyesinden oluyor bu insanlar. Belgeyi kolay veren şirketlere işçisini göndermek gibi bir eğilim var, çünkü normalde gönderiyor, işinden oluyor. Bu çerçevede, gidiyor, gözüküyor, geri geliyor, belge eline geliyor. Böyle gerçeklikler var, bunlar denetlense bu durumlar söz konusu olmaz.

Arkadaşlar, özel şirkete eğitimi vererseniz, bakın, her yerde, eğitimde özelleştirmeyi yaptığınız için nitelik düşüyor. Bunu kamu yapmalı diyoruz biz de ya, kamu yapmalı bunu, özel şirketler yapmasın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan söz talebiniz var mı?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yok, hayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, tarafsız davranmaya davet ediyorum sizi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Yok, sizi destekliyorum ya, hep sizin arkanızdayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eyvallah.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben bir ekleme yapabilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, Sayın Paylan’ın söylediği sıkıntılar sektörde yaşanan sıkıntılar. Ben sektörden gelen birisiyim, sahada bu deneyimleri yaşadım. Çünkü, hakikaten, özellikle inşaat sektöründe işçilerin çok yoğun bir çalışma temposu var ve şirketler işçilerini eğitime göndermekte zorlanıyorlar. Bu iş aslında biraz denetim meselesiyle ilgili. Yani denetimlerin çok daha fazla artırılması lazım. Yani müfettişlerin, özellikle bu ağır, tehlikeli işlerde, inşaat sektöründe çok daha fazla, bu eğitim konusunu denetlemesi gerekiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Bu da güzel bir öneri, teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben mükerreden sormuş olabilirim, dışarıdaydım, şimdiye kadar bu konuyla ilgili İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ne kadarlık bir gider söz konusu oldu? Bundan sonrası için, 2021 sonuna kadar ne kadar olacağını hesapladınız mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Bu soru sorulmadı, teşekkür ediyoruz.

Sayın Erdem, buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Vekilim söyledi, 776 bin kişi için 672 milyon TL tutarında sınav ücreti ödendi.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İlave edeyim, 500 bini de Sayın Gülizar Hanım'ın söylediği gibi, dışarıdan başvurup bizzat kendi alanlar, 776 binin 500 bini.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan Yardımcısı ne kadar olabilir 2021'e kadar? Ne kadarlık süredeydi, ne kadar olabilir?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Bir projeksiyonunuz var mı?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Şimdi, iki sene bunu uzatıyoruz. 450 bin kişinin daha almasını planlıyoruz, bu da 382 milyon 500 TL civarında.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlar, Sayın Erdem, Garo Bey'in sorusu şu: “Özel kesim tarafından bu eğitimler veriliyor ve dolayısıyla eğitimin kalitesi düşük. Daha kolay bir şekilde belge verene gidiyorlar.” diyor. Buna ne diyeceksiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kaç tane kurum var bu belgeyi veren?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkanım, şimdi, efendim 214 tane yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşumuz var, TÜRKAK tarafından yetkilendiriliyor. Bunun 70'i kamu kurumları, üniversiteler ve STK'lar tarafından meslek kuruluşu, listesi burada.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Denetimi ne yapıyorsunuz?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Denetimi bizim uzmanlarımız ve ayrıca TÜRKAK yetkilileri de denetliyor mutlaka.

Ayrıca şunu da arz edeyim: Biz bu sınavları ve eğitimleri kamera kaydıyla alıyoruz, ondan sonra bizim uzmanlarımız bu kamera kayıtlarını da inceliyor. Yani bizim uzmanlarımızın yaptığı denetimlerde, sınavlarda tutarlılık var.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayıyorlar yani.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bunların hepsi tamamıyla gözetim altında.

Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Ök.

Sayın Paylan'ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15-4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 22- Ek 6 ncı madde hükümleri ile 5510 sayılı Kanundaki Esnaf Ahilik Sandığına ilişkin hükümler 1/1/2021 tarihine kadar uygulanmaz.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun Sayın Ök.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Biliyorsunuz esnaf için de aynı İşsizlik Sigortası Fonu'na benzer ahilik örgütlenmesinden hareketle Esnaf Ahilik Sandığı oluşturulmuştu 2017 yılında. Bu getirdiğimiz düzenlemeyle 2021 yılına ertelemeyi öngörüyoruz. Bu da esnaf birliklerinden gelen talepler doğrultusunda hazırladığımız bir şey. 2020 yılı sonuna kadar uzatacağız.

Tabii, iki gün önce geneli üzerine konuşmalarda birkaç soru vardı esnafın ödeyeceği en düşük prim vesaire diye. Bu fon şöyle oluşturuluyordu: Yüzde 2'si esnaftan kesilip yüzde 1'i de devlet desteğiyle oluşan bir fondu. Bugünkü asgari ücretin brüt değerini aldığımızda yüzde 2'si 58,86 liraya tekabül ediyor bir esnaf için, devlet desteği de 29,43 TL, totalde 88,29 TL'lik bir ödeme birikmiş fonda ödeme söz konusu olacaktı. Esnaf böyle zor duruma düştüğünde bu aylıktan yararlanmak istediğinde bu değer 2020 verilerine göre 1.177 ile 2.354 TL arasında ödemiş olduğu prim tutarına göre değişecek. Eğer esnaf son dört ay içerisinde 120 gün sürekli çalışıyorsa 600 gün prim ödemişse son çalışma gününden altı aya kadar, eğer 900 gün prim öderse sekiz aya kadar, 1080 gün prim ödemişse de on aya kadar maksimum bu esnaf ahilik sigortasından yararlanma şansı bulunuyordu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, zorunlu ahilik sandığı ödemesinden önce esnafın hâlini bir görmek isteyelim. Esnaf, sosyal güvenlik primini ödeyemez hâlde ve bundan dolayı sağlık hizmetinden de yararlanamıyor. İleride ödediğinde ise borçlu olduğu dönemde alamadığı sağlık hizmeti için prim ödemek zorunda kalıyor. Kirası, stopajı, ister kazansın ister kazanmasın, gidip vergi dairesine yatırıyor. Elinde arsası, evi, arabası olan hemen hemen birçok esnaf bankalara ipotek verip kredi çekme kuyruğuna girmiş vaziyette. Piyasada nakit sıkıntısı var, çekler ödenmiyor, senetler protesto oluyor, kepenkler kapanıyor, ödeme yapamıyor ve sattığını yerine koyamıyor esnaf. Sonuç, esnafın dayanma gücü kalmadı.

Şimdi, sayın teklif sahibine özellikle vurgulamak istiyorum. Böyle bir dönemde yani esnafın gemiyi yüzdürmek için borca sarılmış olduğu bir dönemde biz ne yapıyoruz? Zorunlu bir kesinti gündeme getiriyoruz. Bunun dışında, batık KOBİ kredisi miktarı son bir yılda yüzde 50'lik artışla Kasım 2019 itibarıyla 60 milyar 380 milyona çıkmış. Takipteki KOBİ sayısı ise bir yılda 337 bin 210'a fırlamış. Yani ekonomik kriz nedeniyle 2019 itibarıyla baktığımızda 115 bin esnaf da kepenk kapatmış. Bu rakam, son dokuz yılın en yüksek rakamı olarak kayıtlara da geçmiş vaziyette. Türkiye'de son on beş yılda kepenk indiren esnaf sayısı da 1 milyon 896 bin olmuş.

Esnaf ya sicil ya da meslek terki yapıyor. Sicil terkini yapanlar çoğunluktaiken faaliyet gösterdiği alanda değişikliğe gidenler de 2019'da 173 bine çıkmış. 2018'de bu sayı 122 bin civarındaydı.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli hazırun; işte bu şartlarda ahilik sandığı için zorla esnaftan para kesilmeye kalkıyor. Türkiye'de fonların akıbeti hakkında iktidarın olumlu bir referansı maalesef yok. Esnafın düşündüğü ile bu getirilen sistem arasında çok büyük fark bulunmaktadır.

Brüt asgari ücretin yüzde 2'si tutarında olan 59 TL aylık olarak sandığa prim ödenecek. Bu tutara ek olarak yüzde 1 de devlet katkısı verilecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Ancak sandıktan yararlanabilmek için minimum altı yüz gün faaliyet sürdürme şartı ve sandıktan yararlanacak olan esnafın hiç borcu bulunmaması şartı bulunmaktadır. Bu şartın birlikte olması, sandıktan yararlanmayı neredeyse imkânsız hâle getirmektedir.

Bugün esnaf ve sanatkârların brüt asgari ücretin yüzde 34,5’u oranında ödediği sigorta primi 1.015TL’dir. Sigorta primini düzenli ödeyen esnaflarımız için yüzde 5 teşvik uygulanmaktadır. Bu şartlarda prim tutarından 50TL indirim yapılabilmektedir.

Ahi Sandığı ödemesiyle birlikte esnafın Sosyal Güvenlik Kurumuna her ay yaklaşık 1.100 TL ödeme yapması beklenmektedir. Ancak ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik şartlarda bu durum çok mümkün gözükmemektedir.

Ayrıca sandığın yararlanma şartlarının kolaylaştırılması gerekmektedir. Şöyle ki: Sandık isteğe bağlı hâle getirilmelidir.

Yine, sigortalı payı yüzde 2 ve devlet katkısı yüzde 1 olarak belirlenmiş oranların sigortalı payı yüzde 1, devlet katkısı yüzde 2 olarak değiştirilmelidir.

4447 sayılı Kanun’un “İşsizlik ödeneği ödenmesinde hak düşürücü nedenler” başlıklı 52’nci maddesi hükümleri Ahilik Fonu’na uygulanmamalıdır.

Esnaf Ahilik Sandığına katılım teklifte zorunludur ancak mevcut hükmün uygulanması hâlinde emekli olduğu hâlde çalışmaya devam edip sandığa zorunlu olarak ödeme yapan esnaf ve sanatkârlar Fon’dan yararlanamayacaklardır. Bu nedenle, ya 52’nci maddenin kıyasen uygulanmasını kaldırmak ya da emekli olmuş esnaf ve sanatkârları sandığın kapsamı dışında tutmak daha doğru olacaktır.

Esnaf ve sanatkârlar bu sandığa ödeme yaptıkları takdirde emekli olmaları hâlinde de biriken tutarın bir kısmını hak etmelidir.

Söz konusu sandık kendi nam ve hesabına çalışanları kapsadığından, “Kurumca sağlanacak hizmetler” başlığı altında yer alan “yeni bir iş bulmanın”, “yeni bir iş kurma” olarak değiştirilmesi gerekmektedir.

Sandığa, sigortalılığın bitiminden sonra otuz gün içinde başvurmayanların, geç başvurduğu süre kadar ödenekten mahsup edilmesine ilişkin düzenleme çıkarılmalıdır.

Sandığa ödeme yapan ancak ödenek alma şartlarını sağlamadan sigortalılığın sona ermesi hâlinde, hiç ödenek alamayanların daha sonradan yeniden sigortalı ve sandığa üye olması hâlinde geçmiş haklarının canlanmasına ilişkin düzenleme mutlaka eklenmelidir.

Sandığın uygulamaya girmesinin bir yıl daha ertelenmesi olumlu olmakla birlikte, bu süre içinde esnaflarımızın ve esnaf temsilcilerimizin görüşleri doğrultusunda teklif yeniden düzenlenmelidir.

Muhtemelen içimizde esnaf temsilcimiz var. Eğer varsa, ben onun da görüşlerinin alınmasını istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2017 yılında yine ekonomideki durumlar pek de iyi değildi arkadaşlar. Bu Komisyonda, burada görüştük. Orada Naci Ağbal oturuyordu ve bu teklif geldi. Mustafa Bey buradaydı, Cemal Bey buradaydı, Bülent Bey buradaydı, ben de buradaydım. Ben karşı çıktım, sizler desteklediniz. Ama

bizim eleştirdiğimiz ne varsa ortaya çıktı. Dedik ki: Bu ekonomik kriz şartlarında esnaf zaten primleri dahi ödeyemiyorken yeni bir yük yüklemememiz gerekir. Eğer illa yüklenecekse de bu yükün makul olması gerekir dedik. Dediler ki: “Yok, bir şey olmaz, bunu devreye sokacağız biz. Yüzde 2 esnaftan alacağız, yüzde 1 devlet koyacak.” Dedik ki istiyorsanız, gelin, bunu tersine çevirelim başlangıç olarak. Yüzde 2 devlet koysun, yüzde 1 esnaf koysun. Bu Ahilik Fonu bir devreye geçsin, ileride ekonomik şartlar iyileşirse bunu tersine çevirirsiniz. “Yok, bu fon mutlaka işleyecek.” dediler.

Arkadaşlar, 2017 yılında devreye geçti, 1/1/2018’de yürürlüğe girecekti, 1/1/2018’den hemen sonra bir yıl erteleme maddesi geldi bir torba yasayla, 1/1/2019’a kadar. 1/1/2019 oldu, bir kez daha erteleme geldi 1/1/2020’ye kadar yine bir torba yasayla. Şimdi, maalesef, Nilgün Hanım, siz, 3’üncü kez erteleme torbasının içinde, bu maddeyi getirmiş bulunuyorsunuz.

Ya, arkadaşlar, Allah’ınızı severseniz, biz erteleme komisyonu muyuz ya? Gerçekten erteleme komisyonu muyuz biz? Şimdi, 1/1/2021’de ne olacağını söyleyeyim. Ya Nilgün Hanım ya da başka bir vekilimiz orada oturacak, başka bir torbada diyecek ki: “Bu Ahilik Fonu’nun 1/1/2022’ye kadar ertelenmesi torbası gelecek.”

Ya, bir sorun var ortada. 3 kere ertelemiştir, bir sorun var, yürürlüğe sokamadığımız bir şey var. Ya, gelin, biz yürürlüğe sokabilecek şekilde bu yasayı düzenleyelim, niye hep erteliyoruz? Gelin, hep beraber... Ya, arkadaş, bu yürürlüğe girmiyor, bunun da sebebi var, seneye de bu şartlar değişmeyecek, onu da söyleyeyim. Gelin, Ahilik Fonu’nu illa istiyorsanız onu yürürlüğe sokabilecek şekilde düzenleyelim, yürürlüğe girsin. Yazıktır ya, her yıl bize erteleme Allah erteleme. Ben bunu kabul etmiyorum, gerçekten bunun büyük bir yanlış olduğunu düşünüyorum. Eminim ki arkadaşlar da buna destek vereceklerdir.

Ya, gelin, bunu torbadan çıkaralım, Ahilik Fonu’nu yürürlüğe geçecek şekilde yeniden düzenleyelim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Karşı çıkıyordun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, fona karşı çıkmıyorum. Bu şartlarda fon önemlidir, desteklenmesi gerekir; nasıl devreye sokabileceğimizi tartışalım. Fona karşı değilim, fonu destekledik ama “Böyle başlanmaz.” dedik.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Benim söylediğim de oydu, hepimiz destekledik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, evet, fonu destekledik ama böyle çıkmasına karşı çıktık. Yani, yüzde 2 esnaftan... Zaten primini ödeyemeyecek esnafa “Her ay 60 lira ver.” denmez, denemez. O açıdan, bunu gelin, yürürlüğe girecek şekilde düzenleyelim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Başkanım, temsilcisi varsa onu dinleyelim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, bunu desteklediğimizi hatırlamıyorum; ben desteklemedim. Bunun o günkü şartlarda uygulanamayacağını söylemiştik.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sistem olarak.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sistem olarak tabii ama gerçekçi olmadığını konuşmuştuk, uygulanamayacağını söylemiştik, hakikaten de öyle oldu. O zaman da “Uzatmayın ya, işte, canımız sıkın zaten, akşam oldu, gidelim bir an önce.” falan mantığıyla...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yani bizim Komisyonumuzda öyle bir mantık yok Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Siz orada değildiniz, Başkan değildiniz o arada.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yok, Komisyonumuzda diyorum, ben de sizinle beraber uzun yıllardır buradayım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O eski Komisyonu.

Şimdi, gerçekten fazla konuşmadan, tartışmadan getirdik onu. Bakın, yine uzatılıyor. İyi niyetle yapılıyor, anlıyoruz ama gerçekçi olmak lazım. O zaman da o tarafını konuştuk. Şimdi Sayın Bakan Yardımcımız burada, soralım: Bu BAĞ-KUR'lularla ilgili, 4/B'lilerle ilgili durum nedir? 2017'de kaç 4/B'li vardı, şimdi kaç 4/B'li var primini düzenli ödeyen? Ne kadar prim borcu var BAĞ-KUR'luların, 4/B'lilerin? Bir bakalım.

Bunun, tabii ki uygulanması mümkün değil, ertelenmesi gerekiyor ama ertelenme de yetmez. Bu konunun yeniden ele alınması, düzenlenmesi lazım. Sosyal Güvenlik Kurumunun, sosyal güvenlik hizmetinin yeniden ele alınması lazım, sosyal güvenlik reformunun yeniden yapılması lazım. Ben onu savunuyorum, böyle parçalı olmaz. O zaman da onu söyledim, Mustafa Bey hatırlarsanız, gerçekten, tutanaklarda da var. Bu şekilde çalışması da mümkün değil, buna ertelemeyle çözüm getirmiyoruz.

Ne kadardır Sayın Bakanım? Rakamları verebilirsenez 4B'yle ilgili olarak çok memnun oluruz. Ona göre de gereğini yapalım.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ederim.

Aslında geneli görüşülürken görüşlerimizi ifade ettik de son durumla ilgili kısaca, birkaç kelime söyleyeyim yine.

Ben, aslında “Bunu destekledik.” derken sistem anlamında ve her parti için olumlu meydana bir söz söyledim. Yani işini kaybeden, işsiz kalan esnafa sahip çıkmayı biz yıllar önce seçim beyannamemize koyduk, inanıyorum ki sizlerin seçim beyannamenizde de vardır. Ama getirilen şartları tartıştık, o tamam, ona biz de itiraz ettik. Yani zaten yüzde 34,5 prim ödüyor esnaf, üzerine bir de yüzde 2 daha ödemesi ağır gelir diye biz de söyledik. Aslında keşke 2017'de uygulamaya girebilseydi şu anda ödeme yapabilecek hâle gelecekti fon; işini kaybetmiş, işletmesi kapanmış esnafımıza hiç olmazsa belli süre tazminat ödemesi sağlanabilecekti. Ama mevcut şartlarda –ki TESK'ten arkadaşımız da herhâlde destekleyecek- esnafın yüzde 2 prim daha ödeme imkânı şu şartlarda olmadığı için ertelenmesine biz de olumlu bakıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Esnaf temsilcimiz var mı?

Peki, size söz vereyim.

Kendinizi tanıtarak maddeyle ilgili görüşlerinizi açıklar mısınız.

TESK TEMSİLCİSİ AV. GİZEM YÖNAL - Sayın Başkanım, değerli vekiller; Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu adına buradayım.

Öncelikle şunu söylemeliyim: Esnaf Ahi Sandığı, adı itibarıyla sadece esnafı faydalıyormuş gibi gözükse de aslında kapsamı daha geniş. İsteğe bağlı tüm sigortalılar, şirket ortakları, avukatlar, serbest mali müşavirler, jokeyler, muhtarlar ve bununla birlikte esnaf ve sanatkarlar bu kapsamda. Doğal olarak ben temsil ettiğim 1,8 milyonluk kesim adına konuşabilirim sadece.

Hepinizin de söylediği gibi bugün brüt asgari ücret 2.943 liraya geldi ve esnaf ve sanatkârlar bunun üzerinden minimum yüzde 34,5 sigorta primi ödeyebiliyorlar yani bu da 1.015 liraya tekabül ediyor. Yüzde 5 bir indirim yapılırsa, sürekli ve düzenli ödeme yapan bir esnaf ve sanatkâr varsa 50 lira daha düşebiliyoruz ama bu sandıkla birlikte yüzde 2'lik bir katkı daha sunması gerektiği için 58 küsur lira, yaklaşık 59 liralık bir ödeme daha yapılması gerekiyor.

Aslında bu 59 liralık ödeme çok yüksek bir meblağ değilmiş gibi gözüküyor olsa da buradaki temel sıkıntı, esnaf ve sanatkârların ve diğer fon katılımcılarının bu fondan yararlanabilmesi için başkaca bir sigorta prim borcunun olmaması şartı. Esnaf ve sanatkârlar kendi sigorta prim borçlarını ödeyemedikleri için aslında bu 59 liralık meblağ da onlara yük oluyor ve daha sonra iş yerleri kapandığı zaman da bu fondan yararlanamaz hâle geliyorlar. Buradaki temel problem, dediğim gibi bu.

Evet, çok iyi niyetli çıkarılmıştı. İşsizlik Sigortası Fonu benzeri bir fon olsun, esnaf ve sanatkârlar iş yerleri kapandığında düzenleri devam edene kadar belli bir süre için bir can suyu bulsun amacıyla çıkarılmıştı ama geldiğimiz noktada, kendi sigorta prim borcunu dahi ödeyemeyen esnaf ve sanatkârlar için bu fona yapılacak ek ödeme bir külfet oluşturduğundan biz ertelenmesi talebini destekliyoruz ve bizim için uygundur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Daha önce bu Komisyonunda arkadaşların dediğine göre 2017’de bu yasa geçirilmiş, 2019’da, 2020’de, 2021’e de üç defa ertelenmiş; bundan sonra ertelenmeyeceği konusunda da herhangi bir güvence yok.

Dolayısıyla ben bu maddenin şöyle düzenlenmesini öneriyorum: “Üst ekonomi potansiyel büyümesi olan yüzde 4,5-5 -5 olarak alalım- olarak alıp iki yıl üst üste yüzde 5 büyüdükten sonra bu yasa yürürlüğe girer.” gibi bir madde koyalım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Orta vadeli programda öyle diyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Girdikten sonra görelim, o zaman uygulamaya geçelim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu yasa yürürlüğe girseydi kaç kişi prim ödeyecekti ve ne kadarlık bir fon toplanacaktı? Esnaftan ve hazineden ne kadarlık bir şey ödenecekti? Bu yükü merak ediyorum.

Bir de bu fon nerede birikecekti, onu hatırlamıyorum. Şimdi, İşsizlik Sigortası Fonu’nun altında bir fon beraber mi birleşecekti...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Ayrı bir fon olarak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, aynı havuza mı atılacaktı, yoksa ayrı bir fon olarak mı tutulacaktı? Çünkü İşsizlik Sigortası Fonu amaç dışı kullanılıyor biliyorsunuz. Bu torbada da bu maddeler var. Bu esnaf fonunun da eğer yürürlüğe girseydi amaç dışı kullanılma riskleri çok yüksek. Bu anlamda, bunu ayırmak konusunda da eğer yeni bir yasal tedbir olursa... Yani, bari esnafın parasını -işçinin parasını kapırtıyoruz- nasıl güvenceye alırız diye de tedbirler almamız için bu soruyu size soruyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Şimdi soruları cevaplamak üzere sözü Sayın Bakan Yardımcımıza veriyorum.

Buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Evvela şunu arz edeyim: 2017’de 2.923, 2018’de 2.984, 2019’da -Kasım ayı itibarıyla- 2.867. 2018 ile 2019’un arasındaki düşüş tarım mevsiminden ve BAĞKUR’lulardan kaynaklanıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama kayda 2 bin diye geçti, o milyon mu?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Milyon.

Şimdi, sayın vekillerimden birisi “BAĞKUR’luların borcu olduğu zaman bu sağlık yardımlarından faydalanamıyor.” dedi. Çıkarılan bu Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle borcu olan BAĞKUR’lular sağlık yardımlarından faydalanıyorlar; onu arz etmek istedim.

Sayın Paylan’ın sorduğu şey vardı; eğer bu gerçekleşseydi 1,1 milyar bir tahsilat olacaktı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani toplam değil mi? Devletin de katkısıyla beraber.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Tabii, tabii hem esnaf hem şey, oradan olacaktı. Bu, İşsizlik Sigortası Fonu’nun altında, ancak ayrı bölümde değerlendirilecek, hiç o şeyle değil yani ayrı değerlendirilecek ve ayrı kategoride bir yerde bulunacak yani bu İşsizlik Fonu’nun içerisine dâhil edilmeyecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı havuza atılmayacak.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Yok, atılmayacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, bunun ertelenmesine siz nasıl bakıyorsunuz Sayın Bakan Yardımcım? Yani bir yıl sonra ne değişecek, onu bize söyleyin.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Efendim, şimdi, 2015 yılında bizzat esnaf tarafından böyle bir fonun kurulmasıyla ilgili talep bana iletili, daha sonra 2017 yılında da bu gerçekleşti.

2017’nin sonunda...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama onların talebi yüzde 2, devlet güvencesi de yüzde 1’i biz koyalım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Efendim, tabii bunun bir de aktüeryal dengesinin hesaplaması var yani bunu uzmanlarımız ona göre hesaplıyorlar, ona göre yüzde 2, yüzde 1 olarak değerlendirdiler. Dolayısıyla bu o zaman kanunlaştı. Daha sonra, işte, bunu 1 sefer erteledik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama İşsizlik Sigortası Fonu’nda öyle olmadı yani para hep birikti, işsize aktarılmak yerine başka amaçlarla...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Efendim, yani 4447’de bu İşsizlik Sigortası Fonu’nun hangi amaçla kullanılacağı tadat edilmiş yani eğer bir değişiklik olduysa gelen bütün bakanlardan ve yüce Meclisten geçerek bunlar gerçekleşti. Onun için bir şey demek bence farazi gibi geliyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şu anda Fon’dan işçiler 5 milyar TL faydalanıyor, işveren 10 küsur milyar TL faydalanıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Seneye yürürlüğe sokabilecek miyiz bunu?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – İnşallah.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “İnşallah”la olmaz Sayın Bakanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15’inci madde kabul edilmiştir.

27’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 80- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2019 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde prime esas günlük kazancı 128 Türk Lirası ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2020 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2020 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2020 yılı Ocak ile Aralık ayları/dönemi için günlük 2,50 TL ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır. Ancak (a) bendinde belirtilen prime esas günlük kazanç tutan 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesine tabi özel sektör işverenlerine ait işyerleri için 256 Türk Lirası olarak esas alınır.

Bu madde kapsamında destekten yararlanılacak ayda/dönemde, 2019 yılı Ocak ile Kasım ayları/döneminde aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında uzun vadeli sigorta kollarından en az sigortalı bildirimi yapılan aydaki/dönemdeki sigortalı sayısının altında bildirimde bulunulması halinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Mevcut bir işletmenin kapatılarak değişik bir ad ve unvan altında ya da bir iş birimi olarak açılması veya yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi İşsizlik Sigortası Fonu katkısından yararlanmak amacıyla muvazaalı işlem tesis ettiği anlaşılan veya sigortalıların prime esas kazançlarını 2020 yılı Ocak ile Aralık ayları/dönemi için eksik bildirdiği tespit edilen işyerlerinden İşsizlik Sigortası Fonunca karşılanan tutar, gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte geri alınır ve bu işyerleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

İşverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili 2020 yılı Ocak ile Aralık aylarına/dönemine ait aylık prim ve hizmet belgelerini veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerini yasal süresi içerisinde vermediği, sigorta primlerini yasal süresinde ödemediği, denetim ve kontrolle görevli memurlarca yapılan soruşturma ve incelemelerde çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği veya bildirilen sigortalının fiilen çalışmadığı durumlarının tespit edilmesi, Kuruma prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunması hâllerinde bu maddenin birinci fıkrasının

(b) bendine ilişkin hükümler uygulanmaz. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendiren işverenler bu tecil ve taksitlendirme devam ettiği sürece anılan fıkra hükmünden yararlandırılır. Bu maddenin uygulanmasında bu Kanunun ek 14 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.

Birinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, bir önceki yılın aynı ayına ilişkin olarak aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi verilmemiş olması halinde bildirim yapılmış takip eden ilk aya ilişkin aylık prim ve hizmet belgesindeki veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesindeki bildirimler esas alınır. 2019 yılından önce bu Kanun kapsamına alınmış ancak 2019 yılında sigortalı çalıştırmamış işyerleri hakkında birinci fıkranın (b) bendi hükümleri uygulanır.

Sigortalı ve işveren hisselerine ait sigorta primlerinin Devlet tarafından karşılandığı durumlarda işverenin ödeyeceği sigorta priminin İşsizlik Sigortası Fonuna karşılanacak tutardan az olması hâlinde sadece sigorta prim borcu kadar mahsup işlemi yapılır.

3213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi uyarınca ücretleri asgarî ücretin iki katından az olamayacağı hükmüne bağlanan “İnıyıt” ve “taşkömürü” çıkarılan işyerlerinde yer altında çalışan sigortalılar için birinci fıkranın uygulanmasında (a) bendi uyarınca belirlenecek günlük kazanç 341 Türk Lirası olarak ve 2019 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen prim ödeme gün sayısının yüzde 50’sini geçmemek üzere, 2020 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısı dikkate alınır.

Bu madde hükümleri, 5018 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde sayılan kamu idarelerine ait kadro ve pozisyonlarda 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için uygulanmaz.

4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için birinci fıkra uyarınca İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilir.

2020 yılı Ocak ila Aralık aylarına/dönemine ilişkin yasal süresi dışında Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya Hazine ve Maliye Bakanlığına verilecek muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde kayıtlı sigortalılar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Türkiye İş Kurumunun görüşleri alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Getirmiş olduğumuz düzenlemede 5510 sayılı Kanun’a geçici 80’inci madde ekleniyor. 2020 yılı içinde gerekli şartlarını sağlayan işverenlere -çalıştırdıkları kişi başına- sektör ayrımı yapılmaksızın aylık 75 TL asgari ücret desteği sağlayacağız. Bu aynı zamanda istihdamı artırmak amacıyla uyguladığımız bir asgari ücret desteği. Aynı zamanda buradaki önemli, altını çizmek istediğim de bir konu, biz buraya 75 TL aylık asgari ücret desteği verirken mutlaka ilave istihdam şartını arıyoruz, bir önceki yıla nazaran ilave istihdam şartını arıyoruz. 2019 yılında asgari ücret desteğinden yaklaşık 6,7 milyon sigortalı yararlanmış durumda. 2020 yılı için de bundan yaklaşık 7 milyon sigortalının yararlanacağını öngörüyoruz. Söz konusu destek maliyetinin de...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu insanlar, eğer bu 75 TL verilmeseydi bir kısmı işten çıkarılacak varsayımıyla mı gidiyor bu? “Şu kadar milyon kişi yararlanacak.” dediniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yararlanacağını öngörüyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 75 TL verilmezse işveren bunları ya almayacak ya da çalışanları çıkaracak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır bir projeksiyon yapıyorlar.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bir nebze de destek, projeksiyon yapıyoruz, aynen öyle. 7 milyon sigortalının yararlanacağını öngörüyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İş yeri olarak ne kadar?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 75 TL çok önemli, o zaman 7 milyon insan işini kaybedecek yani.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hani “etki analizi” dediniz ya, işte, ona yönelik birtakım çalışmalar yaptı Nilgün Hanım, onu söyleyeyim. Maliyeti, projeksiyonu çalıştı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, rakamları veriyorum. Gerçekten rakamları veriyorum ben de, hep burada tartışıyoruz ya “Neyi öngörüyoruz, ne olacak?” diye; ben o hassasiyeti size vermek istiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşveren sayısı olarak söyleyebilir misiniz? Çünkü bu, işverenlere destek de...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Aslında çok daha iyi olur, doğru.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şöyle: 2019 yılı Ocak ile Kasım dönemindeki veri var benim elimde. 1 milyon 469 bin 695 iş yerine -2019 yılında biliyorsunuz 150’ydi- 9 milyar 324 milyon 358 bin TL tutarında destek sağlanmış.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu rakam doğru değil Sayın Başkanım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama Ocak ile Kasım...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İfade yanlış.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle: “7 milyon işçi.” dedi, bu rakam doğru değil yani aylık rakamları veriyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sigortalıdan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O işçi altı ay boyunca yararlanmış, diyelim ki 600 bin her ay... Bu mükerrer olarak.... Yani altı ay maaş alıyor, her ay 600 bin kişi... Olmaz, yanlış rakam.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, yararlanan sayısı, yanlış değil rakam.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bir saniye; yanlış rakam niye söylesin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Hayır, her ay yararlanan...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, 1 milyon 800 bin civarında 2018’de iş yeri sayısı var SGK’nın kayıtlarına göre. Aylık olarak belli, 1 milyon 800 bin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İş yeri sayısı...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aylık, aylık; ortalama aylık.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, işçi sayısı bu, işveren...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, iş yeri sayısı bu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İş yeri sayısı farklı, işçi sayısı farklı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - İş yeri sayısı farklı, işçi sayısı farklı; Nilgün Hanım en son iş yeri sayısını verdi.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bakın, 6,7 milyon sigortalı...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “6,7 milyon işçi.” diyor ama.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “1 milyon 700 bin” de iş yeri dediniz değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, 1 milyon demedim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İş yeri sayısı?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – “1 milyon 900 bin.” dedi.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 1 milyon 469 bin 695.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne o?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ocak-Kasım dönemi iş yeri sayısınıymış.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Faydalanan işçi sayısını merak ediyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 1 milyon 465 bin iş yeri varsa, hepsi ilave 1 tane alsa 1 milyon 465 bin işçi istihdam eder, çarpı 75 TL.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama her ay yararlanıyor...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şu rakamları biz bir görssek Sayın Başkan.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bir dakika.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, şöyle yapalım...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu rakam doğru değil Başkanım. Böyle bir rakam olmaz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Herkes bir rakam söylüyor...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nilgün Hanım, aynı işçi alta ay maaş alıyor. Siz her ay aynı işçiye mi maaş veriyorsunuz? “7 milyon işçi yararlandı.” diyorsunuz. Doğru değil bu rakam.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, tamam.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Beş yılda yararlanmış olabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama “Bir yılda yararlandı.” dedi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ök, bir, iş yeri sayısı; iki, yararlanan işçi sayısı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani her bir T.C. olarak, ay ay değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşçi sayısı, her bir işçi sayısı. Ay ay değil tabii ki.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tamam, düzeltiyorum ifademi. 2019 yılında aylık ortalama 1 milyon 500...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Olmadı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 1 milyon 469 bin 695 iş yeri, aylık ortalama iş yeri bundan yararlanıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nilgün Hanım, 1 milyon 800 bin iş yeri var zaten.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama aylık. 2019 yılında totalde bundan yararlanan sigortalı 6,7 milyon.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Milyon kişi.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 6,7 milyon kişi, evet, sigortalı yani.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Mükerrerlik yok bunda.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mükerrerlik var, olamaz böyle bir şey.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O rakam doğru... 75 TL'den yararlanamıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 1 milyon 800 bin iş yeri var...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok basit bir rakam var. 1.000'er lira alsa bunlar 650 milyar yapar, 1.000'er liradan fazla alıyor. 30 milyar lira mı ödedi Fon işçilere geçen yıl? 5 bin lira alıyor ortalama her işçi; yanlış rakam.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, bende ki veriler böyle.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, şöyle yapalım: Sayın Erdem, size mi, ilgili Genel Müdüre mi söz verelim?

Genel Müdür Bey, kendinizi tanıttın, bir açıklama yapın.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; 2016'dan 2019 sonuna kadar uygulanan asgari ücret desteği getirilen teklifle 2020'de de aylık 75 lira, günlük 2,5 lira olarak uygulanması sağlanacak eğer takdir ederseniz.

Sayın Vekilin de biraz evvel dediği gibi, aylık ortalama iş yeri sayısı ortalama 1 milyon 460 bin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, aydan aya değişebilir bu.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Aydan aya değişebiliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1 milyon 460 bin mi?

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Ay ay dökümü de var, ben paylaşabilirim. Yararlandırılan gün sayısına göre sigortalı sayısı –Sayın Vekilin de ifade ettiği gibi ortalama 6,7 milyon kişi yararlandırılmış gözüküyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bunda mükerrerlik yok değil mi? Yani 1 kişinin 2 defa sayılması söz konusu değil.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Yok, değil. Yani aynı kişi 2019 Ocakta yararlandı, 2019 Şubat'ta da yararlanabilir, Mart'ta da iş akdi devam ediyorsa yararlanabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani kişi altı ay maaş alıyor, her biri...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli kardeşim, 6,7 milyon kişi, her birinin ayrı ayrı TC'si olan kişiler değil mi? Yani bir mükerrerlik yok.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Evet, evet.

Ha, şöyle Sayın Başkanım: Biz verdiğimiz desteğin ortalamasına göre 6,7 milyon diyoruz. Sene içerisinde giren çıkanlarla beraber belki 9 milyon. Yani sigortalı bazında, T.C. kimlik bazında ortalama 9 milyonu bulmuştur. Şu anda o veri bende yok ama biz ortalama aldığımız için... Şu anda elimde veri yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle yapalım, biraz daha somutlaştıralım: Diyelim ki 2019 yılının Ocak ayında kaç kişiymiş? Var elinizde rakamlar aylık, onları söyleyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç ay maaş alıyor?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, dinleyin bunu bakın.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Başkanım, 2019 Ocak ayında 1 milyon 592 bin 596 iş yeri için toplamda...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çalışan işçi sayısı kaç kişi?

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Onu bölmem lazım. Şöyle söyleyeyim: 180 milyon 154 bin...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Böl işte kardeşim, kaç işçi var onu söyle sen bana.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 1 milyon 847 bin Ocak 2019’da iş yeri var zaten toplam, 1 milyon 500 bin küsuru faydalanmış zaten.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Almış, faydalanmış.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Nasıl bir teşvik bu, böyle bir şey olur mu?

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Başkanım, 6,9 milyon sigortalıya denk geliyor verdiğimiz gün sayısına göre.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bakın, 6,9 milyonmuş Ocak ayında. Yani ortalama 6,7 milyon.

Peki, şu soru soruluyor, diyor ki Sayın Kuşoğlu: “Türkiye’de toplam 1,8 milyon iş yeri var. 1 milyon 500 bin iş yeri nasıl bu desteği alır?”

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ – Başkanım şöyle: Destekten yararlanma şartları var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Oran çok yüksek yani bu kadar kişinin, bu kadar iş yerinin alması mümkün değil.” diyor Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir gariplik var, böyle bir şey olamaz.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Bir kere şöyle söyleyeyim: Diğer teşvik uygulamalarında olduğu gibi ilave istihdam şartı öngörülmemekle beraber bir önceki yıl ocak ile kasım ayları arasında Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirdiği en düşük sayıdaki işçi sayısından az olmamak üzere yeni yılda bildirimde bulunması gerekiyor. Yani diyelim ki 2019 yılında Ocak-Kasım ayı ortalaması 100 işçi, 2020 Ocak ayına geldiğimizde 100 işçinin altında bildirimde bulunursa yani 99 işçi bildirimde bulunursa destekten yararlanamıyor ama 100 ve üzerinde işçi bildiriminde bulunursa bu destekten diğer şartların da varlığı hâlinde yararlanabiliyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, Savaş Bey, o zaman işçi sayılarını vermeniz lazım, oradaki artışı net olarak görmemiz lazım. Bu kadar kişi, bu kadar iş yeri teşvikten yararlanıyorsa -o şartlara rağmen- 1 milyon 500 bin küsur iş yeri yararlanıyorsa her iş yerinde 1 işçi artışı söz konusu olsa 1,5 milyon işçiye ilaveten istihdam sağlanmış demektir, çok güzel bir şey bu tabii, mutlu oluruz ama böyle bir şey yok. Değil 1 milyon 500, tam tersine çalışan sayısı, istihdam sayısında azalış var bu dönemde. Yani nasıl rakamdır, şimdi nasıl kanun çıkaracağız biz? Hakikaten azalma var yani.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - Sayın Vekilim, asgari ücret desteğinde bir önceki yılın ortalamasına ilave edilecek diye bir şart yok. Şart şu: Bir önceki yılda Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilen en düşük sayıdaki işçi sayısının altında bildirimde bulunulmamış olması kaydıyla bu destekten yararlanılabiliyor. Yani biraz evvel...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Geçen sene “25 işçi çalıştırıyor.” dediniz.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAVAŞ ALIÇ - En düşük sayıda 25.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu sene bundan yararlanabilmem için diyeceğim ki: “Bu sene 27 kişi, 2 kişi daha fazla çalıştırıyorum.” Altı ay süreyle “Arkadaşım, ben geldim.” Beni aldın, 1 kişi. Altı ay çalıştım, benim işime son verdin, sonra 1 arkadaş daha gitti, benim yerimi ona... O da yararlanır bundan. Biz 2 kişi yararlanmış oluyoruz ama 1 işçi yararlanıyor bir yıl süreyle bundan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – O olabilir, dediğiniz olabilir tabii.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Dolayısıyla bu sayı çok az. Yüksek bir sayı bu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bakın, ben Sayın Yılmaz’a katılıyorum. Bence önemli olan, burada sizin kaç işçi çalıştırdığınız, kaç işçi bulunduğu değil de toplam ödediğiniz miktar çünkü Sayın Yılmaz’ın ifade ettiği gibi, 1 işçi çalışabilir, iki ay sonra çıkar, onun yerine ben girerim, aslında o yıl içerisinde 2 kişi görünür. Yani dolayısıyla o kişinin, o işçinin bir yıl çalışacak gibi bir garantisi de yok. Dolayısıyla, bu sizin bahsetmiş olduğunuz aşağı yukarı 6,7 milyon -6 veya 7 milyon- kişi aslında, illaki bir yıl süreyle tam gün çalışmış kişi değil. Yani onu tespit edelim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu program uygulamaya konulduğu günden bu güne 6,5 milyon insan bundan yararlanmış.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Anlaşıldı değil mi Sayın Kuşoğlu. Yani buradaki şey şu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Sayın Bakanım, o zaman teşvik olmamış oluyor, bu parayı boşuna vermiş oluyoruz. Hiçbir anlamı olmamış oluyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Niye?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, teşvik yok ortada. Teşvikten dolayı ilave bir istihdam sağlanmamış oluyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, orada da şöyle bakıyor ama...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “İşçi çıkarma” diyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Bir müsaade ederseniz...

Benim 2020 yılında 75 liralık işçi başına destek verebilmem için 2019 yılının Ocak ayından Aralık ayına kadar geçen on iki aylık süre içerisinde -diyelim ki en düşük işçi çalıştırdığım ay mart ayı- Mart ayında 100 kişi çalışıyorsa, diğer aylarda 100’ün üzerinde çalışmışsa en düşük olan o 100 rakamına bakıyor Çalışma Bakanlığı; eğer en düşük çalıştırdığı işçi sayısının olduğu aydaki kadar veya onun bir üzerinde işçi çalıştırmışsa, 101 kişi çalıştırmışsa -örneğin 2020 Ocak ayında 101 kişi çalıştırıyorsa- bu destekten yararlanacak ama 99 kişi çalıştırıyorsa bu destekten 2020 yılında yararlanamayacak. Bu şöyledir: İşçi desteğinden yararlanmak için...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kayıt dışı istihdamı teşvik ediyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, kayıt dışı demeyelim de. Kayıt dışı değil aslında o. Şöyle: Diyelim ki mart ayı en düşük, mart ayında 100 olduğunu var sayalım, bir sonraki yılın ocak ayına geldik, 95 kişi çalışıyor. Bu destekten yararlanabilmesi için 100’ün üzerine 5 kişi daha ilave alacak.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şart.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Muhtemelen alıyordur yani böyle bir uygulamada olmuş olabilir. Ama prensip bu, değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ben karıştırmadan bir şey açıklayabilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun Sayın Ök.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hani anlayabileceğimiz gibi şöyle: Öncelikle ben 100 kişi çalıştırıyorum. Geçen yılın bir yıllık ortalaması -ortalamayı alıyorduk- 99 kişi ya da 100 kişi diyelim. Bu yıl ocak ayında 100 kişi çalıştırdıysam 100 kişi için destek alabilir...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, ortalama değil. En düşük ay değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, en düşük ay değil ortalaması Sayın Bakan.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, en düşük ayı dikkate alıyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır. Ya arkadaşlar, teknik uzmanlara bırakalım.

CAVİT ARI (Antalya) – Kendi aranızda anlaşın. Biz gezip gelelim, siz anlaşın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, benim anlattığım gibi arkadaşlar.

Sayın Erdem, buyurun siz bir şey söyleyecektiniz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkanım, şimdi diyelim ki 2019 yılında en düşük 25 kişi çalıştırdık ve bunların gün sayılarını bildirdik. Ben 2020 yılında 25 kişi çalıştırıyorsam yine bu 25 kişi için bu desteği alacağım; 26 oldu, 26 için de alacağım; 27 oldu, 27 için de alacağım; hepsi için alacağım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, işte benim söylediğim de o.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Evet ama 24’e düştüğü an olmuyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Teşekkür ediyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani 25’in altına düşmeyeceksiniz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Burada istihdamı korumak amaç.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İlave istihdam...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İlave istihdam için değil yani.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hem korumak hem artırmak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İlave istihdam için değil yani korumak, artırmak değil yani korumak, artırmaktan ziyade korumak lazım aslında.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Korumak arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Korumak da önemli artırmak da.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İster düşün ister artsın verilmesi lazım. Ekonominin mantığı bunu gerektirir. Öyle kumanda ekonomisi, işte para vererek istihdam artır olur mu? Ekonomi rasyoneldir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İşvereni desteklemek amaçlı artırılır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Aslında işverene bu parayı vereceğine KİT’leri kapatmayıp istihdam yaratsaydınız daha iyiydi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Kalaycı buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Asgari ücret artışı dolayısıyla işverenlere gelen yükün hafifletilmesine yönelik olarak 2016 yılında başlatılan asgari ücret desteği uygulamasının 2020 yılında da devam ettirilmesi düzenleniyor. Geçen yıl 500’ün altında işçi çalıştıran iş yerleri için 150 liraydı. 500’ün üzeri 101 liraydı. Rakamda biraz düşürme var. Yani aslında doğrudan bir istihdam teşviki değil yani işverenin bir anlamda rekabet gücünü artırma amaçlı, işçi çıkarmaya gitmesin ya da kayıt dışına gitmesin amaçlı. Biz de o gözle bakıyoruz zaten; hem ekonomimizin rekabet gücünün olumsuz etkilenmemesi, kayıt dışı istihdamı, işçi çıkarmalarına neden olunmaması bakımından bu düzenlemeyi destekliyoruz. Aslında maddenin gerekçesinde de bu çok açık ifade ediliyor. İşverenlerin iş gücü maliyetlerini düşürerek istihdamı korumaları ve artırmalarını desteklemek amacıyla bu süreyi uzatıyor. Amaç bu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aynen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tabii buradan şu çıkıyor: Her ne kadar bunu desteklemekle birlikte, istihdamın vergi yükünün yüksek olduğunu da bir anlamda ortaya koyuyor. Yani biz, öteden beri çalışanların vergi yükünün hafifletilmesini savunuyoruz, asgari ücretten vergi alınmamasını savunuyoruz. Bir de şu durum var, buna da dikkat çekmek istiyorum: Asgari ücretteki artış esnafın ve çiftçinin ödediği primleri de artırıyor. İşte biraz önce esnaf temsilcimiz de söyledi, 1.015 lira esnafın primi var, ona bir destek yok. Aslında bize göre çiftçinin ve esnafın da bu kapsamda desteklenmesi lazım. Yani 1.015 lirayı özellikle küçük esnaf, küçük çiftçinin hakikaten ödemesi çok zor, zaten ödeyemiyor da yani fiilen baktığımız zaman. Ama düzenlemeyi, dediğim çerçevede hem rekabet gücünü artırma hem de kayıt dışılığı, işçi çıkarmaları önleme açısından -ilave istihdam yapmasına bir mani yok, tabii yapacağı ilave istihdam için de destek alacak- destekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık, buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Affederseniz, Nilgün Hanım sunumunu bitirmiş miydi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bitirdi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Biz böldük biraz herhâlde.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O da “Evet.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Karabıyık da acele ediyor herhâlde biraz.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Evet, ben yola gideceğim, bir toplantıya yetişeceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Şimdi, değerli Komisyon üyeleri, şöyle bir tablo, bir hesaplama yaptığımızda tabii ki buradaki amaç ne? İstihdamı artırmak ya da istihdamı en azından koruyabilmek. Tabii gönül isterdi doğru işleyen bir ekonomide üretim olsun, istihdam yaratılsın ama mevcut hâliyle de bir istihdam desteği sağlayabilmek için, en azından koruyabilmek için işverene bir destek veriliyor fakat hatırlarsak bu, geçmiş yıllarda da uygulanan bir modeldi, son olarak 2019 yılında da uygulandı; kişi başı günlük 5 lira, aylık 150 lira olarak bu destek verildi. Şimdi kişi başı -tabii günlük söylüyorum- 2020’de 2,5 lira ve aylık 75 liraya düşürülmüş oldu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Doğru.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Yani yeniden veriyoruz gibi bir şey ama geçen sene 150 idi, şimdi 75’e düştü.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yarı yarıya düştü.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Aynen.

Şimdi şuna dikkatinizi çekmek isterim: Bir kere zaten hani İşsizlik Fonu’ndan karşılanmasını doğru buluyor muyum? Hayır. Onu zaten söyleyeceğim ama işverenin maliyeti yeni asgari ücretle, değerli Komisyon üyeleri, 15,3 oranında arttı. Yani aslında 175 lira maliyeti arttı ama 75 lirasını sağlıyoruz. Geçen yıla göre kişi başına 100 lira içeride.

Şimdi, Türkiye’de 1 milyon 850 bin firma var. Bunun 700 bin firması, işletmesi 1 kişi çalıştıran firma; 1 ila 10 işçi çalıştıran firma sayısı ise 1,5 milyonun üzerinde. Şimdi 1 kişinin, 3 kişinin çalıştığı işletmeler var ve esnaf bunda gerçekten zorlanıyor şu kriz ortamında da. Tabii, hani kıdem tazminatını filan, hepsini hesapladığınızda işverene kişi başına maliyeti 4 bin liraya geliyor -küsüratı vardır- 4 bin liraya geliyor. Bu defa işten çıkarmalar başlıyor. Yani geçen seneye göre işverenin 175 liralık bir farkı var ama bunun 75 lirası destek veriliyor. Ha İşsizlik Fonu’ndan mı verilsin? Hayır, buna da karşıyım ama şimdi durum böyle olunca bakın, 2019’da kapanan şirket sayısı yüzde 1,14 artmış ama yeni kurulan iş yeri sayısı 1,26 azalıyor. Her 100 yeni gerçek kişi işletmesine karşılık 77,9 işletme kapanmış oluyor. İstihdam verileri esnaf ve küçük girişimcinin cephesinden tahribatın nasıl olduğunu gösteriyor. Şimdi, bir de maliyetini yükseltmiş oluyoruz. Ha, sorun burada nerede? Vergi yüklerinin yüksek olmasında, işverenin maliyeti yüksek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tamamlayacağım.

Peki, şunu da unutmayalım: Türkiye’de 6 milyon kayıt dışı var değerli arkadaşlar ve bu 6 milyon kayıt dışının yuvarlak olarak Türkiye’ye maliyeti 100 milyar lira. Bakın, bu rakam atma bir rakam değil, yuvarlaklaştırılmıştır ama 100 milyar lira. Eğer biz bu kayıt dışılığı kayıt altına alacak uygulamalar yaparsak devletin kasasına fazladan para girdiği gibi fazladan, SGK’nin açığı filan da kalmaz ama şu anda bu vergi yükü çok yüksek. Geçen seneki 150, 75’e düşmüş oluyor ve geçen seneye göre 175 lira da işverenin maliyeti artmış oluyor bu krizde.

Peki, ne yapmak lazım? Aslında, zaten sorunun çözümü, kayıt dışılığı kayıt altına almak. O zaman İşsizlik Fonu’nun amacına göre kullanılmış olması gerekiyor. Şunu da unutmayalım ki işçiye gitmiyor, işçiye gitmesini istiyoruz biz İşsizlik Fonu’nun ve içinde o kadar farklı, karmaşık teşvikler var ki aslında hepsi de aynı amaca yönelmiyor İşsizlik Fonu’nda yani İşsizlik Fonu’nun mahiyetinde amacına yönelmeyen birtakım teşvikler de var, hepsi herkesi kapsamıyor da. Yani burada, sonuç olarak, İşsizlik Fonu’ndan bunların karşılanması yanlış ama şu anda işverene verdiğimiz destek de az. Ama sorun nerede? Bu yüklerin, vergisel yüklerinin devletin parasal ihtiyacı olması sebebiyle yüksek olması, bunun da kayıt dışılığı artırması.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bence, çok teknik bir tartışma yapıyoruz, rakamları konuşuyoruz ama temel ilke olarak dört yıldır karşı çıktığımız bir şey var: 2016 yılında darbe girişimi sonrası piyasaların hızla bozulmasıyla birlikte işverenler “Yandım anam! Bize teşvik verin.” dediler. Bakın, bu olağanüstü durumlarda bazı teşvikler oluşturulabilir, buna tamamen karşı değiliz ancak bakın, yaklaşık dört yıl oldu, biz hâlâ aynı teşvikleri devam ettirmeyi konuşuyoruz. Demek ki o girdaptan çıkabilmiş durumda değiliz yani ekonomik kriz buhranından, siyasi kriz buhranından çıkabilmiş durumda değiliz. Şimdi, düşünün ki bir teşviki sürekli uzatıyorsanız ortada bir sıkıntı var demektir. Biz şimdi, o yüzden diyorum ya hormon veriyoruz, kortizon veriyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Darbe girişimiyle kalmadı ama gerisi de geldi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz hormon ve kortizon vere vere piyasaları iyileştiremeyiz. Demek ki yanlış bir şey yapıyoruz yani yapmamız gereken, bir ameliyat yapmak, yapısal tedbirleri ortaya koymak.

Şimdi, düşünün ki arkadaşlar, biz diyoruz ki hep: “Patronları teşvik edelim, patronlar haklılar, işlerinde sıkıntılar var.” Ya, arkadaşlar, patronlar bu toplumun yüzde 1’ini oluşturuyor, binde 1’ini oluşturuyor ama bir yüzde 99 var; emekçiler, işsizler, bunlar kötü hissediyorlar. Bakın, intiharlar var. “Ben işsizim, açım, geçinemiyorum. 500 lira doğal gaz faturası geliyor, ödeyemiyorum. 150 lira elektrik faturası geliyor, ödeyemiyorum.” diyor. Şimdi, biz patronları iyi hissettirirsek yani teşvik verip yüzde 1’i iyi hissettirirsek toplum da iyi hissedecek zannediyoruz, olmuyor. Yapmamız gereken -biz bir sosyal devletiz- toplumun genelini iyi hissettirmek, yapısal reformlarla toplumun genelini iyi hissettirmek ve bu tip teşvikler de illa verilecekse önce yoksullara verilmeli.

Bakın, yoksula bir teşvik verdiğinizde... Ben, patronun nasıl teşvik edileceğini anlatacağım. Ya, düşünün, işçiye teşvik vererseniz işçi ne yapacak? Gidip alışveriş yapacak, öyle değil mi? Markete gidecek, esnafa gidecek, bakkala gidecek alışveriş yapacak; o, gidecek fabrikadan daha fazla talep edecek, dolaylı olarak da işletmeler çalışmış olacak. Yani patronları teşvik ederek piyasayı canlandıramazsınız; işçiyi gelirle buluşturmada, işle buluşturmada piyasalar canlanmaz. Bu açıdan biz gömleği yanlış iliklemeğe başlıyoruz, dört yıldır bu teşvikleri devam ettiriyoruz. Gelin, bu bakışı değiştirelim önce.

Burada da bir destek verilecekse... İşsizlik Sigortası Fonu’ndan patronların teşvik edilmesi gibi temel bir hata yapılıyor. Bakın, ne deniyor? “İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanacak şekilde işverenlere ödeyecekleri sigorta priminden mahsup edilmek üzere...” diyor. Ya, işverenin yükümlülüğünü işçinin fonundan karşılatıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bakın, bu dört yıl içinde ne yaptık? Sayın Başkan, siz bazısında yoktunuz, belki hatırlamazsınız, neler yaptığımızı söyleyeyim. Biz dedik ki: Bu primleri karşılarız; yetmedi, düzelmedi. Dedik ki: SGK primini de karşılarız, o da yetmedi, gene patron istedi. En son dedik ki: İşçinin maaşını da karşılarız. Yani bir masaj yapmadığımız kaldı artık arkadaşlar, burada bir sıkıntı var. Yani olmuyor, istediğiniz kadar teşvik edin, piyasa düzelmiyor. Yapmamız gereken yapısal tedbirlerdir, yapısal tedbiri almadığın sürece gelecek yıl gene bu teşvikleri uzatırsınız. İşçinin sigortasından patronun primi ödenemez. Bunu yaptıkça da piyasadaki şartlar düzelmiyor arkadaşlar. Bakın, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan başka neler yapıldı? Gitti İŞKUR, tabii, iktidarın talimatıyla Halkbanka, EXİMBANK’a ve Vakıfbanka sermaye koydu ya İşsizlik Sigortası Fonu’ndan. Düşünün, 3 tane bankaya sermaye koydu. Daha az önce gördük işte, iş güvenliğiyle ilgili belgeleri almak konusunda paralar aktarıldı. Bakın, açık söylüyorum: Patronlar bu fona bir koyuyorsa üç alıyorlar. Nilgün Hanım buraya bir koyuyorsa üç alıyor teşvik olarak.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle ama. Patronlar bir koyup üç alıyor. Bu nasıl bir fondur ya? Patronlar bir koyuyorlar, üç alıyorlar, öyle, teşvik olarak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşçiye iş ve aşı kim sağlıyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yapmayın, işçi kendi emeğiyle işini aşı alıyor Başkan. Böyle bir bakış olur mu? Emektir o, patron sermayesini koyar, işçi emeğini koyar. Emek-sermaye çelişmesine girmeyelim şimdi Sayın Başkanım yani.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Garo Bey, iş yapmak o kadar kolay değil, dünyada sizin düşündüğünüz kâr marjları yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi, göstermeyecektim ama şu arkadaşımız “İşsizim.” diye, Adem Yarıcı “İşsizim.” diye Hatay Valiliğinin önünde intihar etti, “İşsizim, açım, çocuklarım aç.” diyerek intihar etti. Yapmayın yani!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben bir işverenim, patron değilim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Onunla ne alakası var?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, sakın olun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu şartlarda bizim işsiz fonunu işsiz yararına kullanmamız lazım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bu da Sayın Paylan'ın görüşü.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Türkiye’de işsiz olan herkes intihar mı edecek yani? Yani Türkiye’de, dünyada...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, şöyle arkadaşlar: Velew ki...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İşçinin hakkını herkes korumalı tabii ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama açlık sınırının altında çalışıyorlar Nilgün Hanım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, ben asgari ücretin üstünde ücret veririm.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, yapmamız gereken şu Sayın Başkan: Velew ki böyle bir adım attınız, vicdanlı bir Meclisin vicdanlı vekilleri ne yapar? Eş zamanlı olarak işsizlerin de bu fondan yararlanma şartlarını kolaylaştırır, öyle değil mi? Ya, bu kadar işsizimiz var, iş bulamıyorlar. Bakın, 7,5 milyon geniş tanımlı işsizliğimiz var. Genç işsizliği desek her 3 gençten 1’i işsiz. Bu şartlarda ne yaparız? Böyle de bir fonumuz var, ne yaparız? Tamam, patronları destekliyorsunuz, eyvallah, ne yapalım, biz karşıyız ama yapıyorsunuz. Eş zamanlı olarak bu 7,5 milyon işsiz de bu fondan daha rahat faydalanması için tedbirler almamız gerekir. Yani bu kriz şartlarında patronlar desteklenirken işsizleri de destekleyecek tedbirleri tartışmaya hazır mısınız Sayın Başkan, Sayın Nilgün Hanım? Ben bunları soruyorum. Gelin, bunları kolaylaştıralım, yararlanma şartını kolaylaştıralım, her ay 1.000 lira işsizlere verelim bu fondan bir yıl boyunca. Bakın, ne oluyor? Piyasalar da canlanır, işçi de rahat eder.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani şart olmasın mı, herkese mi verilsin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, şu kriz şartlarında verelim. Ne olacak?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Onu söylesek bu sefer de “Kriteriniz yok, böyle bir şey olur mu?” dersiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, verelim, bir krizi aşalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, Sayın Paylan, sizi tanıyoruz artık.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – O da Sayın Paylan'ın görüşü canım, saygı duyacağız.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, önemli bir konuyu görüştüyoruz. Hazineye epey bir maliyet getiren ama bunun karşılığının da alınmasını bu durumda gerektiren bir düzenleme bu.

Nilgün Hanım, ben verdiğiniz rakamlarda tam şey yapamadık, bizim de kabahatimiz var, devreye girdik. Bir daha, lütfen, ne kadar... Şimdi, 2006-2019 yıllarıyla ilgili yıl bazında kaç kişi yararlandı bundan, kaç iş yeri yararlandı? Bunun getirisi nedir, bir de maliyet nedir? Maliyeti de vermediniz. İşsizlik Fonu'na maliyeti ne oldu yıllar itibarıyla? Bundan sonrasında ilgili olarak ne kadar maliyet getirecek, mesela 2020-2021 yılları için bir projeksiyon yapabildiniz mi? Onları öğrenmek istiyorum.

Bir de bundan önceki dönemde artış... Sadece ilave istihdam teşvik edilmiyor muydu, sadece ona ödeme yapmıyor muyduk?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, yine aynen, dedikleri gibiydi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hepsi için mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, aynen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İlave istihdam?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – O ayrı bir şey.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O da vardı ayrıca.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Genç istihdam, ilave istihdam, istihdamı koruma; bunlara ayrı teşvikler vardı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşte onların hepsini bilmemiz lazımdı. Yani epey bir maliyet ödüyoruz. Gerçekten de Türkiye'nin en büyük sorunu işsizlik. Bunu gerçek anlamda oturup tartışmamız ve teşvik edebilmemiz lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Mesela şöyle Sayın Kuşoğlu: İlk defa işe girecek olan ve ilave istihdam sağlayacak olan, sağlanmış olanların sigorta primi işveren payı devlet tarafından ödeniyor, değil mi? Yani, mesela böyle bir düzenleme, teşvik var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, teşvikler vardı. Bunları da alalım da...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Aslında bu düzenleme... Biraz önce Sayın Kalaycı da açıkladı aslında. Hatırlarsanız, 2016 yılında asgari ücrette biz yüzde 30'luk bir artış sağladık yani çok yüksek bir artış sağladık, enflasyonun oldukça üzerinde bir artış sağlandı. Tabii, bu artış nedeniyle iş dünyası “Bu artış karşısında bizim firmalarımızın ayakta durması mümkün değil. Biz ya kapatacağız ya işçi çıkaracağız. Dolayısıyla, yüzde 30'luk böyle bir artış karşısında biz devam edemeyiz.” şeklinde bir ifade kullandı. Hatta ben o dönemde Bakandım; TİSK başta olmak üzere, rekabet edemeyeceklerini, ayakta kalamayacaklarını ifade ettiler. Onun üzerine böyle bir düzenleme yapıldı. Aslında ilave istihdam sağlamaktan çok hem rekabet güçlerini artırma hem de firmaların ayakta kalmasını temin eden bir düzenleme bu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İstihdamı koruma.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “İstihdamı koruma” öyle diyelim, istihdamı korumaya yönelik yapılmış olan bir düzenleme.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Koruyan mı yani? Ona bakmamız lazım. Rakamları onun için istedim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Rakamları alalım efendim, alalım.

Şimdi, hatta şunu yapın... Bir sakıncası olduğunu düşünmüyorum ben de.

Fotokopisini vermeniz de bir sakınca var mı Ahmet Bey?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet ya, yazılı olarak da isteyelim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben kendime anlaşılacak dilde şöyle bir bilgi hazırlamıştım, onun verirse daha çok...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, olur, onun fotokopisini alalım. Ama siz de lütfen onu şimdi bir...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben şuradan bir söyleyeyim...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yani, ben de hani bu geldiğinde, kendi çapımızda böyle bir araştırma yaptığımızda... Şimdi vereceğim rakam aylık ortalama işyeri sayısı, ay ay ya. 2016 yılında aylık ortalama 1 milyon 619 bin 178 iş yerine, toplamda 9 milyar 441 bin 158 TL; 2017 yılında aylık ortalama 1 milyon 674 bin 823 iş yerine toplam 10 milyar 137 milyon 542 bin 536 TL; 2018 yılında ortalama 1 milyon 737 bin 352 işletmeye yani iş yerine, toplamda 7 milyar 764 bin 836 TL.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Neden düşmüş orada?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Dokuz aylık bir uygulama, ocak ile eylül ayları.

2019 yılında Ocak ile Kasım dönemine ait ortalama: Ortalama 1 milyon 469 bin 695 işletmede, toplam 9 milyar 324 milyon 358 bin 12 TL tutarında destek sağlanmıştır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani baya bir destek sağlanmış. Peki, buna karşılık...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bir de mesela bugün 75 TL yaptığımız asgari geçim indirimimiz 2016 yılında 100, 2017’de 100, 2018’de 120, 2019’da 150 TL’ydi; bugün 75 TL. 2020 yılı için bütçeden yani bu İşsizlik Sigortası Fonu’ndan çıkacak rakamı da tahmini olarak 6,7 milyar TL olarak öngörüyoruz yani 7 milyon sigortalının bundan yararlanacağını öngörüyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Peki, bu, İşsizlik Sigorta Fonu’ndan faydalanan kişilerin şartlarında bir ağırlaşma mı var, kolaylaşma mı var? Aldıkları işsizlik parası arttı mı, azaldı mı? Onlarla alakalı, mesela Sayın Paylan söylüyor ya, “Onların şartlarını iyileştirelim.” diyor ya; onların şartlarında bir iyileştirme oldu mu, olmadı mı? Bununla alakalı bilgiyi verirseniz Komisyonumuza...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İşsizlik Sigortası şu anda altı ay, altı ay...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani hakikaten ben de merak ediyorum şartlar ağırlaştı mı, kolaylaştı mı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İşsizlik Sigortası Fonu’ndan bir altı ay...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kayıtlara girsin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey sorayım bitirirken de... Özür dilerim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ana mesele ne?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen de söylüyorsun işte, “Faydalanan kişi sayısı azaldı, şartlar zorlaştı.” diyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, ya, teker teker söz vereyim ya. Lütfen arkadaşlar ya. Karşılıklı...

Sayın Paylan, Sayın Aydemir...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha da kolaylaştıralım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kolaylaştırmışız, onu anlatsın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha da kolaylaştıralım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan hiç bizi dinlemiyor zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Estağfurullah Başkanım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan alacak sazı eline, kendisi çalacak, kendi kendine söyleyecek.

ADDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kontrolü kaçırdınız Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kontrolü kaçırdık, değil mi.

Bakın, Sayın Bakanım ne diyor, doğru söylüyor, gerçekten öyle ya. Arkadaşlar, yani biraz sert çıktığımız zaman da tepki gösteriyorsunuz. Sayın Katırcıoğlu gibi olsanız keşke.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sıramızı bekliyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bazen görmez, duymazdan geliyorsunuz Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, el insaf ya, insaf ya, insaf! Yani her bir maddeyi bir-bir buçuk saat burada müzakere ediyoruz ya, yapmayın ya.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – İyi bir şey.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kötü bir şey değil de yani eleştiriliyorum da onun için söylüyorum. Ya, ben istediğiniz kadar söz veriyorum.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey soracaktım Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye Sayın Katırcıoğlu. Son olarak Kuşoğlu’nun o sorusunu alalım, size söz verelim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nilgün Hanım, yani bu, tabii, siyasi bir niteliği de olan bir soru: Şimdi, sonuç olarak yılda çok önemli meblağlar ödemiştiz. 10 milyarı aşan meblağlar var yıl bazına vurduğumuzda. Buna karşılık istihdamda bir artış sağlamış mıyız? Onu nasıl projekte ettiniz? “Yani evet, bu parayı ödedik, bu meblağları ödedik ama bunun karşılığında da şu kadar kişiye istihdam sağlanmış oldu.” ya da “Şu kadar istihdamı kaybetmemiş olduk.” diyebiliyor muyuz? Çalışıldı mı üzerinde bunun?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 2 tane bununla ilgili...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama bunu bilmek lazım. Bu paranın alternatif şekillerde harcanması durumunda neler olabilir?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Genelde... Başkanım, buna cevap verebilirim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Verilmeseydi diye şöyle diyecekler: “Verilmeseydi 1 milyon...”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşte verilmeseydi 1 milyon ya da 2 milyon. Yani bunu ona göre verelim diyorum.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bir genel denge modeli kurulabilir ama.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yapabilirler ama şu anda cevap verilebilecek bir soru değil ama.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama buna cevap vermeden de bu işin anlamı yok.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 2016 yılında İşsizlik Sigortası kapsamında bundan yararlanan toplam sigortalı sayısı, prim ödeyen kişi sayısını söylüyorum: 2016’da 13 milyon 556 bin 017 -yukarıya doğru bir trend var- 2017 yılında 14 milyon 619 bin 102, 2018’de 14 milyon 371 bin 561, 2019’da -Kasım itibarıyla rakamları veriyorum- 14 milyon 534 bin 184.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani sigortalı sayısında bir miktar artış var. 2018’de bir durağanlık var.

Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yani konu, daha doğrusu, söylemek istediğim konu... Biraz önce Garo’nun söylediklerine ek olarak söyleyecektim ama biraz kaydı konu bir bakıma.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz de Garo’yla aynı kanaatte misiniz?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şöyle söyleyeyim: Bakın, işverenleri destekleyerek ekonomiyi iyileştirmeye yönelik bir anlayış iktisat politikasında artık eskimiş bir anlayıştır. Ya, bu türden bir teşvik politikasının yararlı olmadığına dair çok çalışma var. Aksine, işçilerin ve işsizlerin ücretlerini artırmak, işsizlere iş vererek işverenin işçi payını artırmak esasında ikili bir katkı sağlar ekonomiye. Çünkü biliyorsunuz, ücretler talebin bir parçasıdır. Dolayısıyla da işçi ücretleri arttığında talep artar esasında, özellikle ekonomi dip noktalarsa bu üretimi teşvik edici bir etki yaratır; bu, bir.

İkincisi de asıl önemlisi ki bizim çok aradığımız bir şey, işverenleri, teknolojik değişime yöneltir. Biz, o kadar çatlıyoruz, o kadar teşvikler veriyoruz, mesela AR-GE, yeni teknolojiler vesaire, hiçbir şey olmuyor. Olmuyor çünkü işveren maliyetleri çok rahatlıkla kompanse edebiliyor ve kâr ediyor. Hâlbuki işçi ücretleri artmış olsaydı yani işverenin ücret maliyeti artmış olsaydı, bu hem onun talebini artıracak bir etki yaratacaktı hem de yeni teknolojilere yönelmeye yönelik bir “incentive” sağlayacaktı. Fakat Türkiye bunu yapmıyor. Yani bunu ben de lafûgüzaf olsun diye söyledim yani aklımızda olsun diye söyledim. Ama bence, bugün Türkiye’de bu meseleleri aşmak istiyorsak eğer, böyle bir politika tercih edilmelidir. Yani işçi ücretlerinin artışına yönelik bir politika daha doğru bir politikadır. Çünkü sonuç olarak, işverenlere verilen teşvik üretime dönmüyor; aksine, ya kârlarını artırıyorlar ya da en fazla durumu idare eden yani ayakta kalmaya çalışan bir etki üretiyor. Tabii, tersi daha olumlu olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun, Sayın Böke.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yani rakamları çok seven birisi olarak, ilk defa, bu kadar çok rakamı oturtmakta zorlandım. Dolayısıyla yeniden, dün söylediğim gibi, ana meseleye dönmek gerekiyor. Ana mesele, birçok şey var söylemek istediğim, birincisi, teşviksiz ayakta duramayan bir özel sektör ne işe yarar? Kredisiz ayakta duramıyor, istihdam sağlaması için teşvik etmek gerekiyor ve her sene “Koşullar çok olağanüstü, mutlaka bunu yapmamız gerek.” deniyor. Daha olağanüstü koşullar yaşayan da milyonlarca insan var. Dolayısıyla bence, ekonomideki birinci temel sorun, teşviksiz ayakta duramayan bir üretim sektörü var. Bunu çözmeden, mütemadiyen burada değişik teşvikler tartışıyor olacağız, kredi de benzer bir tartışma bence. O yüzden temel sorunun bu olduğunu düşünüyorum, yanıtı da 75 liralık destekte yatmıyor, o çok açık.

İkincisi, “Bir tek Türkiye’de mi işsizlik var?” dendi. Hayır, dünyada işsizlik var ama dünyada işsizlik düşüyor, Türkiye’de işsizlik artıyor. Ya, Türkiye’de bir mesele var ve bu meselenin köküne inmeden, bu da hafife alınır bir sorun olarak da durmuyor karşımızda. Ya, 7,5 milyon insan işsiz, kolay bir şey değil yaşanıyor olan. Dolayısıyla buradaki tartışma hiç olmazsa o ciddiyeti yansıtırsa çok iyi olur diye düşünüyorum.

Şimdi, şunu söylemek gerekiyor, bir tercih yapıyoruz ve diyoruz ki gerekçede “İş gücü maliyetlerini düşürerek istihdamın korunması...” Ben de diyorum ki alternatif olarak şunu söylesek: Çalışanın verimini artırarak istihdamın korunması hedefini koyuyoruz. Her şey siyasi. Siyaseten şu tercih yapılıyor: “İşveren için hayatı kolaylaştıralım” deniyor. Oysaki şu tercih de yapılabilir: Çalışanın hakkı olan, ekonomik ve sosyal hakkı olan, çalışma hakkını güvence altına alan ve çalıştığının karşılığını alabildiği, bunun da asgari düzeyle sınırlı olmadığı bir düzende istihdamı sağlasak.

Şimdi, bu gerekçe her sene tekrar ettiği için maddeye dair Sayın Ök’ün önerisi üzerinden söylemiyorum. Türkiye ekonomisinde ihtiyacı hep buradan tarif ediyor olmamızın sakıncaları var. Gelecek sene yine aynı şeyi tartışacağız. Bu gerekçeyi değiştirmemiz gerekiyor. Bu gerekçeyi değiştirirken de bugün o 75 lirayı birine verebiliyorsak eğer, kime vereceğimize dair bir tercih kullanıyorsak tercih milyonlarca işsizden yana olmalı, milyonlarca çalışandan yana olmalı. “Neden?” dersiniz, eğer hedef uzun vadeli sorunu çözmek değil, kısa vadede birilerini rahatlatmaksa o zaman ekonomiye geri dönüşünün garanti olduğunu bildiğimiz bir harcama var.

Şimdi, asgari ücreti alma lüksüne erişmiş olan yüzde 43’e yakın çalışanı var Türkiye’nin. Yani “asgari ücret” dediğiniz şey Türkiye’de esasen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, asgari ücret 2.324 lira, açlık sınırı 2.257 lira; bu, şu demek: 75 lirayı çalışana verirek 75 liranın hepsi ekonomiye geri dönecek. Yani çarpan etkisi çok yüksek olacak, harcama eğilimlerinin çok yüksek olduğu gerçeğini biliyoruz. İnsanlar yaşayamıyorlar bile, aç kalmaya mahkûmlar bu ücretle. Bu, şunu söylüyor: Derdimiz kısa vadeyi kurtarmak ve ekonomiyi canlandırmaksa o zaman zaten matematiksel olarak tercihimiz... (Uğultular) Artık, kimse dinlemiyor ama ben bunu önemsiyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yok, dinliyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Dinliyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Dinliyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, ben dinliyorum pürdikkat.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sadece Sayın Yılmaz geldi, bir cümle kullandı, onun için.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Evet, eş zamanlı bir denk...

Sorun değil, ben devam ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bakın, şunu söyleyeyim: Komisyonunda konuşulanların aşağı yukarı yüzde 99’unu dinleyen kişi benim. Yani herkesi dinliyorum istisnasız.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Harika. Teşekkür ederiz Başkanım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Burada olduğunuz süreç...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, gidip gelme hariç, bulunmadığım durumlar hariç.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Denk geldi.

Ben, hani, sizlerin duymasını önemsedğim için...

Şimdi, dolayısıyla birinci tercih yani işverene vermek yerine çalışanlara verirek -zaten hak ettikleri bir şey, o paraya onların erişiyor olması gerekiyor İşsizlik Sigortası Fonu’ndan- ekonomiye katkısı da daha yüksek olacak.

Şimdi, bir etki analizi talebi varken -bunu da tekrar edeyim- mesela bu etki analizinde de yapmak gerekiyor, o 75 lirayı çalışanlara verse idik işveren yerine, acaba çarpan etkisi daha yüksek olur muydu? Olacağını öngörüyorum ama bu rakamlar... Yani normalde hazinenin bunları yapıyor olması gerek.

İkinci mesele, derdimiz sadece kısa vadede insanları rahatlatmak olmamalı, bu, sosyal devletin yükümlülüğüdür ve mutlaka yerine getirilmelidir. Tam da bu nedenle İşsizlik Sigortası Fonu, adı üstünde, işsizlere sigorta sağlamalıdır. 4,5 milyona yakın insanın işsiz olduğu bir ülkede, sadece 600 bin kişi işsizlik ödeneğinden yararlanıyorsa orada ağır bir sıkıntı var demektir. Bu insanların İşsizlik Sigortası Fonu'nu kullanma hakkı vardır.

Şimdi, dolayısıyla ikinci meselede sorunu kısa vadeden çıkarmak gerek. O zaman, orta ve uzun vadede neye ihtiyacımız var? Bu desteklere ihtiyacı ortadan kaldıracak olan şey verimlilik reformu. Ben, esasında, ücretlerin artışının verimlilik reformunun bir ilk adımı olduğunu düşünüyorum. Şu nedenle: Bir insan hakça bir ücret aldığını düşünürse, bir insan yeterli ücret aldığı için kaygıdan arı işe gidebilirse kendini işine verebilir. Dolayısıyla bir verimlilik artışı reformunun da ilk adımı bugünden ücretleri artırmaktır. Ama bunun yanına sağlıklı bir eğitim politikasını, işte, iş gücü piyasasında yaşanan sıkıntıları giderecek verimlilik reformlarını ve teknoloji reformlarını da mutlaka eklemeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum sabrınız için.

Eklemezsek işveren bunu sürekli talep edecek, işveren hiçbir zaman dönüp şunu demeyecek ki hiçbir iktidara: “Tamam, yeter, bana artık teşvik verme.” Dolayısıyla bu bir siyasi tercih, gerekçesi “İşveren benden istiyor.” olamaz; o, istemeye devam edecek. Bu siyasi tercihi bu yönde kullanmamayı Türkiye açısından doğru buluyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Biraz hava değiştirelim arkadaşlar.

TİSK temsilcisi buradaymış galiba, söz istemiş.

Buyurun.

TİSK TEMSİLCİSİ AV. SELEN YILDIRIM – Tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin en önemli problemlerinden biri hiç kuşkusuz ki işsizlik, işçilerimizin haklarının korunması çok önemli, biz de bu noktada hassasız. Ancak unutulmaması gerekiyor ki işçi haklarından bahsedebilmek için her şeyden önce işletmelerimizin ayakta kalması gerekiyor, işletmelerin olmadığı bir ortamda işçi haklarından bahsedilmesi mümkün değil.

Değerlendirme yapılırken ekonomik koşulların, ülkemizin içinde bulunduğu zor durumun, ekonomik koşulların yeterince değerlendirilmediğini düşünüyorum. Mevcut teşvikin olmaması hâlinde, evet, işsizlik oranı şu anda çok yüksek ama bir de teşvikin olmadığı tabloyu düşünelim, elbette ki bu oran çok daha yükselecektir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Mesela sizin bir çalışanınız var mı? Mesela bu teşvik olmadığı takdirde ne kadar işsiz sayısı artacak veya mevcut işletmelerinizden ne kadar kişi çıkarılacak? Böyle bir kabaca çalışanınız var mı?

TİSK TEMSİLCİSİ AV. SELEN YILDIRIM – Konfederasyon olarak elbette asgari ücret görüşmeleri aşamasında bir çalışmamız var ama maalesef, şu anda elimde olmadığı için sunamıyorum ama bu yöndeki hazırlıklarımız her sene yapılıyor.

Bu destek yüksek gibi görünse de, son altı yıl için asgari ücret 5 kere enflasyonun üzerinde gerçekleşti. Burada teşvik oranı geçen yıla oranla oldukça düşmesi söz konusu, bir de bu açıdan değerlendirilmesini bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - DİSK de burada.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU HUKUK MÜŞAVİRİ AV. HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU – HAK-İŞ de burada.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – DİSK ve HAK-İŞ de burada. Onlara da söz verelim.

Buyurun.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU HUKUK MÜŞAVİRİ AV. HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU - Sayın Başkan, söz hakkı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, işverenlere yönelik bu teşvik ödemesini istihdamın korunması ve artırılması noktasında biz olumlu buluyoruz. Fakat biz, İşsizlik Sigortası Fon’undan işverenlere yapılan ödemelerin artırılması ve yararlanma koşullarının da genişletilmesini talep ediyoruz. Eylül 2019 tarihine kadar -yani Fon’un kurulmasından itibaren Eylül 2019’a kadar- Fon’a yapılan yaklaşık 12,3 milyon başvurunun yaklaşık sadece 7,3 milyonuna ödeme yapılmıştır. İşsizlik ödeneğinden yararlanamayan yaklaşık yüzde 40’lık bir kesim söz konusudur dolayısıyla bu kapsamın genişletilmesi gerekmektedir. Hatta bir örnek de vermek istiyorum özellikle mevsimlik işçilerden: Mevsimlik işçiler -hani iş yeri ismi vermekte de çok bir mahzur görmüyorum aslında- mesela ÇAYKUR’da çalışan işçiler, senede altı ay çalışmakta, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan yararlanma şartı olan son üç yılda altı yüz gün çalışmış olma şartını, yılda yüz seksen gün çalıştıkları için son üç yılda en fazla 540 gün çalışabilmekteler ve dolayısıyla bu şartı yerine getiremediklerinden dolayı İşsizlik Sigortası Fonu tarafından kendi ücretlerinden kesinti yapılmasına rağmen, bu şartı yerine getiremedikleri için bu Fon’dan yararlanamamaktadırlar. Bu, büyük bir adaletsizlik aslında.

Bunun yanında, bağlantılı olduğu için asgari ücretteki gelir vergisinden de bahsetmek istiyorum. 2014 yılından itibaren gelir vergisi birinci ve ikinci dilim arasındaki fark asgari ücret artışıyla bağlantılı olarak artmadığı için 2014 yılından itibaren -2020 yılı için örneğin sekizinci aydan itibaren- asgari ücretli çalışanlar da ikinci vergi dilimine dâhil olmakta.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet vergi diliminden kaynaklanan bir sıkıntı gözlemleniyor.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU HUKUK MÜŞAVİRİ AV. HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU - Dolayısıyla vergi diliminden kaynaklı olarak sekizinci ay itibarıyla ücretlerinde bir düşüş meydana gelmektedir.

Son olarak bahsetmek istediğim konu, örgütlü iş yerlerinde örgütlenmenin artırılması için... Çünkü Ocak 2020 istatistiklerinde yaklaşık 13,84’lük bir örgütlülük söz konusu. Bu, ülkemiz için gerçekten çok düşük bir sayı. Bunun artırılması için de örgütlü iş yerlerine yönelik olarak verilen desteklerin de artırılmasını talep etmekteyiz.

Tekrar çok teşekkür ediyorum.

Saygılar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Diğer arkadaşları dinleyelim.

Buyurun.

DİSK TEMSİLCİSİ TAYFUN GÖRGÜN - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de DİSK adına şahsınızı, Komisyonun çok kıymetli üyelerini, sayın milletvekillerimizi, burada bulunan herkesi; saygıyla, içtenlikle ve umutla selamlıyorum.

Sayın Başkan, malum, hiç uzatmaya gerek yok, ülkemiz ve dünya zor günlerden geçiyor. Elbette bu zor dönemde, işverenlerimize de işletmelere de birtakım teşvikler, destekler, kolaylıklar gösterilmesi bir zorunluluktur, bir faydadır ülke için. Fakat bunun nereden yapılacağı önemli. Bizim İşsizlik Sigortası Fonu’nda, dünya ve Avrupa ortalamasına göre genç bir İşsizlik Sigortası Fonu olmasına rağmen çok ciddi birikimler yapabildiğimizi söyleyebiliriz. İşte birkaç ay önceki rakamlara göre yaklaşık 130 milyar gibi ciddi bir rakam orada birikmiş durumda. Tabii, rakam böyle büyük olunca herkesin gözü de burada oluyor, başta işverenlerimizin gözü burada oluyor. Şimdi, aslında buna bir son vermek gerekiyor. Çünkü Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İşsizlik Sigortası Fonu adı da üzerinde olduğu gibi, hepimizin de çok iyi bildiği gibi, hem dünyada hem ülkemizde kuruluş amacı, kuruluş yasası ve mantığı bakımından da işsizler için kurulan bir sigorta ve işsizler için oluşan bir fondur bu. Bunu tamamen işsizlerle ilgili olarak kullanmak zorundayız. Bunun dünyadaki uygulamaları, özellikle de Avrupa’daki uygulamaları böyledir. Bizdeki bu İşsizlik Sigortası Fonu’ndan başka yerlere amaç dışında kaynak aktarmanın, ülkenin çok değerli alanları olsa bile oraya kaynak aktarmanın dünyanın başka ülkelerinde rastlanır şey olmadığını hepimiz biliyoruz.

Sayın Başkan, dünyada ve Türkiye’deki krizin boyutu malum, gidiyor. Bu sıkıntıları bir gün tamamen aşacağız fakat bu sıralarda, bu içinden geçtiğimiz evrede çok ciddi sıkıntılar var. Sayın milletvekilleri de sayın yasa teklifi sahipleri de sunumlarını beyan ettiler; bizler de zaten bunu biliyoruz. İşsizliğin çok arttığı yani dar tanımlı işsizliğin 4,5 milyon civarında olduğu, geniş zamanlı işsizliğin 7,5-8 milyonu bulduğu bir evreden geçiyoruz. Türkiye’de bugün çalışma hayatında ve toplumda en büyük sorunlardan bir tanesi işsizlik ve tabii Hükümetimiz de ve ilgili tüm kurumlar da bununla baş etmek için bir program yapmaya çalışıyor. Bunun olumlu taraflarını biz her zaman destekliyoruz. Fakat Sayın Başkan, demin teklifi hazırlayanlar sundu yani 2016, 2017, 2018, 2019 rakamlarını şey yaptılar. Şöyle düşünelim biz: Bu işverenlere verilen teşvikleri başka alanlardan aktarmak gerekiyor. Bilindiği gibi, işçilerin İşsizlik Sigortası Fonu’nun dörtte 3’ü işçilerden ve işverenlerden işçiler adına kesilen ücretlerden oluşur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Toparlayın lütfen.

DİSK TEMSİLCİSİ TAYFUN GÖRGÜN – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Şimdi o rakamlara baktığımızda, 2016’da 9 milyar 140 milyon lirayla başlayan, 2019’da 9 milyar 350 milyonla devam eden rakamlara baktığımızda, biz onu asgari ücretten -örneğin 4,5 milyon dar tanımlı işsiz 4 milyonuna versek, 3,5 milyonuna versek- her yıl 3-4 milyon işçiye -yıldan yıla değişiyor rakamlar çünkü- asgari ücretten maaş ödeyecek durumdayız. İnsanların intiharı düşündüğü, ümitsizliğe düştüğü, iş bulma imkânlarının azaldığı bir ortamda biz bunu işverenlere veya diğer yerlere vermek yerine -ben sadece işverenlere bu alandaki verilen rakamları söylüyorum- her yıl 4 milyon işsiz kardeşimize, işsiz yurttaşımıza biz bu rakamları aktarırsak, o rakamlarla bunlar hem çok rahatlarlar, hayata tutunurlar, hepimize “Allah razı olsun.” derler, çocuğunu çocuğunu geçindirirler. Demin diğer sayın milletvekillerinin bahsettiği ve sizin çok iyi bileceğiniz gibi Sayın Başkan -çünkü çok önemli

görevlerde bulundunuz- aynı zamanda bu insanlar, alacakları parayı ekonomiye yatıracakları için yani elektriğe, suya, deftere, kaleme, okula vesaireye yatıracakları için de ekonomide gerçekten karşılığını bulan bir etkisi olacaktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bitirelim artık.

DİSK TEMSİLCİSİ TAYFUN GÖRGÜN – Sayın Başkanım, iki cümle daha rica edeceğim. Sayın Başkanım, önemli. Üç günden beri gelip gidiyoruz. Biliyorum zamanın çok kıymetli olduğunu ama çok önemli bir konuyu da konuşuyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tekrardan kaçınalım.

DİSK TEMSİLCİSİ TAYFUN GÖRGÜN – Size ve sayın milletvekillerine teşekkür ediyorum anlayış için.

Şimdi, Sayın Başkanım, tekrar iki yıllık bir süre isteniyor ve 3.840 lira sınırının altındaki işçiler için brüt olarak ödeneceğinden bahsediliyor. Şimdi, bu, aynı zamanda, enflasyonun bu kadar yüksek olduğu, ücretlerimizin satın alma değerinin ister istemez bu kadar düştüğü -temel tüketim maddelerine yapılan zamlar malum, hayat pahalı, pazar malum- dönemde işverenlerimizin işçilik ücretlerine baskısı anlamına gelecektir, bu rakamları geçmeden bu teşviki alabilmek için. Dolayısıyla bu teşviki bizim üzerimizden, bizim fonumuz üzerinden yapmak yerine direkt olarak işçilere, işsizlere dağıtacak yollar bulmalıyız.

Bunu dikkate alacağımıza inanıyoruz Sayın Başkan; çılgılığımızı, sıkıntılarımızı.

Çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yapılan düzenlemeyle İşsizlik Fonu’ndan karşılanmak üzere işverene ödeyecekleri sigorta priminden düşülecek aylık 75 TL ödeme yapılması öngörülmüyor. Şimdi, arkadaşlar elbette kriz dönemlerinde işverenlere destek olabilir ama bu el asla ve asla işçinin cebine girmemelidir diyorum.

Ben, İŞKUR’un yayınladığı 2017, 2018, 2019 yıllarının istatistiklerini kapsayan İşsizlik Sigortası Fonu gelir ve gider tablosu var, oradan konuşmak istiyorum müsaadenizle çünkü rakamlar bugün çok konuşuldu, belki kafalar da karıştı.

Aralık 2019 bülteninde diyor ki: “Teşvik ve destek ödemeleri” başlığı altında “İşverenlere 2017’de 2,5 milyar lira, 2019 Ocak- Aralık itibarıyla da 16 milyar lira destek sağlanmış.” Şimdi, İŞKUR’un yayınladığı resmî istatistik yapılan düzenlemenin amacına ulaşamayacağını zaten çok net olarak ortaya koyuyor. Nasıl? Onu da örnekleyelim. Bakın, burada da 2017 yılında işverene verilen destek 6,5 artmasına rağmen... İşverene yapılan destek ne diye tarif edildi burada? “İstihdamı artırmak için düzenliyoruz.” denildi. Pekâlâ, buna karşılık istihdam artmış mı? Yine elimde her ne kadar rakamlarına tam güvenmediğimiz anlar olsa da TÜİK’in rakamları var. Diyor ki TÜİK: 2019 ve 2017... 2017 yıllık enflasyon yüzde 10,9; 2019’da enflasyon yüzde 13,3 yani istihdama da baktığımızda herhangi bir artış olmamış. Bunu görmek için TÜİK’in rakamlarını baz almak bile yetiyor. 2017’de yıllık işsizlik oranı 11’den 2019’da 14’e yaklaştığına göre demek ki işverenlere 6,5 kat daha fazla destek verilmesine rağmen bunun işsizliği önlemede bir yararı da olmamış. “Diyelim ki işverenlere Hazineden değil de İşsizlik Fonu’ndan teşvik vermeyi kabul ettik.” diyorum çünkü bunu da kabul etmiyoruz, İşsizlik Fonu amacına uygun olarak işsizler için kullanılmalı fakat gerekçede belirttiğiniz amaç, maalesef, hasıl olmuyor arkadaşlar.

Şimdi, devam etmek istiyorum. Yetmiş mi bu? Hayır yetmemiş. 2019 yılında işverenler İşsizlik Fonu'na verdiği her 100 liranın karşılığında 140 lira almışlar arkadaşlar. Bu veriler şunu çok iyi ortaya koyuyor ki İşsizlik Fonu amacına uygun kullanılmıyor. Bu Fon işsizliğe çare olmuyor, işsizler bu Fon'dan yararlanamıyor. Peki, İşsizlik Fonu işçiye derman olmuyor da yanında iki üç işçi çalıştıran bakkala, manava, market sahibine yani küçük esnafa derman oluyor mu? Eğer olmuş olsaydı son beş buçuk yılda 470 bin esnafımız kepenk kapatmazdı. Ayrıca, herhâlde işverenler aylık 75 lira destekleme alacağım diye işçi çıkarmaktan da vazgeçmez diye düşünüyorum.

Şimdi, arkadaşlar, gelelim esas noktaya, bu düzenlemenin esas amacına: Eğer siz yanınızda 100, 200 ve daha fazla asgari ücretli çalıştırıyorsanız bu düzenleme sizin işinize yarar. Kısacası, bu düzenlemenin amacı işsizlerin fonunu büyük sermayeye aktarmaktır. Ben bu anlamda teklif sahibine burada bir soru da sormak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Getirilen bu 27'nci maddenin İşsizlik Fonu'na toplam maliyeti ne kadardır, bunu da açıklamasını rica ediyorum.

Değerli arkadaşlar, hatırlarsınız asgari ücret belirleme sürecinde Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın “Bu konuda bir jest yapabiliriz.” sözleri gündeme gelmişti. 2.324 lira asgari geçim değil, asgari sefalet ücreti haline dönüştü bunu hepimiz kabul ediyoruz. Sayın Erdoğan'ın jestiyle “Asgari ücret 2.400 lira mı oldu?” diye kamuoyunda bir yanılsama da oldu ama görüldü ki jest, asgari ücretliye değil sermayeymiş. “Geçinemiyoruz.” diye kendini ateşe veren, çocuğuna okul harçlığı veremeyen, cebinde parası olmadığı için pazar alışverişine gidemeyen asgari ücretliler yeni yılda da umutsuzluğa ve çaresizliğe terk edildiler. Jest işçilere iyi bir yeni yıl hediyesi değil, yeni yıl kabusu olarak da âdeta geri döndü.

Değerli arkadaşlar, İşsizlik Fonu dâhil olmak üzere bütün tartışmaların odağında asgari ücret yer almaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, tamamlayalım lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bitiriyorum Başkan.

Türkiye'de bugün 10 milyona yakın asgari ücretli var. Asgari ücretli konularında şunları tekrar vurgulamalıyız.

Bir: Sosyal diyalogdan, adaletten bahseden iktidar yetkilileri, sendikaların taleplerine her zamanki gibi kulak tıkamıştır. Yaşanan bu süreç “Ben yaptım, oldu.” mantığıyla yürümüştür.

İki: Asgari Ücret Tespit Komisyonunun belirlenmesi tekrar İş Kanunu'yla olmalıdır. Komisyon, Cumhurbaşkanlığı teşkilat yapısı içinden çıkartılmalıdır.

Üç: Türkiye'de asgari ücretin belirlenmesi hem uluslararası hukuka hem de anayasaya aykırılık barındırmaktadır.

Dört: Asgari ücret belirlenirken sadece işçinin değil, geçindirmekle yükümlü olduğu ailesinin de durumu hesaba katılmalıdır.

Beş: Asgari ücretin yarısı vergi ve kesintilere gitmektedir, asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır. Kanal İstanbul'a 110 milyar lira gömmek isteyenler asgari ücretten vergi almamayı çok görmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Son cümlem Sayın Başkanım.

Asgari ücreti jest olarak değil arkadaşlar, asgari ücreti bir hak olarak görelim. İşçinin İsviçre bankalarında hesap açtıracak bir gücü olmadığına göre, alacak olduğu ücreti bakkalda, kasapta, manavda harcayacağına göre ve mutlaka bu da ekonomiye geri döneceğine göre asgari ücretten vergiyi almayalım ve insanca, insan onuruna yaraşır bir şekilde insanların geçinmesine bu ülkede vesile olalım.

Teşekkür ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Asgari ücretin yarısının vergi olduğunu nasıl hesapladınız, hangi verilere dayanarak hesapladınız? Yani “Asgari ücretin yarısı vergiye gidiyor.” diyorsunuz ya.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Nilgün Hanım, size söz vereceğim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aslında merak ettim “yarısı” deyince yanlış bir bilgi gibi geldi bana, onu bir açıklayabilirse eğer. Hani “Asgari ücretin yarısından vergi alıyoruz.” diyor ya, o yarısından aldığımız vergi...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Yarısı kadar.” dendi...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Yarısı kadar” değil, “Yarısından alıyorsunuz.” dedi.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Asgari ücretin yarıya yakını vergiye gitti.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yarıya yakını vergiye nasıl gidiyor, işte onu merak ediyor, nasıl yarıya kadarı vergi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Merak ediyorum, neye dayandırarak, hangi verilere dayandırarak bunu söylüyorsunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi verilere dayanarak söylüyorsunuz?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – SGK’nin...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Arkadaşlar, lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – O, yanlış bir bilgi bence, sizde yanlış bilgi var. Size gelen bilgi, yanlış bilgi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dolaylı vergiler ayrı şey.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – O kimin cebine gidiyor? Toplam vergilerin yüzde 70’i dolaylı vergiye gidiyor ona bakarsanız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, asgari ücretin dolaylı, dolaysız...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Doğru bilgi verelim Sayın Girgin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hayır, yanlış değil; doğru bilgi veriyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Nasıl doğru oluyor?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Asgari ücretin yarıya yakını -DİE raporlarında da mevcuttur- vergilere gitmektedir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir: Kesilen gelir vergisi.

İki: Kesilen SGK primi.

Üç: Harcadığı paradan alınan KDV’ler! Yüzde 70’e çıkar ya!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Böyle bir hesaplama usulü yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakanım, Maliye Bakanlığı yaptınız ama ben de mali müşavirim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ödediği vergiyi hesaplamıyor musunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Öyle bir şey var mı ya! Öyle bir şey yok Sayın Bakanım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hâlâ anlayamadınız!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Değerli arkadaşlar, 1 maddemiz kaldı ama bu madde de çok önemli, Genel Kurul da tatil, biliyorum hepimizin sabrı taşıtı; kusura bakmayın ama şöyle bir şey var Nilgün Hanım: Bir para ödüyünüz, yılda ortalama 10 milyar yani çok önemli bir meblağ bu meblağ da. Bunun karşılığının olması lazım, onu tartışıyoruz.

Şimdi, bakın, gelir-stopaj-vergisi faal mükellef sayılarına bakıyorum, mesela 2017’nin Ocak ayında 2 milyon 604 bin gelir-stopaj-vergisi faal mükellef sayısı var. Bu, 2019’un aralığında 2 milyon 888’e çıkıyor yani 204 binlik bir artış var. Bu, kamudaki artış, kamuda artış bu kadar zaten aşağı yukarı; bu, özel sektörde bir artış getirmemiş demek ki. Bunları da dikkate alarak bu ödemeleri yapmamız lazım, yılda 10 milyar lira ödüyünüz, bunu daha etkili bir şekilde yapmamız lazım. Ne kadar kişinin işinden olmamasını getirdi bu? Bunu bilemiyoruz yani öyle bir rakam veremiyor Bakanlık, öyle bir çalışma yapmamış; bunları bilebilmemiz lazım. İşsizlik Fonu’ndan bu parayı harcıyoruz, bakın, yılda o zamanlar 10 milyar lira yani ayda 1 milyar lira işverene işçi için destek veriyoruz. Çok önemli bir meblağ bu ve 6 milyona yakın da kayıt dışı çalışan var. Bunları hesabı katarak bu işi yapmamız lazım, bu parayı ödememiz lazım. Yani evet, teşvik ediyoruz, sonuç ne oluyor? Bu kadar parayı verdikten sonra, yılda 10 milyar verdikten sonra karşılığı ne oluyor, bunu bilmiyoruz henüz. Bakın, Bakanlık bununla ilgili rakamları veremiyor ama farklı yerlerden, Maliyeden vesaire kontrol edince daha farklı olduğunu görüyoruz.

Bakın, 2018 bütçesinin kesin hesabı rakamlarından çıkarıyorum, gelir vergisi tevkifatıyla ilgili net tahsilat aşağı yukarı 129 milyar. Bunların çoğu kamudan biliyor musunuz? Yani tam, net bilgilerimiz olsa bunun çoğunun kamudan geldiğini, özel sektörden daha azının olduğunu bileceğiz. Buna göre teşvik vermemiz lazım, bilerek vermemiz lazım yani faydası olması lazım. İyi niyetinizi anlıyorum ama ne yaptığımızı bilmiyoruz, şu anda. Nilgün Hanım, daha önceki uygulamaların ne getirdiğini bilerek yapmıyoruz bu işi; bilerek yapmamız lazım. Yani, bakın, tabii ki burada herkes yurtsever, vatanını seven milliyetçi insanlar, bundan şüphe yok ama bunu yaparken de bu duygularımızı kullanabilmemiz lazım, doğru yapmamız lazım bu parayı harcarken. Niçin yapıyoruz bunu, karşılığında ne var? Geçmişteki uygulamanın karşılığının ne olduğunu henüz bilmiyoruz. Bu uygulamanın, bu getireceğimiz uygulamanın ne yapacağını, ne getireceğini de bilmiyoruz. Bunları net olarak ortaya koyabilmemiz lazım. Bakanlığın bunu bize verebilmesi lazım ki bu parayı harcayalım.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ ol Sayın Vekilim.

Sayın Sındır...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bir söz alabilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Size daha yeni verdim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Hayır, bir cevap vermek için. Verebilir miyim şu an?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biz bunu bitiremeyiz ki böyle.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Soru-cevap diye bir şey var mı?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Bitmeyecek zaten, nasıl olsa trafik yoğun şimdi, eve gidemeyeceğiz.

Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teklif sahibine cevap olsun diye söylüyorum.

Şimdi, asgari ücretin toplam maliyeti 3.006 lira, yüzde 100 kabul ediyoruz. Sigorta primi işçi payı yüzde 12.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hocam, onları biliyoruz zaten yani.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İşsizlik sigortası primi işçi payı yüzde 1, gelir vergisi matrahı yüzde 72, gelir vergisi yüzde 11, damga vergisi yüzde 1, doğrudan kesintiler toplamı yüzde 39; asgari geçim indirimi, ele geçen ücret ve dolaylı vergiyi yüzde 12 kabul ettiğimizde, yüzde 39 doğrudan kesinti, dolaylı vergi yüzde 12, toplam yüzde 51.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Çocuk sayısı etkiliyor mu?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Asgari geçim indirimini ne saydınız?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Hayır, şöyle, yüzde 39 doğrudan kesintiler, yüzde 12 de dolaylı vergi, asgari ücretin harcamaları dolaylı vergi olarak, yarısını bu şekilde hesap ediyoruz. Onlar da sonuçta vergi yani.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 84 milyon dolaylı vergi, sadece o değil ki.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Onun için zaten vergilerin kaldırılmasını istiyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, İşsizlik Sigorta Fonu, aslında, görünen o ki “İşveren Destek Fonu’na” dönüşmüş. 2018 yılında işveren desteklerinin fona işverenler tarafından ödenen primlere oranı yüzde 116’ya yükselmiş. Yani diğer bir ifadeyle, 2018’de işveren fona 9,2 milyar koymuş, fondan 10,7 milyar geri almış.

Şimdi, burada, bu maddenin gerekçesinde “istihdamı desteklemek için iş gücü maliyetlerini azaltmak üzere” diyor. Burada “istihdamı artırmak” ifadesinden özellikle sakınılmış, kaçınılmış. İstihdamı artırmak gibi bir amaç yok, hedef yok. “İstihdamı desteklemek için, iş gücü maliyetlerini azaltmak üzere...”

Şimdi, iş gücü maliyetlerini azaltarak işveren ekonomik koşullar altında ezilmesin, kepenk kapatmasın, varlığını sürdürebilsin de istihdam hiç olmazsa varlığını sürdürsün yani korunabilsin. Yoksa, istihdamı artırmak için verilen bir fon değil. Şimdi, ben, başka böyle bir desteklemenin, böyle bir rakamın İşsizlik Fonu’ndan verilmesini asla kabul etmiyorum. İşsizlik oranı ve işsizlerin talebi konularına girmeyeceğim, bunu DİSK Temsilcisi MADEN-İŞ Genel Başkanı çok güzel ifade etti, oraya girmeyeceğim ama şunu söylemek istiyorum ezcümle: Yani, şu rakamda bir desteği tarımsal üretime artı koysanız hem tarımsal üretimde yaratacağınız istihdam hem tarımsal üretimde yaratacağınız üretim artışı, verimlilik artışı, kalite artışı bu ülkeye çok daha fayda, yarar sağlar diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu çok bekledi. Sayın İpekyüz, biraz sabrederseniz Sayın Bakırlıoğlu’na söz vereyim.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, burada şunu görmekteyiz: İşverenin iş gücü maliyetinin azaltılması yönünde İşsizlik Sigortası kullanılmakta. 2018 yılında toplam 34,6 milyar liralık bir geliri varmış. Burada “işverene teşvik ve desteklemeler” adı altında 10,7 milyar liralık bir ödeme yapılmış. Bunun üzerine Aktif İşgücü Programı ödemesini, işbaşı eğitim ödemelerini de koyduğu zaman bu rakam 17,4 milyar liraya kadar çıkıyor. Buna karşılık işsizlik ödeneği 5,8 milyar olmuş.

Biraz evvel Sayın Başkanının söylediği gibi, 2018 yılında işveren teşviklerinin işveren prim ödemelerine oranı yüzde 116’ya çıkmış. Bu oran 2016 yılında yüzde 14’müş. İşveren teşviklerinin toplam gelire oranı 2016 yılında yüzde 4 iken 2018 yılında yüzde 31 olmuş. Yani burada işveren teşviklerinin toplam gelire oranının yıllar içerisinde ne kadar arttığını görmekteyiz. Buna karşılık işsizlik sigortası ödemesinin toplam gelire oranının da ne kadar azaldığını görmekteyiz.

Aynı rakamlar, 2019 yılında 40 milyar lira bir geliri var bu İşsizlik Fonu’nun. Bu 40 milyar liradan toplam 19 milyar lira teşvik, Aktif İşgücü Programı ödemeleri ve işbaşı eğitim ödemelerine para ayrılmış. Yani biraz evvel kendiniz de söylediniz, yaklaşık her 2 başvurudan 1 tanesi ancak bu işsizlik sigortasından faydalanabiliyor.

Burada şöyle bir sıkıntı var: Esasında bundan faydalanacak insan sayısının artırılması lazım. Yani ne oluyor? İş akdi feshinden önceki son üç yıl içerisinde altı yüz gün prim ödeme şartı var. Peki, biz neden böylesine ekonomik kriz varken bunu üç yüz güne düşürmeyi düşünmüyoruz, iki yüz güne düşürmeyi düşünmüyoruz? Yani bu fondan işsizlerin -esas para, kaynak alması gereken işsizlerin- daha fazla katkı almasını neden düşünmüyoruz? Evet, işverenler zor durumda, ekonomik kriz var ancak işçilerimiz daha zor durumda. Daha kötü bir gerçek var, işsizlerimiz perişan durumda, insanlar intihar ediyor. Bana göre, burada olması gereken, bizim bu fondan daha fazla işsizlerin faydalanmasını sağlayacak düzenlemeleri yapmamız lazım. Altı yüz prim günü yerine üç yüz gün gibi konuları tartışmamız lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Aslında, isme baktığımızda “İşsizlik Fonu”, hepimizin benimsediği ve hem normal sosyal devlet anlayışında hem siyasi tercih olarak olması gereken bir şey ve daha çok desteklememiz lazım fakat tercihlerimize baktığımızda, ilk çıktığı günden bugüne kadar -yani ben bilemiyorum ama burada yetkililer- var 8-9 kez değişmiş, çeşitli vesilelerle getirilmiş, değişmiş ve bir şeyde değişim varsa o değişimde insan verilere bakar, neye yönelik değişmiş. Kim daha kazançlı çıkıyor, yararlanıyor, baktığımızda da o zaman tercihler ön plana çıkıyor. İşsizlik Fonu ilk çıktığında daha çok işçilerle ilgili düşünülmüş ve benim bildiğim 9 kez –ama yetkililer düzeltebilir- yapılan değişikliklerle giderek işverenin lehine değişiklik olmuş. En son mesela 22 Şubat 2019’da yani bundan dört beş gün öncesi için bir yıl öncesine gittiğimizde, tekrar bir torba kanunla biz İşsizlik Fonu’ndan işverenlere teşvik sağlanması için, SGK’ye olan borçlarının silinmesi için Mecliste oylama yapmıştık ve bizler karşı çıkmıştık o zaman; bunun doğru olmadığını, isminin İşsizlik Fonu olduğunu söylemiştik ama yine işverenler tercih edilmişti.

Şimdi, bir taraftan da baktığımızda, zaten Türkiye bir krizde, krizde bir miktar para toplanıyor, işsizlikle ilgili her gün bir haber ve ciddi potansiyel taşınmakta. Türkiye’de şu anda kadınlar ve genç işsizler had safhaya ulaşmış, Avrupa’daki en üst düzeyde ve mevcut işi olup iş kaybetmekle karşı karşıya olanların birçok problemi var.

Şimdi, arkadaşlarımızın birçoğu özetledi, ben de değişik verilerden baktım. Sadece İŞKUR'un 2019'daki rakamlarında işverenler İşsizlik Fonu'ndan 19 milyar 97 milyon almışlar, işsizler 10 milyar almışlar. Yani İşsizlik Fonu'ndan işveren 19 milyar alıyor, işsizler 10 milyar. Burada haklı olarak şu söylenebilir: "Aslında işverenler direkt cebine atmıyor, bunu çeşitli yatırımlar ve istihdam için kullanıyorlar." Ama sonuçta, biz bir taraftan işsizlerden söz ediyoruz ve krizden söz ediyoruz ve her gün haberlerde çıkan sonuçlara bakıyoruz.

Bir diğer konu, 2013 ile 2014 arasında -bir çalışma yürütülmüş- giderlerin gelirlere oranına baktığımızda yüzde 28; 2017'de yüzde 49; 2018'de yüzde 68; 2019'da yüzde 90'a ulaşmış yani bir adaletsizlik söz konusu. Bu 19 milyar ve 10 milyar oranına baktığımızda, 2019 yılı içerisinde kendilerine düşen pay üzerinden işverenler normalde ne kadar para yatırmışlar? Yatırdıkları para 11 milyar 31 milyon. Ne kadar almışlar? 19 milyar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - O 19 milyarın içerisinde aktif iş gücü programları var mı?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – 16 milyar 58 milyon teşvik desteği, 3 milyar 39 milyon işbaşı eğitimi.

Şimdi, Sayın Başkan, böyle olunca... Ne olursa olsun, ismi üstünde İşsizlik Fonu; istihdam, eğitim, çıraklık eğitimi, birçok şey var ve Türkiye'de bununla ilgili gerçekten mevzuatta ve farklı bakanlıklarda kurumlar da var yani gele gele İşsizlik Fonu'na mı ihtiyaç duyuluyor?

Bir diğeri, normalde "İşsizlik Fonu" dediğinizde sivil toplum örgütünün oradaki temsilcileri veya işçi sendikalarının oradaki temsilcileri de çok önemli. Şu anda 1'e 6 oranına düştü ve yetki neredeyse tek bir makama bağlandı. Şimdi sendika yöneticileri de buradaydı. Sendika yöneticilerinin olmadığı bir yerde bu daha ciddi sıkıntılara neden olmakta. Amaçtan uzaklaşıyoruz, Türkiye İş Kurumuna para aktarıyoruz, fon gelirleri azalıyor, fonun gideri artıyor, fondan vergi alma, fonu hazineye devretme ve öyle bir hâle geldik ki Soma'da facia oluyor, hadi buraya dönelim, başka bir yerde oluyor... Yani nasıl ki deprem vergisi toplanıyordu -nereye gittiği konusunda epey bir spekülasyon çıktı- şimdi de İşsizlik Fonu, hep ihtiyaç duyulduğunda üstünde değiştiriliyor ve birileri tercih ediliyor. Yani Türkiye'de mesela Kamu İhale Kanunu da 190 kez değişti, hep birilerinin lehine dönüştürüldü. İşsizlik Fonu'nda da gerçek bir şey yapmak istiyorsak bunun işsizlik için kullanılması lazım, amacı dışında kullanılmaması lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Asgari ücretli çalışanlara 75 lira prim desteğiyle alakalı kanun teklifinin maddesini görüşüyoruz, işverene destek primini görüşüyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ben geneli üzerindeki konuşmamda da işveren ile işçinin ayrılmaz bir bütün olduğunu söylemiştim, yine aynı şeyleri tekrarlayacağım: İşveren ile işçi bir bütündür, birbirinden ayrılamaz. Az önceki konuşmacı arkadaşlarımız da bahsettiler, işveren olduğu zaman eğer işçi yoksa o iş yerinin ayakta durma şansı çok zayıftır, işveren olmayınca da işçinin iş bulma alanı hemen hemen sıfır noktasına kadar gelebilir. Dolayısıyla işçiyi de işvereni de birbirine rakip gibi değil, işveren ile işçiyi yan yana yürüten, birbirine destek veren iki kesim olarak görmemizde fayda var. Yani ikisinin birden ayakta durması için, beraber yol gidebilmeleri için, beraber koşturabilmeleri için, daha rahat bir hayat yaşayabilmeleri için birlikte düşünmemiz lazım.

Burada, hepimizin üzerinde durduğu nokta şu: İşte "Efendim, fonun amacı nedir, İşsizlik Fonu kime hizmet ediyor?" diye arkadaşlarımızın birçoğu söyledi. Ben size kısaca ifade edeyim değerli arkadaşlar: Şimdi "İşsizlik Fonu" dediğimiz zaman, amaç sadece prim ödeyenlere işsiz kaldıklarında

ödeme yapmak değil ki, bunun bir sürü amacı var; aynı zamanda, istihdamı artırıcı ve koruyucu tedbirler almak, iş gücünün niteliklerini artırmak, iş gücü piyasası araştırmaları yapmak, bu kapsamda fondan işsizlik ödeneği, kısa çalışma ödeneği, yarım çalışma ödeneği, Ücret Garanti Fonu ödemesi gibi ödemeler yapılmakta; ayrıca işbaşı eğitim programları, mesleki eğitim kursları, girişimcilik eğitimleri, toplum yararına programlar, staj destekleri gibi programlarla da iş gücünün istihdam edilebilirliği artırılmakta. Yani, baktığımızda “İşte çalıştı, işten ayrıldı. Bu, en kolay şekilde paraya nasıl ulaşsın?” gibi bir şeye getirip bu İşsizlik Fonu’nu çok dar kapsamlı düşünmek bence bizi yanlışlığa götürür değerli arkadaşlar.

Ayrıca, 2019 yılında aktif programlar uygulamış İşsizlik Fonu. Ne yapmış? İşbaşı eğitim programı yapmış. Kaç kişi faydalanmış bundan? 402.395 kişi faydalanmış. Meslek edindirme programı uygulamışlar. Kaç kişi faydalanmış? 124.920 yani 125 bin kişi faydalanmış. Girişimcilik eğitim programı düzenlenmiş. Kaç kişi faydalanmış? 41.107 kişi faydalanmış. Yani İşsizlik Fonu’nun amacı bir tek “Çalıştım, işten ayrıldım. Hadi bir yıl, altı ay, sekiz ay maaş ödeyelim. Bu Fon’un amacı bu kadardır.” demek, bizi İşsizlik Fonu’na büyük bir haksızlık yapmaya kadar götürür.

Evet, değerli arkadaşlar, bu Fon’u kim kurduysa teşekkür ediyoruz. 2000 yılında kurulmuş. O günden bugüne geldiğimizde, baktığımızda hakikaten İşsizlik Fonu’ndan faydalanma şartları zorlaştırılmış mı, kolaylaştırılmış mı; buna bakmak lazım. Ben, Sayın Paylan’a konuşmasında dedim ki: Biz kolaylaştırıyoruz. “Daha da kolaylaşsın.” diyor. Kolaylaştırıyoruz, “Daha da kolaylaşsın...”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, daha da kolaylaşsın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama bir şey yok yani bir rakam yok, bir takvim yok, etki analizi yok, “Daha da kolaylaşsın...” Yani bir senede parayı bitirelim, dağıtalım, daha da kolaylaşsın. Evet, değerli arkadaşlar, “Daha da kolaylaşsın.” diyerek burada Komisyon üyesi olarak konuşma yapmamız İşsizlik Fonu’nu yok saymamız demektir. İşsizlik Fonu’nun bir sene sonra kapanmasına sebebiyet verebiliriz. Sayın Paylan, etki analizi yapıp daha ne kadar kolaylaştırmamız gerektiğini ortaya koymamız lazım.

Değerli arkadaşlar -diğer bir konu- şimdi konuşmacı arkadaşlarımız ifade ettiler “Asgari ücretin yarısı vergiye gidiyor.” diye. Ben bütçenin geneli üzerindeki konuşmamda da söyledim: Bir asgari ücretli kardeşimiz; evli, bekâr, 1 çocuklu, 2 çocuklu, 3 çocuklu; hepsinin ödediği vergi oranları farklı. Ve şunu ifade etmiştim o zaman: Sayın Paylan, Sayın Şener “Asgari ücretli arkadaşlarımız 18 bin liranın üzerine çıktıktan sonra ikinci vergi dilimine girmesinler. İkinci vergi dilimi yükünden arkadaşımızı kurtaralım.” diye beyanda bulunmuştunuz değil mi arkadaşlar? Ben o zaman da ifade ettim, sendikacı arkadaşlarımız da duysunlar: Bir asgari ücretli kardeşim ikinci vergi dilimine kesinlikle girmiyor arkadaşlar. Kanuni düzenlemesini biz burada yaptık, bunu tekrar tekrar söylemeyin. Hiç olmazsa siz, işçi sendikaları bunları bilin arkadaşlar.

Mesela, şu var: Asgari ücretli bir kardeşimiz evliyse, 3-4 çocuğu varsa ilk sekiz ay sıfır vergi veriyor dedim ben. Az önceki arkadaşlarımız “Efendim, yarısı vergiye gidiyor...” Arkadaşlar, tamam, mali müşavirim, geneli üzerindeki konuşmamda size ifade ettim, belgeleri de verdim ama size her seferinde, her oturumda asgari ücret dersi anlatamam ki, vaktimiz yok o kadar zaten. Ama ben tekrar tekrar bir daha söyleyeyim madem: Değerli arkadaşlar, yıl içerisinde, asgari ücretli bir arkadaşımız bekâr ise yüzde 5,5 -yarısı filan değil, yüzde 5,5 arkadaşlar- evliyse yüzde 4,5; 1 çocuğu varsa yüzde 3,73; 3 çocuğu varsa 1,32 vergiye tabi. Bunlar rakamlar, mali müşavirlere gittiğinizde bunu verirler size veya Gelir İdaresinden rica edelim, arkadaşlarımız çıkarsınlar tablo hâlinde, Sayın Başkanım ben de sizden rica ediyorum. Hakikaten şu kolonun bir tanesi asgari ücretlinin vergi yükü -benim muhasebe

büromda var- asgari ücretlinin SSK primi ne kadar tutuyor, vergi yükü ne kadar, baktığımız zaman orada gözüküyor. Buraya biz koyalım, altı ay dursun orada, ona bakalım. Hiç olmazsa “Asgari ücretli vergi yükünün altında eziliyor.” demeyelim arkadaşlar, bunu yapmayalım.

Arkadaşlar, geneli üzerindeki konuşmamda da ifade etmiştim, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan faydalanmanın koşullarını rahatlattık. Gönül ister ki değerli arkadaşlar, ülkemizde bütün işverenlerimiz hakikaten çok rahat bir ortamda işlerini yapsınlar, Türkiye’de kayıt dışılık bitsin, herkes iş bulsun, herkes asgari ücretin 5 katı maaş alsın, işverenlerimiz vergilerini ödesinler, SSK primlerini ödesinler. Böyle bir şeyi ben de hayal ediyorum yattığımda, bunu hayal etmeye devam edelim ama Türkiye’nin de gerçekleri var, gerçekler üzerinden siyaset yapalım. Ona göre hem İşsizlik Fonu’nu hem de asgari ücret desteğini... Baktığımızda, işverene verdiğimiz her bir desteğin işçiye yaradığını, bir şekilde işçiye yansıdığını... Tabii ki işverene de yansıyor, maliyeti azaltıyoruz çünkü. Biz, işverenleri korumuyoruz demiyoruz ki. Zaten bunun amacı bir, bu destekle beraber istihdamı korumak; iki, istihdamı artırmak; üç, değerli kardeşlerim, işverenin maliyetini de bir nebze olsun rahatlatmak, onların maliyetini azaltmak. Amacımız budur, başka da bir amacımız yoktur.

Tekrar teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Sağ olun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Değerli arkadaşlar, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 27’nci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşsizlik Sigortası Fonu’nun işsizler yararına kullanılması için bu maddenin teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz ve Sayın Uğur Aydemir’i yanlış bir ifadede bulunduğu için de düzeltmek istiyorum. Bakın, bekâr ve çocuksuz bir işçi için evet, yıl boyunca asgari ücret değişmiyor Sayın Başkan ama evli ve çocuklu asgari ücretliler asgari geçim indiriminden dolayı ikinci dilime sekizinci aydan sonra girdiği için onların maaşları düşüyor ve son aylara doğru bekâr ve çocuksuz maaşına kadar düşüyor maaşları Uğur Aydemir. “Mali müşavirim.” diyorsunuz ama maaşları düşüyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O zaman, ben size o belgeleri bir daha vereyim. Ama ne yapayım şimdi? Anlamak istemiyorsanız yapacak bir şey yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır; düşüyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle: Asgari ücretin üzerinde bir maaş söz konusu ise o zaman...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, değil, değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Asgari ücretliler için konuşuyorum ben, asgari ücretli kişiyi kastediyorum. Asgari ücretin üzerinde alıyorsa bunu söylemiyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Aile yardımı var, aile yardımı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Benim söylediklerim kayıtlardadır, tutanaklardan al.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın siz diyorsunuz ya, Sayın Cumhurbaşkanı diyor ya “Üç çocuk yapın, üç çocuk yapın.” İlk yedi ayda bunun teşviki var ama yedinci aydan sonra, üç çocuk sahibi olan asgari ücretlinin bir üst gelir dilimine geçtiği için maaşı düşüyor ve son aylara doğru bekâr bir ...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yanlış düşünüyorsun, yanlış ifade ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Düşüyor, düşüyor, düşüyor; ilk yedi ayda eline geçen geçmiyor. Daha sonra...

UGUR AYDEMİR (Manisa) – Yanlış konuşuyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben sizi kesmedim.

Daha sonra maaşı düşüyor arkadaşlar.

Neyse, konumuza gelelim, bu asgari ücret fonunun işsizler ve işçiler yararına kullanılması için bu maddenin teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına dair bir önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“EK MADDE: 4447 sayılı Kanun’un 50’nci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

‘Madde 50/A- 180 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsize 180 gün.’”

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Somut bir örnek getirin.” dedi ya Sayın Uğur Aydemir, somut bir örnek getirdik. İşsizlik Sigortası Fonu’ndan yararlanma şartını kolaylaştıralım diyoruz arkadaşlar. Son üç yılda, sendikadan arkadaşımızın da söylediği gibi, altı yüz gün çalışma şartı yerine yüz seksen gün çalışma şartını getirelim, işsiz kalma durumunda, vatandaşlarımız yüz seksen gün çalışmışlarsa İşsizlik Sigortası Fonu’ndan yararlansınlar diyoruz Sayın Uğur Aydemir. İsterseniz etki analizini de verebilirim Sayın Uğur Aydemir. Bakalım, desteklerinizi bekliyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, 36’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 36- 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanununun 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasına “çok vatandaşlık hakkına sahip olanlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yurt dışında doğup yurt dışında ikamet eden ve süresiz ikamet iznine sahip olanlar” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yine, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan gelen talep üzerine hazırladığımız bir maddeyle, Türkiye’de ikamet etmeyen, yurt dışında doğmuş, orada yaşayan ve süresiz oturma izni olan gençlerimizin, üç yıl çalışma şartını kaldırarak dövizli askerlikten yararlanmasını sağlıyoruz. Normalde, üç yıl çalışma şartı da vardı, böylelikle, üç yıl çalışma şartını kaldırarak uzaktan eğitim yoluyla dövizli askerlikten yararlandırıyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına yönelik önergelerimiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifine aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE...- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemelerinin yatırıldığı yabancı para cinsinden kurulan emeklilik yatırım fonlarından elde edilen irat tutarının tespitinde kur farkı dikkate alınmaz.”

Cemal Öztürk

Yaşar Kırkpınar

Bekir Kuvvet Erim

Giresun

İzmir

Aydın

Sami Çakır

Kocaeli

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sigortalar Birliği Genel Sekreterimiz burada.

Çok kısa bir bilgi alalım sizden.

Buyurun.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ MEHMET AKİF EROĞLU – Malumunuz, dün dövizli BES’le ilgili maddeler kabul edilmişti Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz; şimdi, hâlihazırdaki bireysel emeklilik sistemindeki vergi mevzuatına göre baktığımızda, 75’inci maddede, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile birikim tutarı arasındaki fark stopaja tabi oluyor, matrah oradan oluşuyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kur farkından dolayı.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ MEHMET AKİF EROĞLU – Eğer kur farkı için böyle bir istisna getirmesek dövizle yapılacak katkı paylarında da o kur farkı vergiye tabi olur diye böyle bir önerge verme ihtiyacı hissettik, sadece irat vergiye konu olsun istiyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Önergeyi kim verdi dediniz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Cemal Öztürk ama sizin arkadaşlarınız da destek sağladı, Sayın Hamzaçebi de destek sağladı.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yok, beyefendi “Böyle bir önerge verdik.” dedi de...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır; önergeyi o vermedi tabii ki. O, önerisini getirdi bize, biz de öneri olarak...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Öneri yani...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya, arkadaşlar, arkadaşımız muhtemelen ilk defa geliyor buraya, olabilir bu tür şeyler. Bir teklifte bulundular bize, Sayın Kuşoğlu, Sayın Hamzaçebi, Gelir İdaresi Başkanlığındaki arkadaşlar oturdular, konuştular ve böyle bir metin olması gerektiğine karar verdiler, biz de önerge olarak buraya getirdik efendim.

Diğer önergeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini saygılarımızla arz ederiz.

“Madde- 12/04/1991 Tarihli ve 3713 sayılı Terörle mücadele kanununun 21’inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere, aşağıdaki fıkra ilave eklenmiştir.

‘Birinci fıkranın (h), (i) ve (j) bentleri kapsamında hayatını kaybedenler ile bu bentler kapsamında bulunmasa dahi kanun kapsamında aylık bağlanmasına hak kazananlar ile bu kapsamda aylık almakta iken vefat edenlerin dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar malulün yada ölenin kendisine bağlanacak aylıktan daha düşük olamaz, bu nedenle ilgililere fazla olarak yapılan ödemeler, faturası karşılığı sosyal güvenlik kurumunca hazineden tahsil edilir.”’

Cavit Arı

Emine Gülizar Emecan

Abdüllatif Şener

Antalya

İstanbul

Konya

Süleyman Girgin

Kamil Okyay Sındır

Muğla

İzmir

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, gerekçeyi mi okutalım?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçe.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bilindiği üzere, terörle mücadelede şehit olanların dul ve yetimlerine 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 21’inci maddesine göre bağlanmaktadır. Ancak, dul ve yetimlerine bağlanacak aylığın toplam tutarı, belirli hisse ve oranlarda pay edildiğinden oldukça düşük oranlarda, örneğin 630 TL gibi olabilmektedir. Bu sorun, 667 sayılı KHK’nin 7’nci maddesi ile 15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemi ile bu eylemin devamı niteliğindeki eylemler sebebiyle hayatını kaybeden veya malul olan sivillere bağlanan aylıklar maddesinde çözümlenmiştir. Söz konusu 667 sayılı KHK’yi yasalaştıran 6749 sayılı Kanun’un 7’nci maddesi de aynı hükmü içermektedir. Fakat diğer terörle mücadele faaliyetlerinde şehit olanların dul ve yetimleri bu iyileştirmeden mahrum kalmıştır. Şehitlerin dul ve yetimleri arasında ayrıcalık yapan bu düzenlemenin ortadan kaldırılması için kanuni düzenleme şarttır. Bunun için, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 21’inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere yukarıdaki fıkranın ilgili kanun metnine eklenmesi gerekir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani eşitsizliğin devamı üzerine karar alınmış oluyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde: 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 50. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hizmet Akdinin sona ermesinden önceki son beş yıl içinde çalışmış olanlardan;

- a) 300 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 360 gün,
- b) 540 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan işsizlere 480 gün,
- c) 780 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 600 gün süre ile işsizlik ödeneği verilir.”

Süleyman Girgin

Bülent Kuşoğlu

Emine Gülizar Emecan

Muğla

Ankara

İstanbul

Cavit Arı

Kamil Okyay Sındır

Antalya

İzmir

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRGIN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Arkadaşlar, bu önergede özellikle mevsimlik işçilerin, geçici tarım işçilerinin ve turizm sektöründe çalışan işçi arkadaşlarımızın ve benzer düzeyde çalışan işçi arkadaşlarımızın işsizlik sigortasından faydalanması düşünülmüştür.

TÜİK'e göre Türkiye'de Kasım 2019 itibarıyla 4 milyon 396 bin işsizden sadece 595 bini işsizlik sigortasından yararlanmıştır. İşten kendi isteğiyle ayrılan işçi bu haktan yararlanamamaktadır. Ayrıca, işten çıkarılan işçi son üç yıl içerisinde en az altı yüz gün prim ödemişse yine işsizlik parası alamıyor. Bu nedenle, mevsimlik ve kampanya işlerinde çalışanlar yani özellikle turizm bölgelerinde, otellerde veya turizm sektörünün çeşitli iş kollarında çalışanlar, tarım işçileri, orman işçileri ve geçici işçiler, işsizlik ödeneğinden yararlanamamaktadırlar. Bu işçilerden prim kesintisi yapılmasına rağmen meydana gelebilecek işsizlik hâllerinde işsizlik ödeneği alamadıkları için bu adaletsiz durumun düzeltilmesi gerekmektedir. İşsizlik oranlarındaki artış ve işsizlik sonrası işsiz kalanlar için kullanılması gereken fonun büyüklüğü göz önüne alındığında, fonun işsizler için yeterli kadar etkin kullanılmadığı da ayrıca görülmektedir.

Önergeyle meydana getirilen değişiklikle işsizlik sigortasından yararlanma koşulları hafifletilmekte, bu kapsamda yüz yirmi gün aralıksız çalışma şartı kaldırılmakta, son üç yıl içerisinde altı yüz gün prim ödeme şartı “son beş yıl” olarak değiştirilmekte ve en az prim ödeme süreleri azaltılmakta, prim ödeme tutarı ve süreleri de artırılmaktadır. Vermiş olduğumuz önergeyle işsizlik sigortasından yararlanmanın ağır koşulları nedeniyle işsizlik sigortasından yararlanamayan arkadaşlarımızın, vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi ve işsizlik sigortasının vatandaşlarımız için daha etkin ve kapsamlı kullanılmasının önü açılmaktadır.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde: 22/5/2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 36. Maddesine aşağıdaki 6. Fıkra eklenmiştir.

“2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ile 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında rödovans sözleşmesi çerçevesinde yeraltı maden işletmeciliği yapan şirketlere ait işletmeler, ilgili bulunduğu hesap dönemleri sonu itibarıyla kıdem tazminatı yükümlülüklerini hesaplamaları ve bu yükümlülük nedeniyle cari dönemde ortaya çıkan kıdem tazminatı artışları için karşılık ayırmaları şarttır. İlgili kamu kurumu, bu karşılıkların ayrılıp ayrılmadığını her yıl denetlemekle yükümlüdür. Söz konusu karşılıkların ayrılmaması durumunda rödovans sözleşmesi re'sen sonlandırılır. Bu fıkra kapsamındaki işyerlerinde çalışan ve iş sözleşmesi kıdem tazminatını hak edecek şekilde sonra ermiş olan çalışanların kıdem ve ihbar tazminatları ile diğer alacaklarının ödenmemesi durumunda söz konusu alacakların ödenmesinde ilgili kamu kurumları asıl işveren sayılır ve şirketle birlikte müteselsilen sorumludurlar.”

Süleyman Girgin

Bülent Kuşoğlu

Emine Gülizar Emecan

Muğla

Ankara

İstanbul

Cavit Arı

Kamil Okyay Sındır

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Antalya

İzmir

Manisa

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Girgin, gerekçe mi okunsun, söz mü talep ediyorsunuz?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Konuşmak istiyorum Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun efendim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, cumhuriyet tarihinin en büyük iş kazası 13 Mayıs 2014 tarihinde Soma'da meydana geldi. Yaşanan üzücü kazanın ardından Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütün partilerin uzlaşmasıyla bir araştırma komisyonu kuruldu ve rapor yayınlandı ancak bu rapordan yeteri kadar yararlanılamadı.

Kazanın ardından verilen sözleri üç kategoride hatırlamak gerekirse; şehit ailelerine verilen sözler kısmen tutuldu, mevcut madencilere verilen sözlerin pek azı tutuldu ama iş güvenliğiyle ilgili, başta Soma Araştırma Komisyonu raporu olmak üzere, ilgili sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütlerinin bilimsel raporlarından yararlanılmadı.

Soma kazasının ardından geçen altı buçuk yılın ardından kazanın gerçek sorumluları soruşturmaya dâhil edilmezken şirket yöneticileri hakkında verilen cezalar da kamuoyu vicdanını tatmin etmedi.

Bugün Türkiye'deki madenler, 13 Mayıs günü Soma'daki madenler ne kadar güvenliyse o kadar güvenli. Bugün Türkiye'de madenciler üç vardiya hâlinde güvensiz madenlere inmeye devam ediyorlar. Soma'daki kazanın ardından 2.700 madenci işsiz kalmış, bu madencilere aradan geçen sürelerle rağmen kıdem ve ihbar tazminatları dâhil alacakları verilmemiştir.

Geçtiğimiz günlerde hakkını arayan madencilerin Ankara'ya yürüme kararı ve yürütülen görüşme trafiğinin ardından Enerji Bakanlığı yetkilileri madencilere ödemelerin 2020 yılının ilk çeyreğinde yapılacağı sözünü vermiş, Soma havzasındaki diğer madencilerin alacakları için ise Türkiye Büyük Millet Meclisini işaret etmiştir.

Eynez iş yerindeki 1.600 işçiye kıdem tazminatlarının taksitler hâlinde ödenmeye başladığını, Işıklar ve Atabacası iş yerlerinde yaklaşık 500 işçiye sahalara redevanslı olduğu gerekçesiyle ödeme yapılmadığını ve yine kaza öncesinde Uyar Madencilikte çalışan 750 işçiye sahalara redevanslı

olduğu gerekçesiyle kıdem tazminatı ödenmediğini öğrenmiş bulunuyoruz. Atabacası ve Işıklar ocaklarında çalışanlarla çok sayıda ölümlü kazanın yaşandığı, şirket hisselerinin farklı aile bireylerine devriyle gündeme gelen, madenciliği kâğıt üzerinde bırakıp Türkiye'nin çeşitli yerlerinde madencilik faaliyetlerine devam eden Uyar Madenciliğin mağdur ettiği madencilerin yaşadığı hak mağduriyetlerinin giderilmesi için verilen sözler de ortadadır.

Redevans uygulamasının yarattığı sakıncalar, başta Soma faciası olmak üzere, meydana gelen iş kazaları nedeniyle açığa çıkmıştır. Redevans sözleşmeleri yapan firmaların, başta işçi sağlığı ve iş güvenliği olmak üzere, yeterince tedbir almadığı yaşanan kazalardan görülmekte olup işçilerin kıdem tazminatları başta olmak üzere, haklarını alamadıkları ve mağdur edildikleri ortadadır.

İşçi alacakları konusunda asıl işveren olan Türkiye Kömür İşletmeleri ve Türkiye Taşkömürü Kurumunun sorumlu sayılması ve böylece işçilerimizin mağdur edilmemesi gerekmektedir. İşçiler, iş yeri ile TKİ veya TTK arasındaki hukuki ilişkinin adını bilmeksizin, tüm ocaklarda dönem dönem çalışmaktadırlar. İşçilerin tazminatlarını alabilmeleri için ille de ölümlü kaza mı olması gerekiyor? Yasalar asıl işvereni işaret ediyor, asıl işveren de yani TTK ve TKİ de doğal olarak Meclisi işaret ediyor.

Önergeyle redevans sözleşmesi çerçevesinde yer altı maden işletmeciliği yapan şirketlere ait işletmeler kıdem tazminatı yükümlülüklerini hesaplamakla ve ilgili kamu kurumu da bunu denetlemekle görevlendirilmiştir.

Söz konusu yükümlülük karşılıklarının ayrılması durumunda redevans sözleşmesi resen sonlanacak olup kıdem ve ihbar tazminatlarının ödenmemesi durumunda ilgili kamu kurumlarının asıl işveren sayılması ve alacakları nedeniyle madencilerin mağdur edilmemesi amaçlanmaktadır.

Son söz, Başkanım, özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum: İkimiz madenciyiz. Ben bir maden işçisiyim, biliyorum, yer altını da biliyorum, açık ocağı da.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İkimiz madenciyiz; siz hizmet alımı sözleşmesiyle işe girdiniz, ben redevans yöntemiyle işe girdim. Ama işe girerken bizim patronun hangi koşullarda, hangi sözleşmeyle asıl işverenden iş aldığını bilmiyoruz ikimiz de. Yani işçinin buradaki kabahati işbaşı yaptığında işverenin hangi sistemle işbaşı yani işi teslim aldığı mıdır? Burada bizim amacımız, ister hizmet alımı sözleşmesiyle girsin ister redevans sözleşmesiyle girsin, bir olumsuzluk karşısında İş Kanunu gereği asıl işverenin sorumlu sayılması ve bütün kıdem tazminatlarının alınması; talebimiz budur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Girgin.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Bir önergemiz daha var.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek madde: 9.5.2012 tarihli ve 6305 Sayılı Afet Sigortaları Kanununun 10. Maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “köyde sürekli oturanlarca” ibaresinden sonra gelmek üzere “(6360 Sayılı Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile tüzel kişiliği kaldırılan köyler dahil)” ibaresi eklenmiştir.

Süleyman Girgin
Muğla

Kamil Okyay Sındır
İzmir

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Cavit Arı

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Antalya

Manisa

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Girgin, gerekçeyi mi okutalım?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Vehbi Bey konuşacak.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben konuşmak istiyorum bu konu hakkında.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Size söz veremem. Sayın Girgin konuşmak isterse söz veririm.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İmzası var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, imza yetkisi olamaz. Böyle bir yetkisi olabilir mi?

Komisyon üyesi değilsiniz. Siz nasıl imza atarsınız? Atamazsınız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Takdirinize sunuyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu uygulamayı bozamam.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır, şöyle: Ben zaten kabul edilmeyeceğini biliyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, biliyorum ama yani keşke daha önce size söz verip konuştursaydık. Bu önerge üzerinde konuşturamam ben sizi ama Sayın Girgin’e söz verebilirim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Madde değişikliğiyle büyükşehir belediyeleri sınırları dâhilinde bulunan ve daha önce köy tüzel kişiliği bulunan mahallelerin de 6305 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesinin ikinci fıkrasında geçen köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturanlarca köy yerleşim alanları ve civarında ve mezralarda yapılan binalar ile 634 sayılı Kanun kapsamında olsalar dahi tamamı ikamet dışı amaçlarla kullanılan binalar zorunlu deprem sigortasına tabi olmayacaktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

37’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 37- Bu Kanunun;

- 1 inci ve 13 üncü maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - 14 üncü ve 15 inci maddeleri 31/12/2019 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 37’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ve 13’üncü” ibaresinin “13’üncü ve 27’nci” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Yaşar Kırkpınar

Sami Çakır

Giresun

İzmir

Kocaeli

Bekir Kuvvet Erim

Aydın

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 38- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, görüşülmekte olan teklif metninde, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanunun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini; ayrıca, muhalefet şerhlerinin 2 Mart 2020 Pazartesi günü en geç saat ona kadar verilmesini –saat onu geçmeyelim, geçtiği takdirde baskıyı yetiştirmemiz mümkün değil- özel sözcüler olarak ise Uğur Aydemir, İbrahim Aydemir, Cemal Öztürk, Ayşe Keşir, Mustafa Kalaycı, İsmail Faruk Aksu, Nilgün Ök, Yaşar Kırkpınar, İsmail Güneş, Ekrem Çelebi, Mustafa Baki Ersoy, Sami Çakır, Bekir Kuvvet Erim, Salih Cora ve İbrahim Aydın’ın -zaten, Sayın Şirin Ünal ve Abdullah Nejat Koçer doğrudan temsil edebiliyorlar- belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Ben çok teşekkür ediyorum tüm Komisyon üyelerimize, Komisyon üyemiz olmayan milletvekillerimize, sivil toplum kuruluşlarımıza, ilgili kurum ve kuruluşlara.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.14

